

Øystre Slidre kommune

ÅRSMELDING
2016

INNHOLD

1.	RESULTAT OG UTVIKLING I 2016.....	6
1.1.	Utvikling i lokalsamfunnet i 2016	6
1.2.	Økonomisk resultat i Øystre Slidre kommune.....	8
1.3.	Utsikter for 2017.....	8
1.4.	Særlege mål og prioriteringar i 2016	8
1.4.1.	Hovudmål for Øystre Slidre kommune	8
1.4.2.	Politiske mål og prioriteringar for 2016	11
2.	ØKONOMISK OVERSYN OG ANALYSE	12
2.1.	Økonomiske nøkkeltal	12
2.2.	Driftsrekneskapen	12
2.2.1.	Handlingsregel om god økonomistyring.....	12
2.2.2.	Driftsinntekter	13
2.2.3.	Driftsutgifter	13
2.3.	Budsjettavvik.....	14
2.3.1.	Politisk leiing	15
2.3.2.	Administrativ leiing og administrasjon.....	15
2.3.3.	Grunnskulen.....	16
2.3.4.	Barnehagar	16
2.3.5.	Kultur	16
2.3.6.	Flyktningtenester	16
2.3.7.	Helsetenesta	17
2.3.8.	Sosiale tenester	17
2.3.9.	Institusjon og Heimebaserte tenester - IHT	18
2.3.10.	Miljøtenesta	18
2.3.11.	Tekniske tenester	18
2.3.12.	Næring og byggesak	19
2.4.	Investeringsrekneskapen	20
2.5.	Balanse - fond – soliditet.....	21
2.5.1.	Nøkkeltal balanse.....	21
2.5.2.	Kommentar til lånegjeld.....	23
2.6.	Oppsummering	24
3.	ORGANISASJON.....	25
3.1.	Rekruttering	25
3.2.	Sjukefråvær.....	25
3.3.	Lokale lønnsforhandlingar	26

3.4.	Likestilling	27
3.5.	Arbeidstid/deltid	28
3.6.	Etisk standard	29
3.7.	Lønnsrekneskapen.....	29
3.8.	Premieavviket/«pensjonsbomba».....	30
4.	INTERKOMMUNALT SAMARBEID.....	32
5.	ADMINISTRATIV LEIING	33
5.1.	Oversikt over tilsyn i 2013 – 2016	33
5.2.	Beredskap.....	33
6.	STABEN	35
6.1.	Viktige saker og hendingar i 2016	35
6.2.	Mål og måloppnåing.....	35
6.3.	Informasjon, sentralbord, postmottak	35
6.4.	Rekneskapsavdeling	36
6.5.	Løns- og personalavdeling	36
6.6.	Bevillingssaker m.m.	36
6.7.	Folkerøysting og innbyggjarhøyring om kommunestruktur	36
7.	PLANAVDELINGA	37
8.	OPPLÆRING OG KULTUR	39
8.1.	Grunnskulen.....	39
8.1.1.	Mål.....	39
8.1.2.	Målloppnåing.....	39
8.1.3.	Tiltak i 2016 for å oppnå mål.....	41
8.1.4.	Elevtal og prognosar	41
8.1.5.	Arbeidet i skulane.....	42
8.2.	Barnehagar	42
8.2.1.	Mål.....	42
8.2.2.	Målloppnåing.....	42
8.2.3.	Tiltak i 2016 for å oppnå mål.....	43
8.2.4.	Tenester og oppgåver i tenesteområdet.....	43
8.2.5.	Arbeidet i barnehagane.....	43
8.2.6.	Privat barnehage.....	43
8.3.	Kultur	44
8.3.1.	Viktige saker i 2016.....	44
8.3.2.	Mål og måloppnåing.....	44
8.3.3.	Om dei ulike områda.....	44
8.3.4.	Oppsummering.....	46

8.4.	Flyktningtenesta.....	46
8.4.1.	Mål.....	46
8.4.2.	Målloppnåing.....	46
8.4.3.	Tiltak for å nå måla.....	47
8.4.4.	Tenester og oppgåver i tenesta	47
9.	HELSE OG OMSORG	48
9.1.	Viktige saker og hendingar i 2016	48
9.2.	Mål.....	48
9.3.	Miljøtenesta.....	49
9.3.1.	Tiltak for å nå mål i 2016.....	49
9.3.2.	Kommentarar til målloppnåing	49
9.4.	IHT - Institusjon og heimebaserte tenester.....	50
9.4.1.	Tiltak for å nå mål i 2016.....	50
9.4.2.	Kommentarar til målloppnåing	50
9.5.	Helseavdelinga	51
9.5.1.	Mål og tiltak 2016	51
9.5.2.	Kommentar til målloppnåing	51
9.6.	Utfordringar i området for helse og omsorg	51
10.	TEKNISKE TENESTER	53
10.1.	Viktige saker og hendingar i 2016	53
10.2.	Mål og målloppnåing.....	53
10.3.	Kommunale eigedomar	54
10.4.	Vatn og avlaup	55
10.5.	Brann og feiing.....	58
10.6.	Investeringsprosjekt/utbyggingar i 2016	58
11.	NÆRING OG BYGGESAK.....	60
11.1.	Generelt om avdelinga og hendingar i 2016.....	60
11.2.	Byggesak	61
11.3.	Kart og oppmåling	62
11.4.	Jordbruk.....	62
11.5.	Skogbruk.....	65
11.6.	Viltforvaltning	66
12.	KRAFTFORVALTNING	69
13.	FINANSFORVALTNING.....	71
14.	ÅRSMELDING FOR OMSORGSFONDET 2016	72
15.	VALDRES-GIS – VERTSKOMMUNE VANG KOMMUNE	73

16.	INNKJØP - VERTSKOMMUNE SØR-AURDAL KOMMUNE.....	78
17.	FORSIKRING - VERTSKOMMUNE SØR-AURDAL KOMMUNE	81
18.	TENESTER I VERTSKOMMUNE NORD-AURDAL KOMMUNE	84

1. Resultat og utvikling i 2016

1.1. Utvikling i lokalsamfunnet i 2016

Øystre Slidre kommune har lagt nok et godt år bak seg.

Folketalet i Øystre Slidre viser fortsatt ein svak auke, siste året frå 3 220 per 01.01.2016 til 3 248 per 01.01.2017.

Tabell 1-1 Folkemengd 1.1.2016 og endringar i 2016 (kjelde: SSB)

	Folketal 01.01.2016	Fødde	Døde	Inn- flytting frå Noreg	Inn- flytting frå utlandet	Ut- flytting i Noreg	Ut- flytting til utlandet	Folke- vekst	Folketal 31.12.2016
Ø Slidre	3 220	41	31	120	30	111	21	28	3 248
S-Aurdal	3 058	30	36	103	24	141	12	-32	3 026
Etnedal	1 321	14	15	64	41	70	4	30	1 351
N-Aurdal	6 458	55	65	300	51	276	34	31	6 490
V Slidre	2 168	15	27	84	18	136	8	-54	2 114
Vang	1 590	10	30	94	92	157	3	6	1 596

Tabell 1-2 Bustadutviklinga

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Einebustadar	1 351	1 361	1 368	1 372	1 373	1 378
Tomannsbustadar	159	159	159	159	159	159
Rekkehus, leilighetsbygg	44	44	44	49	49	49
Igangsette bustader	8	7	4	1	1	5

Tabell 1-3 Fritidsbustadutvikling

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tal fritidsbustadar ¹	3 305	3 349	3 369	3 406	3 440	3 496
Igangsett	35	49	40	37	34	56

Reiselivsutvikling på Beitostølen

Reiselivet i kommunen har dei siste åra hatt ei god utvikling i omsetning. 2016 vart eit sers godt år for reiselivet i kommunen, med gode vinter- og sumarsesongar.

Det har vore gjennomført fleire store arrangement på Beitostølen i 2016 som har gitt stor trafikk. Beitosprinten og Trollrock – i tillegg til mange andre arrangement og festivalar – har bidrege til vesentleg verdiskaping i kommunen.

Samarbeid mellom grunneigarar, utbyggingsinteresser, næringsdrivande og det offentlege, med kommunen i førarsetet, er godt. Som tidlegare år kan ein gje spesiell takk til Oppland Fylkeskommune for tilskott til tettstadsutvikling og sentrumsprosjektet på Beitostølen.

Primærnæringa i Øystre Slidre

Landbruket er framleis ei viktig næring i kommunen, og mange i næringa ser positivt på framtida, mykje takka vere gode prosessar basert på til dømes bygdeutviklingsmidlane i dei seinare årene.

¹ Fritidsbustader med fleire bueiningar (leilighetsbygg m.m.) blir rekna som ei eining

Det blir elles vist til omtala frå Nærings- og byggesak seinare i årsmeldinga.

Arbeidsstyrken i Øystre Slidre

1 813 (mot 1 792 førre året) innbyggjarar i Øystre Slidre er i løna yrkesaktivt arbeid, og det var 19 (24) arbeidsledige i Øystre Slidre kommune per 31.12.16. Det er 7 (4) arbeidssøkarar på tiltak, og 18 (23) personer på tiltak med nedsett arbeidsevne.

Næringsutvikling

Tabell 1-4 Verksemder etter region, næring (SN2007)

Bedriftsutviklinga	2010	2012	2014	2016	2017
Antal bedrifter	595	596	621	653	638
Meir enn 5 tilsette	67	65	73	78	78
Meir enn 20 tilsette	12	12	12	14	11
Meir enn 50 tilsette	2	2	2	2	3
Jord og Skog	194	191	190	188	183
Industri	21	21	20	20	23
Bygg og anlegg	97	104	108	114	102
Varehandel	37	35	37	36	40
Transport	21	22	18	18	18
Overnatting/servering	28	26	27	25	30
Eigedomsselskap m.m.	42	41	48	53	47
Kunst og underholdning	11	14	14	16	28

Næringslivet i kommunen er stabilt over tid. Det er positiv utvikling innan varehandel, overnatting/servering og kunst/underholdning, samt industri. Nedgangen i bygg/anlegg skjer i bedrifter utan tilsette. 11 av bedriftene innan bygg og anlegg har meir enn 5 tilsette.

Klima

Klimaendringar er ein av dei viktigaste utfordringane verda står overfor.

Kommunen sin energi- og klimaplan (2009-2013) har som visjon at:

Øystre Slidre kommune skal skape energi- og klimafokus for all verksemd og samfunnsutvikling.

Det har i perioden vorte etablert terminaler knytt til bioenergi i kommunen. Dette gjeld etableringar av fyringsterminalar basert på flisfyring på Beitostølen og til Lidar skule og Rogne skule.

Nye kommunale bygg i perioden er bygd med vassboren varme som er basert på energikjelder frå flis eller jordvarme.

Folkehelse

Folkehelse har vore eit satsingsområde i Øystre Slidre i mange år. I samband med krava i ny folkehelselov har kommunen søkt å integrere «folkehelse i alt vi gjør».

Folkehelsearbeidet er samfunnet sin samla innsats for å påverke faktorar som innverkar på folkehelsa.

Folkehelseinstituttet utarbeider årlege folkehelseprofilar for kommunane som viser eit uttrekk av folkehelsetrendar, og samanliknar desse med resten av landet.

Verksemdsanalyse

For 6. år på rad er Øystre Slidre rangert relativt høgt oppe blant landets beste kommunar i Kommunebarometeret, som er tidsskriftet Kommunal Rapport si kåring av landets beste

kommunar. Kommunen har også i år utarbeida ei verksemdsanalyse, m.a. med utgangspunkt i analyser frå Kommunebarometeret.

1.2. Økonomisk resultat i Øystre Slidre kommune

Øystre Slidre kommune har i dei seinare år hatt relative gode økonomiske resultat. For 2016 er det eit netto driftsresultat på 10,1 mill. kr. Dette utgjer 3,5 % av samla brutto driftsinntekter.

Kommunen sitt driftsresultat for 2016 er vurdert som godt sett i samanheng med utviklingstrekk i den nasjonale økonomien og i forhold til kommunen sin økonomiske stilling.

Også i 2016 hadde Øystre Slidre kommune som reiselivskommeune positive effektar av at krona styrka seg mot andre valutaer. Kommunen har også tent på at rentene er låge.

1.3. Utsikter for 2017

Økonomiplanen for 2017-2020 viser som tidlegare planperiodar ei plan med mykje vilje til samfunns- og tenesteutvikling.

Kor robust framlagt økonomiplan for 2017-2020 er, avhenger av korleis inntektssystemet virke inn på Øystre Slidre kommune sin økonomi.

Innføring av eigedomsskatt også på bustad- og fritidsbustader frå 2018 vil gje kommunen eit heilt anna handlingsrom til nye tiltak og verdiskaping.

Øystre Slidre kommune er ein utkantkommune i fjellet med stabilitet i folketalet, vekst i sysselsetning og vekst i kommunale oppgåve. Dette er ikkje vanleg, denne kommunen er eit «særtilfelle».

Kraftinntektene i Øystre Slidre blir budsjettert i samsvar med prognosar i spotmarknaden.

Øystre Slidre kommune er ein robust vekstkommune, som vil kunne levere gode tenester over år. I høve til statlege rammevilkår er det etter rådmannen sitt syn svært viktig å vere offensiv, bruke mulighetene til å påverke før avgjerder blir tekne, og så raskt som muleg tilpasse organiseringa opp mot finansieringa.

Som tidlegare år vil Rådmannen framheve si meining om at det er viktig for offentleg sektor nå å arbeide med omlegging av pensjonssistema for tilsette. Det er ei ikkje ynskt utvikling når kommunar arbeider med å legge lovpålagede tenester ut på anbod for å få teneste utført av tilsette som ikkje har krav på yttingsbaserte pensjonsordningar.

1.4. Særlege mål og prioriteringar i 2016

1.4.1. Hovudmål for Øystre Slidre kommune

Kommunestyret gjorde i sak 62/12 vedtak om kommunal planstrategi 2012-2016.

Det var fasett følgjande mål for Øystre Slidre kommune:

1. Øystre Slidre kommune skal vera landets beste bu- og besøkskommune, og vera blant dei beste 10 % av kommunane i landet i kommunebarometeret på kommunale tenester.
2. Øystre Slidre kommune skal vere den beste Opplandskommunen på næringsutvikling og nyskaping målt i nye bedrifter pr. innbyggjarar.
3. Øystre Slidre kommune skal vere ein pådrivar i regionalt samarbeid, til beste for innbyggjarane og for gjester i kommunen.
4. Beitostølen som sentrum skal stå fram som eit attraktivt reisemål, og ein god handels- og møteplass.

5. Øystre Slidre kommune skal heile tida vere ei av Noregs viktigaste kunnskapsbygder, både på kommunalt og privat nivå.

Desse hovudmåla er konkretisert i delmål, delt inn i følgjande kategoriar:

- **Vekst i kvalitet**
 - Øystre Slidre kommune skal syte for berekraftig forvaltning av kommunen sine naturressursar og ivareta det biologiske mangfaldet. (Planavdelinga)
 - Øystre Slidre kommune skal bevare og vidareutvikle sine natur-, kultur- og miljøkvalitetar. (Planavdelinga og Kulturavdelinga)
 - Øystre Slidre kommune skal, ved effektiv ressursbruk, tilby tenester som i kvalitet og innhald tilfredstiller innbyggjarane og gjestene sine grunnleggjande behov. (Gjennomgåande)
- **Alle skal med**
 - Øystre Slidre kommune skal ha eit oppvekstmiljø som gjev trygge og glade, sjølvstendige og skapande born og unge. (Opplæring og kultur og Helseavdelinga)
 - Øystre Slidre kommune skal vera ei god bu -og arbeidskommune, med variert tilbod både i arbeids- og fritidssituasjon. (Plan, Opplæring og kultur – Helseavdelinga)
 - Øystre Slidre kommune skal stimulere frivilligheit, spesielt overfor eldre, både heimeverande og i institusjon. (Helseavdelinga, IHT og Kultur)
- **Offensiv organisasjon**
 - Øystre Slidre kommune skal vera ein organisasjon som er brukar –og serviceorientert. (Gjennomgåande)
 - Øystre Slidre kommune skal vera ein organisasjon som er pådrivar i samfunnsutviklinga. (Planavdelinga)
 - Øystre Slidre kommune skal vera ein attraktiv arbeidsgjevar. Kommunen skal ta vare på sine tilsette, og sikre ei god rekruttering i framtida, (Stab/adm. leiing)
 - Øystre Slidre kommune skal drive aktiv informasjon. (Stab)
- **Nærings- og samfunnsutvikling**
 - Øystre Slidre kommune skal vidareutvikle sin gode kultur og nærings –og samfunnsutviklingsarbeid. Arbeidet skal bidra til eit robust, kunnskapsbasert og framtidsretta næringsliv. (Plan og Bygg/Næring)
 - Kommunen skal vera ein pådrivar og motivator for innovasjon og nyskaping gjennom god fortløpande dialog med næringslivet og lokalsamfunnet. (Bygg og Næring)
 - Kommunen skal arbeide for ein kultur som oppdagar moglegheitene og våger å gripe dei. For å kunne vera blant dei mest attraktive kommunane i Oppland for nyetablering og bevaring av eksisterande næringsliv skal dette vektleggast stort i det daglege arbeidet og i samfunnsplanlegginga. (Plan og Bygg/Næring)
- **Oppvekst og læring**
 - Øystre Slidre kommune skal vera over snittet i landet på alle felt knytt til oppvekst og læring.
 - Kommunen skal gje borna våre ein trygg oppvekst med like moglegheiter for utvikling.

- Evna til nyskaping og kunnskap for å kunne ta eigne og gode val for framtida skal stimulerast.
- I Øystre Slidre skal det vera garantert barnehageplass etter fylte eitt år og ei god skule for alle. (Opplæring og kultur)
- **Folkehelse, omsorg og sosiale tenester**
 - Øystre Slidre skal vera over snittet i landet på alle felt knytt til folkehelse, omsorg og sosiale tenester.
 - Øystre Slidre kommune skal gjennom strategisk arbeid på tvers av sektorar vera betre enn snittet i landet på alle punkt i folkehelse, slik intensjonane er i Folkehelselova (Helseavdelinga)
 - Kommunen skal gjennom eigne tenester og regionalt samarbeid syte for at våre innbyggjarar får moglegheit til sunn livsstil, med tryggleik for at ein frå den hjelpa ein treng når det trengs. (Planavdelinga)
- **Samferdsel**
 - Øystre Slidre kommune skal arbeide for raskast mogleg utbetring av E16 iht utkastet i NTP og dei innspel som vert gitt på regionalt og fylkeskommunalt nivå i denne.
 - Kommunen skal gjennom regionalt samarbeid arbeide for ei vidareutvikling av Fagernes Lufthamn, Leirin, som rute og charterflyplass, då kommunen ser dette som sers viktig for å støtte opp om reiseliv, varehandel og privat tenesteyting i Valdres.
 - Øystre Slidre kommune skal utvikle eigen trafikksikringsstrategi med prioritet på FV 51, og arbeide med sykkel og gangveg langs denne vegen gjennom heile kommunen, samt arbeide for ei opprusting av sidevegande.
 - Kommunen vil og langs vegaksa etter FV 51 arbeide for betre og meir heilsakleg skilting til bedrifter, naturområde, attraksjonar. (Planavdelinga)
- **Bustad- og besøksattraktivitet – sentrumsutvikling**
 - Øystre Slidre skal vera blant dei mest attraktive bu- og besøkskommunane i Oppland.
 - Kommunen skal gjennom Samfunnsplanen tilretteleggje for arbeidsplassar, nyskaping samt lokal grendeutvikling og nærmiljøtiltak og trivselstiltak.
 - Regional sentrumsutbygging: Beitostølen skal byggast ut vidare og vera ein av tre framtidige sentrum i regionen saman med Bagn og regionsenteret Fagernes/Leira. (Planavdelinga)
- **Kommunaltekniske tenester**
 - Øystre Slidre skal gjennom Arealdelen til kommuneplanen sikre at fastsette miljømål og sentrale føringar til god planlegging vert fylgt.
 - Kommunen vil arbeide for at flest mogleg skal kunne koplast til offentleg vass- og avlaupsanlegg nede i bygdene ved ei jamn utbygging av desse tenestene.
 - Kommunen vil og arbeide for at dei delande av fjellområda med utbygging skal ha ein infrastruktur som gagnar miljøet og reduserer fare for forureining.
 - Kommunen ska vera i forkant med planlegging og opparbeiding av gode bustad- og næringsområde der det er behov for dette. (Planavdelinga)

- Idrett og kultur**

- Øystre Slidre kommune skal arbeide for ei vidareutvikling og styrking av det gode kultur- og idrettsarbeidet i kommunen.
- Øystre Slidre kommune ynskjer å ver den beste idrettskommunen i Oppland, og arbeide for eit breitt tilbod innan friluftsliv, kultur og idrett i kommunen.
- Kommunen skal støtte opp om gode kultur- og idrettsarrangement, og som eit verktøy i næringsutvikling. Gjennom Samfunnssdelen skal kommunen konkretisere mål og handlingar for nytenking og vidareutvikling av dette viktige arbeidet. (Planavdeling og Kultur).

1.4.2. Politiske mål og prioriteringar for 2016

Kommunestyret har i sak o37/14 lagt til grunn slik prioritering i økonomiplanarbeidet:

Tabell 1-5 Prioritering

Prioritering	Gjennomført
1. Næringsutvikling	a. Grunderarbeid b. Næringsseminar c. Studietur d. Næringsmiddel
2. Arbeidsplassar	
3. Få ein yngre befolkning – omdefinere mottaksordning for familiær (flyktingar)	
4. Omsorgsbygg	a. Vedta ny kommunedelplan for Helse og omsorg
5. Beredskap – brannvatn	
6. Posisjonering og strategi i vakuumet med kommunestruktur	
7. VA fjell og bygd	a. Lidar – Sælid b. Gravfjellet

2. Økonomisk oversyn og analyse

Alle kommunar skal utabeide årsmelding, jamfør kommunelova § 48 nr 5 og §10 i reknesaksforskrifta. I dette kapitlet blir det framstilt nøkkeltal og kommentert budsjettavvik og vesentlege forhold knytt til driftsrekneskapen, investeringsrekneskapen og balansen.

2.1. Økonomiske nøkkeltal

Årsrekneskapen for Øystre Slidre kommune for 2016 viser eit netto driftsresultat på 10,1 mill. kr, som utgjer 3,5 % av driftsinntektene og eit disposisjonsfond på 68,1 mill. Dette er godt innanfor resultatmål fastsatt i handlingsregelen.

Kommunen sin arbeidskapital er solid.

Tabell 2-1 Tilleggslovingar gjennom 2016

Sak nr	Tekst	Drift	Investering
11/16	ØSUS – branndører	250 000	
12/16	Brannvesen - mannskapsbil	120 000	
37/16	Tillegg vedlikehald kommunale bygg	800 000	
37/16	Tillegg formannskap disp.	100 000	
37/16	Skule - auke i kursmiddel	200 000	
37/16	Tingvang bhg. – gjerde	165 000	
39/16	Integreringskonsulent	285 000	
41/16	ØSUS - renovering		1 000 000
53/16	Brannvesen - tankbil		1 200 000
Sum		1 550 000	2 570 000

2.2. Driftsrekneskapen

Tabell 2-2 Nøkkeltal driftsrekneskapen

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brutto driftsinntekter	290 345	275 565	279 486
Brutto driftsutgifter	290 080	266 619	280 643
Brutto driftsresultat	265	8 946	-1 157
Netto finans	-6 624	-8 013	-6 754
Motpost avskrivningar	16 462	-	15 812
Netto driftsresultat	10 103	933	7 901
Netto avsetning til fond	328	-933	-4 460
Regnskapsmessig mindreforbruk	10 431	-	3 441

2.2.1. Handlingsregel om god økonomistyring

I kommunestylesak 53/13 vart det gjort vedtak om kommunen sin handlingsregel om god økonomistyring.

Det vart fastsett resultatmål knytt til følgjande nøkkeltal:

- Netto driftsresultat 3,0 %

- Disposisjonsfond 17,5 %
- Lånegjeld 40,0 % (under føresetnad av 100 % inndekning innan sjølvkostområde VA)

Grunnlaget for berekning er knytt til andel av brutto driftsinntekter i sist avgjorte rekneskapsår eks. inntekter frå sjølvkostområde.

Basis (driftsinntekter) for utrekning av resultatmål i årsmeldinga for 2016 er årsrekneskapen for 2015.

Tabell 2-3 Handlingsregelen

	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Netto driftsresultat mål 3 %	3,6 %	3,0 %
Lånegrad mål 40 %	25,0 %	31,5 %
Disposisjonsfond mål 17,5 %	27,0 %	29,2 %

Tabell 2-4 Grunnlag for nøkkeltal for lånegjeld og disp.fond (rekneskap 2015)

	Beløp
Brutto driftsinntekt	279 485
Inntekt frå VA	-17 828
Inntekt frå renovasjon	-7 195
Korrigert inntekt	254 462
Lånegjeld per 31.12.16	183 792
Lånegjeld eks. VA og rentekomp.lån 31.12.16	63 700
Disposisjonsfond per 31.12.16	68 079

2.2.2. Driftsinntekter

Rekneskapen for 2016 viser samla brutto driftsinntekter på 290,3 mill. kr. Dette er ei auke på 10,8 mill. (3,9 %) frå 2015.

- Rammetilskott og skatteinntekter utgjer 182,8 mill. kr av inntektene (63 %), ei auke frå 2015 med 3,9 mill. kr. Dette er 3,3 mill. kr over budsjett, og er truleg eit eingongstilfelle, grunna omlegging av skattereglane (utbytte frå aksjeselskap) frå 2015 som ga ei ekstra innbetaling i 2016.
- Inntekter frå kraftsektoren utgjorde 20,2 mill. (auke på 2,9. kr mot 2015). Desse inntektene utgjer 6,9 % av brutto driftsinntekter.
- Andre inntekter utgjorde 87,3 mill. kr og 30 % av inntektene i 2016.

2.2.3. Driftsutgifter

Brutto driftsutgifter for 2016 utgjorde 290,1 mill. kr, ei auke med 9,5 mill. eller på 3,4 % frå 2015.

- Brutto løns- og personalutgifter på 169,7 mill. kr utgjorde 58,5 % av driftsutgiftene i 2016
- Kjøp frå andre kommunar (23,9 mill. kr) utgjorde 8,2 % av brutto driftsutgifter i 2016
- Kjøp av tenester/overføringar til IKS i 2016 (15,2 mill. kr) utgjorde 5,2 % av brutto driftsutgifter i 2016
 - Av dette utgjorde innkravde gebyr som er overført til VKR 8,5 mill. kr.
- Andre utgifter (81,3 mill. kr) utgjorde 28,0 % av brutto driftsutgifter i 2016

2.3. Budsjettavvik

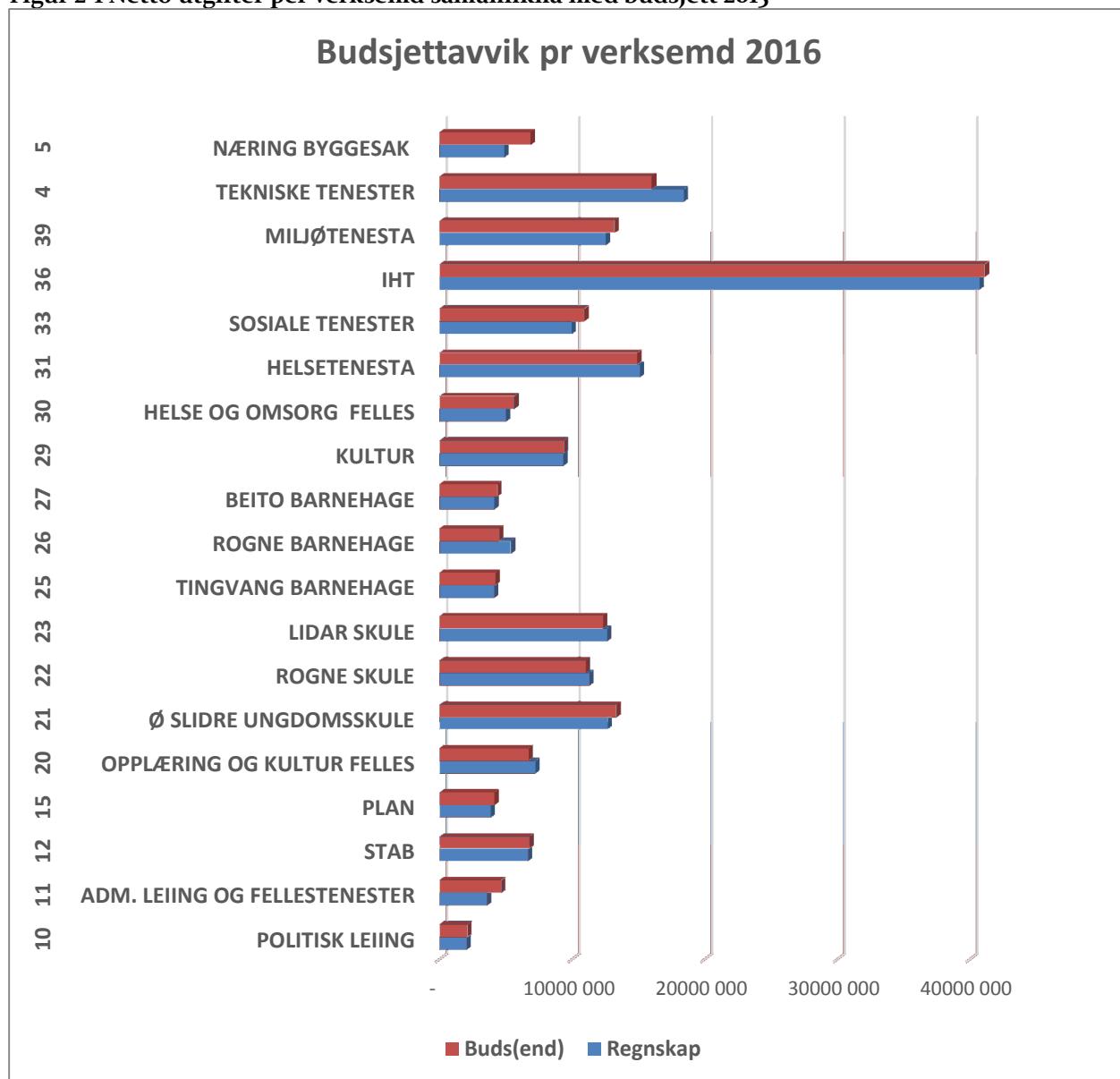
Nedanfor blir budsjettavvika for 2016 omtala. De vesentlege avvika er omtala. Det blir elles vist til kommentar i kapitla frå dei enkelte verksemndene seinare i årsmeldinga.

Rekneskapen for 2016 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 10 432 071 kr og eit netto driftsresultat på 10 103 777 kr.

Tabell 2-5 Forklaring av bakgrunn for rekneskapsmessig mindreforbruk i mill. kr

	Mindreutgift	Meirutgift	Mindreinntekt	Meirinntekt	Netto
Lønsområdet	3,2				3,2
Kraftforvaltning	0,7			2,9	3,6
Finansforvaltning	0,7				0,7
Skatt og rammetilskott				3,3	3,3
Flyktningtenesta	1,3			0,6	1,9
Byggesaksgebyr				1,7	1,7
Bortfall tilskott			-1,3		-1,3
Nettoeffekt av andre forhold i drifta		-2,7			-2,7
Sum	5,9	-2,7	-1,3	8,5	10,4

Figur 2-1 Netto utgifter per verksemd samanlikna med budsjett 2015

Kommentarar til budsjettavvik per verksemد

Driftsresultatet for 2016 er prega av god styring i forhold til budsjetttramme for 2016. Kommentarane under er relatert til budsjettavvik i 2016. Tabellane viser tal i heile tusen kroner.

2.3.1. Politisk leiing

For 2016 vart det ei mindreutgift på 73 000 kr på dette området, som i hovudsak kan forklaraast med mindre utgifter til valavvikling/folkeavstemming enn føresett i budsjettet.

Tabell 2-6 Politisk leiing og kontrollorgan

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
KOMMUNESTYRE/FORMANNSKAP	1 983	2 015	-33	1 480
VALAVVIKLING	-76	-	-76	156
STØTTE TIL POLITISKE PARTI	47	47	-	47
ELDRERÅDET	37	23	14	51
KULTURAKTIVITETAR	35	20	15	28
SAKKYNDIG TAKSTNEMND	8	-	8	-
T O T A L T	2 034	2 107	-73	1 763

2.3.2. Administrativ leiing og administrasjon

Rekneskapen for 2016 viser samla mindreutgifter for administrativ leiing og administrasjon i kommunen på 1,6 mill. kr.

Budsjettavviket er i hovudsak knytt til:

- Administrativ leiing og fellesnester: mindreutgift relatert til budsjettpost for lønsoppgjer
- Stab: mindreutgifter til lisensar
- Plan: Lønsmiddel er ført til investeringsregnskapet i samband med prosjektet sentrumsplan Beitostølen.
- Opplæring og kultur - felles/adm: meirutgift på 1 mill. kr til tilskott til privat barnehage på grunn av endringar i regelverket for utrekning av tilskott. Netto mindreutgift i lærlingverksemda pga. færre lærlingar enn føresett vart på 400 000 kr.
- Helse og omsorg - felles/adm: mindreutgift knytt til kommunen sin andel av refusjon for husleige o.l. i VLMS på 440 000 kr.

Tabell 2-7 Administrativ leiing og administrasjon

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
ADM. LEIING OG FELLESTENESTER	3 583	4 658	-1 076	4 015
STAB	6 661	6 787	-126	6 622
PLAN	3 852	4 154	-302	3 881
OPPLÆRING OG KULTUR FELLES	7 222	6 717	505	6 210
HELSE OG OMSORG FELLES	5 014	5 631	-617	3 821
T O T A L T	26 332	27 947	-1 616	24 549

2.3.3. Grunnskulen

Samla sett er skulane er innanfor budsjettet, med 109 000 kr i budsjettavvik (netto mindreutgift).

Tabell 2-8 Grunnskulen

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
Ø SLIDRE UNGDOMSSKULE	12 673	13 346	-673	12 302
ROGNE SKULE	11 294	11 025	269	11 101
LIDAR SKULE	12 619	12 324	294	12 187
T O T A L T	36 586	36 695	-109	35 589

2.3.4. Barnehagar

Samla sett hadde barnehagane eit netto meirforbruk på 565 000 kr. Beito barnehage og Tingvang barnehage hadde netto mindreforbruk. Drifta i Rogne barnehage derimot viser netto meirutgifter på 900 000 kr, mellom anna relatert til høgare bemanning og høgare barnetal enn føresett i budsjettet.

Tabell 2-9 Barnehagar

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
TINGVANG BARNEHAGE	4 109	4 218	-108	3 952
ROGNE BARNEHAGE	5 381	4 481	900	5 474
BEITO BARNEHAGE	4 133	4 360	-226	4 228
T O T A L T	13 623	13 058	565	13 654

2.3.5. Kultur

Utgiftene innan avdelingane i verksemda var godt i takt med budsjett i 2016.

Kulturskulen har stor aktivitet og sel og kjøper tenester til og frå andre kommunar. Meirutgiftene på 169 000 kan i hovudsak skuldast kjøp av tenester frå andre kommunar.

Innan kulturforvaltninga var det for 2016 ei netto mindreutgift på 104 000 kr, grunna mindre lønsutgifter enn føresett i budsjettet.

Tabell 2-10 Kultur

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
KULTURSKULEN	1 860	1 691	169	1 778
KULTUR	6 033	6 137	-104	5 452
FRIVILLGHETSENTRALEN	287	300	-13	278
BIBLIOTEK	1 165	1 249	-84	1 169
T O T A L T	9 346	9 377	-31	8 678

2.3.6. Flyktningtenester

For 2016 vart det budsjettert med 16 nye flyktningar samt 5 einslige mindreårige. Planlagt mottak av einslege mindreårige vart det ikkje noko av i 2016. Dette – saman med mindreforbruk til undervisning og kvalifisering – bidrog til netto mindreutgift på området på 1,9 mill. kr.

I løpet av 2016 har arbeidet med flyktningar vorte styrka med 100 % stilling til integreringskonsulent. Tenesta grip inn i mange sektorar i kommunen. Tenesta kan gje meirutgifter i andre verksemder i kommunen, som blir kompensert av overskottet i regnskapet for flyktningtenesta.

Tabell 2-11 Flyktningtenesta

	Regnskap	Buds(end)	Avvik
	2016	2016	
FLYKTNINGETENESTER - GENERELT	28	10	18
INTEGRERING	845	285	560
INTRO - NORSK OG SAMFUNNSFAG	280	880	-600
INTRO - KVALIFISERING	5 092	5 449	-357
FLYKTNINGEBUSTADER	365	350	15
FLYKTNINGEBUSTADER LEIGDE	156	-	156
INGREGRERINGSTILSKOTT - IMDI	-10 736	-9 022	-1 714
TOTALT	-3 968	-2 048	-1 920

2.3.7. Helsetenesta

Innan helseavdelinga vart det eit budsjettavvik på 211 000 kr.

- Innan legetenesta vart det eit avvik på 500 000 kr grunna meirutgifter til legevakt og svikt i refusjonar til turnuslege, samt høgare lisensutgifter på til saman 164 000 kr.
- Innan helsetasjonen er det ei mindreutgift på 384 000 kr, grunna mindre lønsutgifter (vakansar) og mindre utgifter til kjøp av tenester frå andre kommunar.
- Psykisk helse har mindreutgifter på 239 000 kr grunna vakansar.
- Avviket innan arbeid og aktivitet på 176 000 kr er i hovudsak grunna meirutgifter til kjøp av tenester frå Valdres Arbeidssenter enn føresett i budsjettet.

Tabell 2-12 Helsetenesta

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
HELSEAVDELING - ADM	669	711	-42	420
KOMMUNELEGE	6 766	6 103	664	6 194
FYSIOTERAPI	1 117	1 085	32	1 098
HELSESTASJON	1 591	1 975	-384	1 857
FRISKLIVSSENTRALEN	364	375	-11	264
FOLKEHELSE	261	237	24	224
PSYKISK HELSETENESTE	2 072	2 311	-239	2 056
ARBEID AKTIVITET	2 287	2 110	176	2 423
TOTALT	15 118	14 907	211	14 536

2.3.8. Sosiale tenester

Nord Aurdal kommune er vertskommune for desse tenestene. Det vart mindreutgifter på 942 000 kr til tenestene i Nav og barnevernet i 2016.

Nav

På Nav-området viser rekneskapen eit nettoavvik mot budsjett på 741 000 kr. Dette kan i hovudsak forklarast med mindreutgifter i kvalifiseringsprogrammet.

Barnevern

Mindreutgifter på 201 000 kr har bakgrunn i mindre utgifter til tiltak i barnevernet enn føresett i budsjettet for 2016.

Tabell 2-13 Sosiale tenester

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
NAV	5 501	6 242	-741	5 704
BARNEVERN	4 475	4 676	-201	4 795
T O T A L T	9 976	10 918	-942	10 499

2.3.9. Institusjon og Heimebaserte tenester - IHT

Samla er nettoutgiftene til sjukeheimen og heimetenesta (IHT) i takt med budsjettet (mindreutgift på 391 000 kr til løn og pensjon).

Tabell 2-14 IHT

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
FELLES IHT	1 899	1 994	-95	1 795
SJUKEHEIMEN	23 571	23 098	473	23 843
HEIMETENESTA	15 259	16 028	-769	14 201
T O T A L T	40 729	41 120	-391	39 839

2.3.10. Miljøtenesta

Miljøtenesta gikk ut med eit netto underforbruk på 657 000 kr i 2016 grunna endringar i tenesteomfanget.

Tabell 2-15 Miljøtenesta

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
MILJØTENESTA	12 534	13 191	-657	12 200
T O T A L T	12 534	13 191	-657	12 200

2.3.11. Tekniske tenester

Drifta gjekk samla ut med meirutgifter på 2,4 mill. i 2016.

Moment knytt til meirutgiftene i verksemda er:

- **Tekniske tenester felles/adm** har meirutgifter på 440 000 kr pga. omfordeling av løn i forhold til budsjettet innan området.
- **Kommunale bygg vedlikehald og reinhald** viser mindreutgift på 374 000 kr som hovudsak er grunna i mindre lønsutgifter
- **Eigedom og veg** viser meirutgift på 1 593 000 kr grunna avskriving av fordring relatert til utbyggingsavtale i 2016. Andel av tapsavskriving relatert til kommunal veg var 968 000 kr. Det var også meirutgifter til vegvedlikehald og brøyting i 2016 på til saman 900 000 kr. Netto mindreutgift på andre postar utgjorde i 2016 275 000 kr.
- **Vatn og avløp** gikk ut med meirutgifter på 522 000 kr innan vatn, og mindreutgift på 43 000 kr innan avløp i regnskapet for 2016. Bakgrunnen for det store avviket innan

vatn er ein særskild korreksjon på sjølvkostfondet for vatn, som var eit overheng frå 2015.

- **Brann og feievesen:** meirutgift på 311 000 kr grunna meir lønsutgifter på 221 000 kr og 100 000 kr i mindre gebyrinntekter enn budsjett innan feiarvesenet.

Tabell 2-16 Tekniske tenester

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
TEKNISKE TENESTER FELLES	833	429	404	936
KOMMUNALE BYGG OG REINHALD	13 279	13 653	-374	12 673
EIGEDOM OG VEG	4 721	3 128	1 593	2 798
VATN	-1 299	-1 821	522	-2 361
AVLØP	-2 721	-2 678	-43	-2 793
BRANN OG FEIERVESEN	3 614	3 303	311	4 171
T O T A L T	18 427	16 014	2 413	15 425

2.3.12. Næring og byggesak

Samla gjekk området med 2 mill. kr i netto mindreutgift i 2016, som i hovudsak kan skuldast meirinntekter innan oppmålings- og byggesaksgebyr (1 891 000 kr).

Tabell 2-17 Næring og byggesak

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
NÆRING OG BYGGESEN FELLES	1 342	1 349	-7	1 243
BYGGESEN OG OPPMÅLING	-2 068	-294	-1 774	-1 065
NÆRING	5 604	5 827	-223	4 417
T O T A L T	4 877	6 882	-2 004	4 596

Gebyrinntektene innan kart og oppmåling samt byggesaksgebyr kom opp i 4 771 000 kr i 2016.

Tabell 2-18 Gebyrinntekter bygg

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
Kart og oppmåling	-2 033	-1 000	-1 033	-1 545
Byggesaksgebyr	-2 738	-1 880	-858	-1 800
Sum	-4 771	-2 880	-1 891	-3 345

Innan næring vart det gitt ut 4 196 000 kr i tilskott til diverse tiltak: stig og løypeplan, til løypelag, til Valdres Natur og Kulturpark, Destinasjon Valdres m.m. Årsregnskapet viser eit netto mindreforbruk på 75 000 kr i forhold til budsjettet for 2016. KUN-nemnda var lagt ned i 2015.

Tabell 2-19 Næringsutvikling

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap
	2016	2016		2015
KOMMUNALE NÆRINGSTILTAK	106	69	38	358
TILSKOTT TIL DESTINASJON VALDRES	720	720	-	720
VALDRES NATUR OG KULTURPARK	810	792	18	792

ANDRE NÆRINGSTILTAK	437	400	37	200
TURISTVEG	1 000	1 000	-	-
STIG OG LØYPEPLAN	224	200	24	264
TILSKOTT TIL LØYPELAG	250	250	-	250
LØYPELEIGE TIL GRUNNEIGARAR	284	460	-176	198
BEITOSTØLEN STADION tilskott og leige	364	380	-16	360
KUN-nemnda	-	-	-	264
Sum	4 196	4 271	-75	3 406

2.4. Investeringsrekneskapen

Investeringsrekneskapen for 2016 er gjort opp med samla investeringsutgifter på 22,2 mill. kr. Av dette er 16,3 mill. kr finansert med lånemiddel.

Største enkelprosjekt i 2016 var renovering og innføring av ventilasjonsanlegg på Øystre Slidre barne og ungdomsskule - ØSUS, med 6,9 mill. kr mot budsjetttramme på 10 mill. kr i 2016. Utbygging av ny hovudleidning VA på strekninga Lidar – Sælid hadde utgifter på 4,9 mill. kr, med budsjetttramme på 12 mill. kr i 2016. Dette prosjektet vil fortsette inn i 2017.

Prosjekt som ikkje er ferdigstilte er re-budsjetterte i 2017.

Tabell 2-20 Investeringer i 2016

	Regnskap 2016	Buds(end) 2016	Avvik
Andelar KLP	700	600	100
Lån avdrag	1 102	3 000	-1 898
ØSUS - kantine og vestibyle	-	1 000	-1 000
Heimkunnskapsrom ØSUS	-	650	-650
ØSUS branndører	298	250	48
Rogne barnehage – ny	75	-	75
ØSUS - Ventilasjon/Rehabilitering	6 932	10 000	-3 068
Gamle Rogne skule. Riving	-	1 500	-1 500
Rogne skule – kaldtlager	-	250	-250
Rogne skule – uteområde	-	250	-250
Rogne skule - gang og sykkelveg	-	1 000	-1 000
Solhaugvegen – asfalt	948	1 000	-52
Buss	-	400	-400
Bustad - Moavegen 1	1 107	-	1 107
Brannbil	1 493	1 800	-307
Sentrumsutv. Beitostølen	898	2 000	-1 102
Brennebakkin - nybygg	9	-	9
Tankbil -brannvesen	100	1 320	-1 220
VA tomter i Volbu	338	700	-362
VA Lidar –Kjøk	119	-	119
VA - Lidar – Sælid	4 871	12 000	-7 129
Nedrefoss ra	2 463	3 000	-537
Utkjøp leasingbil feiling	60	65	-5
VA Grønolslie - utb. avtale	149	-	149
Ungdomshus	90	3 300	-3 210

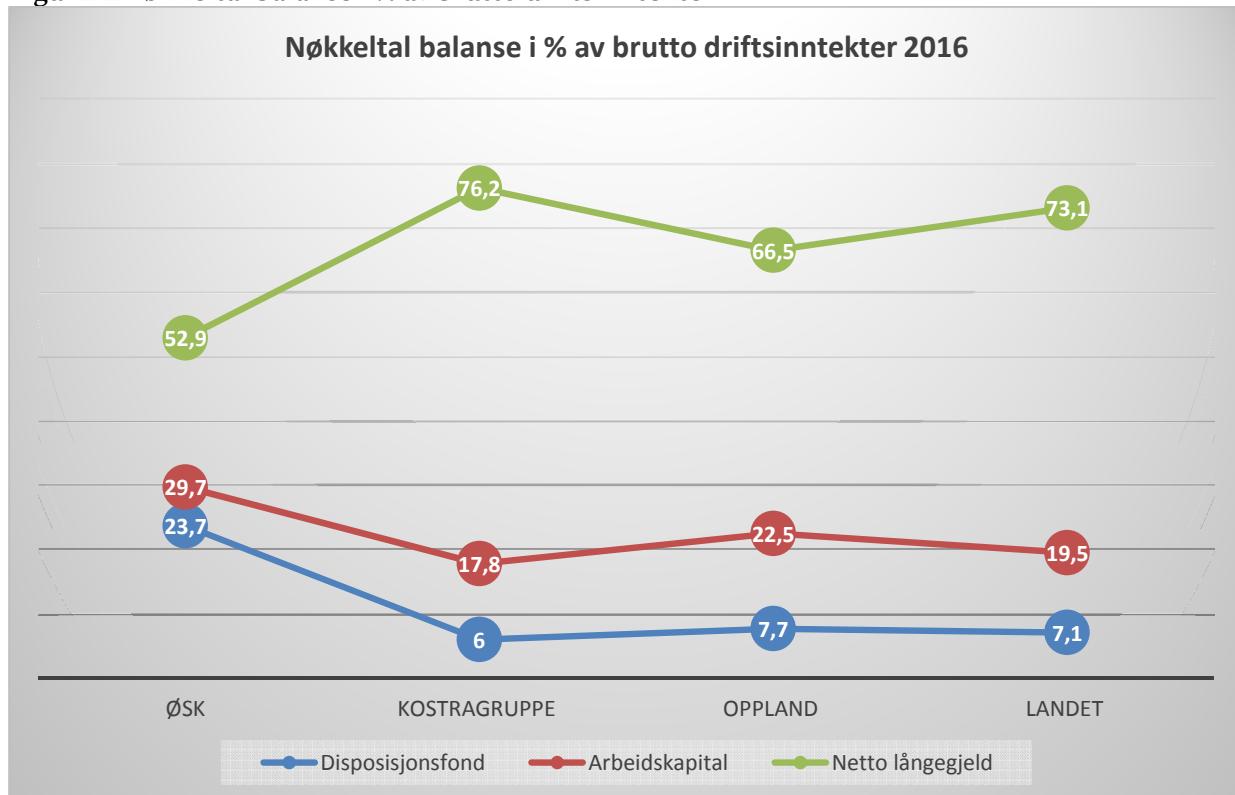
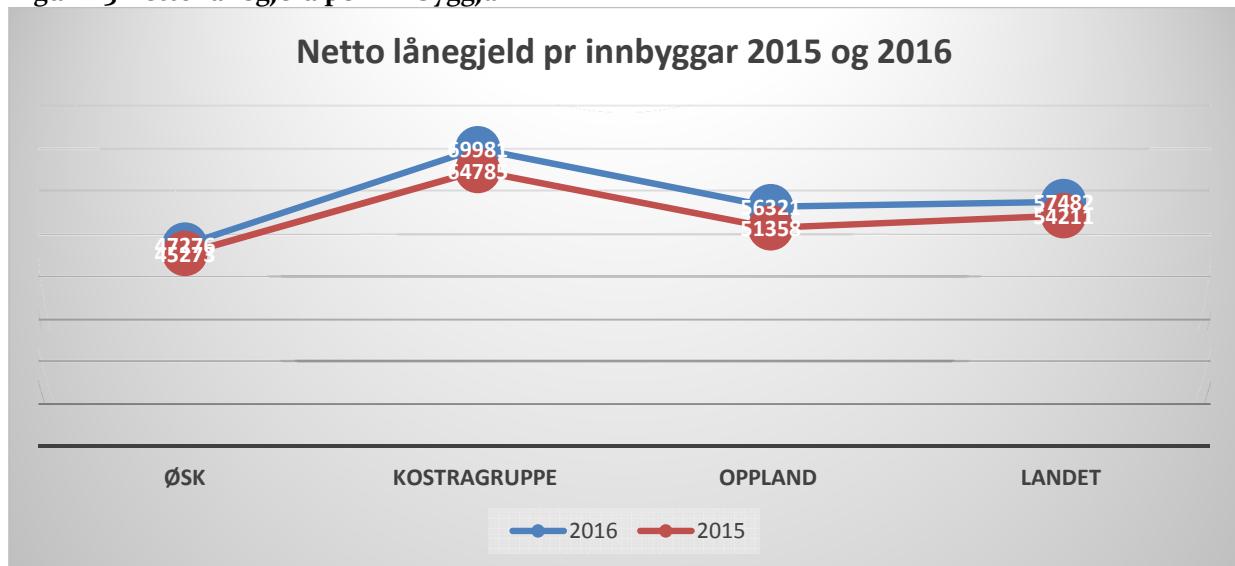
Avsett til ubunde kapitalfond	479	3 000	-2521
Brutto utgifter	22 231	47 085	-24 854
Sal av fast eigedom	-222	-3 000	2 778
Moms komp	-2 290	-6 900	4 610
Refusjon fylkeskommunen	-285	-475	191
Refusjon private	-517	-1 000	483
Statstilskott	-	-4 320	4 320
Overføring frå private	-867	-	-867
Bruk av lån	-16 293	-18 920	2 627
Mottatte avdrag utlån	-400	-500	100
Bruk av disposisjonsfond	-700	-5 570	4 870
Bruk av disposisjonsfond - invest	-	-3 000	3 000
Bruk av ubundne kapitalfond	-658	-3 000	2 342
Overført frå drift	-	-400	400
T O T A L T	-22 231	-47 085	24 854

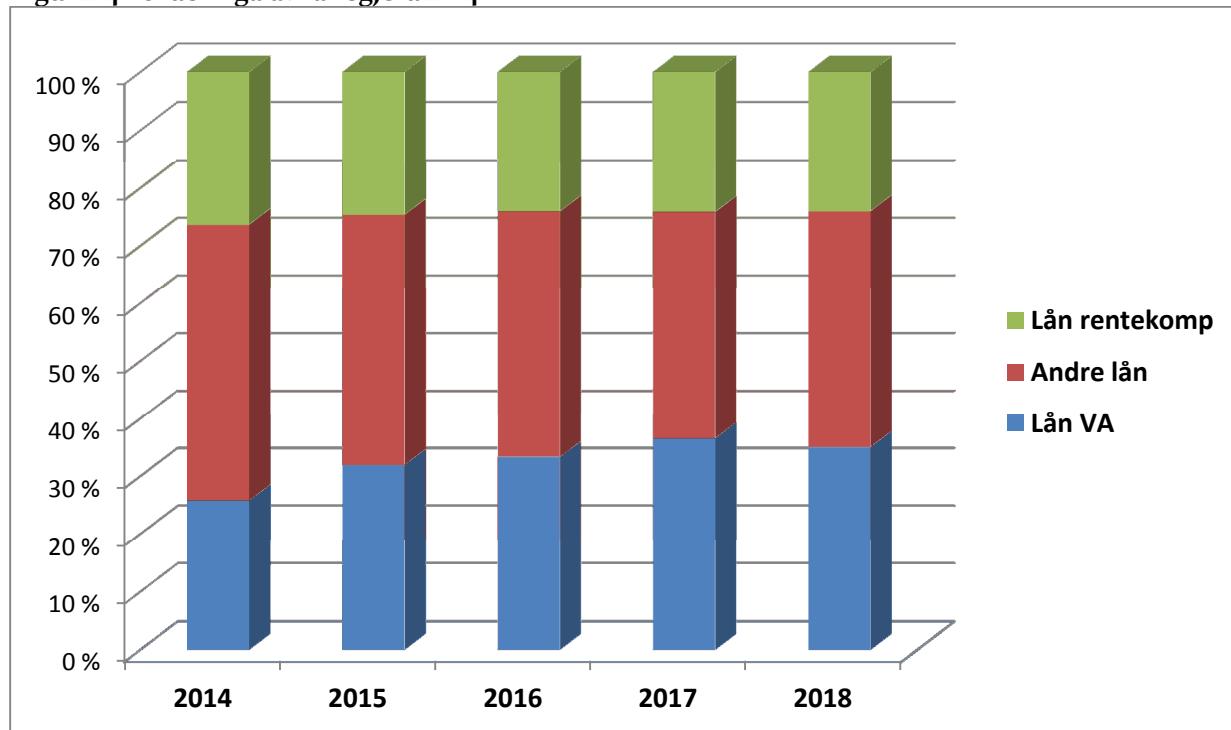
2.5. Balanse - fond – soliditet

1. Anleggsmiddel utgjer 763,3 mill. kr. Dette består av bokført verdi av kommunale eigedomar, ansvarleg lånekapital til Eidsiva Energi A/S og Valdres Energiverk A/S samt formidlingslån, sosiale lån og aksjar og andelar i andre selskapet. I tillegg til ovannemnde kjem også pensjonsmidlane knytt til anleggsmiddel, som utgjer 288,2 mill. kr. Desse midlane kan setjast i forhold til kommunen sine opparbeidde pensjonsplikter overfor eigne tilsette, og tidligare tilsette sine pensjonsrettar oppført på gjeldssida i balanse på 349,6 mill. kr.
2. Omløpsmiddel utgjer 146,1 mill., noko som er ei auke på 9,5 mill. Premieavviket (KLP og SPK), som inngår i omløpsmidlane, utgjer 20,2 mill. kr (ein nedgang på 0,4 mill. kr).
3. Eigenkapital er oppført med 336,5 mill. Korrigert for kapitalkonto utgjer kommunen sine fond samla 102,8. kr per 31.12.2016, som er ei auke 9,2 mill. kr i forhold til 31.12.2015.
4. Langsiktig gjeld er oppført med 533,3 mill. inkl. pensjonsplikter. Kommunen si lånegjeld er på 183,8 mill. kr, ei auke på 9,3 mill. kr.

2.5.1. Nøkkeltal balanse

Kommunen har per 31.12.2016 ei solid økonomisk stilling, både når det gjeld nivået på disposisjonsfond og lånegjeld. Utvikling av andel disposisjonsfond av brutto driftsinntekter er aukande i forhold til fylket, samanliknbare kommunar og landsgjennomsnittet. Netto lånegjeld følgjer nasjonal trend.

Figur 2-2 Nøkkeltal balanse i % av brutto driftsinntekter**Figur 2-3 Netto lånegjeld per innbyggjar**

Figur 2-4 Fordelinga av lånegjeld 2014-18

2.5.2. Kommentar til lånegjeld

Kommunen har 183,8 mill. kr i lånegjeld fordelt med lån i Kommunalbanken, KLP Kommunekreditt og Husbanken. 61,2 mill. kr (33,3 %) av lånegjelda er relatert til sjølvkostområdet vavn og avløp. Det betyr at resterande del av lånet 122,6 mill. kr skal finansierast i kommunen sin ordinære drift. Kommunen fekk 801 946 kr i rentekompensasjon frå Husbanken i 2016, jf. tidlegare utbygging av skulebygg.

Tabell 2-21 Balanse per 31. desember

	2016	2015
EIENDELER:		
Anleggsmidler	763 288 301	755 063 035
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	402 424 980	400 335 701
Utlån	27 197 973	27 604 378
Aksjer og andeler	45 458 921	44 759 267
Pensjonsmidler	288 206 427	282 363 689
Omløpsmidler	146 096 656	136 586 734
Herav:		
Kortsiktige fordringer	13 109 564	27 314 559
Premieavvik	20 241 608	20 577 369
Kasse, postgiro, bankinnskudd	112 745 484	88 694 807
SUM EIENDELER	909 384 957	891 649 769

EGENKAPITAL OG GJELD:

Egenkapital	336 509 062	337 506 331
Herav:		
Disposisjonsfond	68 079 105	69 547 920
Bundne driftsfond	17 988 517	14 202 362
Ubundne investeringsfond	8 981 223	9 062 232
Bundne investeringsfond	1 617 357	1 617 357
Regnskapsmessig mindreforbruk	10 432 072	3 441 340
Kapitalkonto	233 687 436	243 911 768
Endring i regnskapsprinsipp -AK Invest	-4 276 648	-4 276 648
Langsiktig gjeld	533 343 947	512 267 005
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	349 551 899	337 767 983
Andre lån	183 792 048	174 499 022
Kortsiktig gjeld	39 531 949	41 876 433
Herav:		
<i>Annen kortsiktig gjeld</i>	<i>39 531 949</i>	<i>41 876 433</i>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	909 384 957	891 649 769

2.6. Oppsummering

- Kommunen si finansielle stilling er god
- Mindreutgifter knytt til løn og pensjon bidreg sterkt til eit positivt resultat for 2016
- Året 2016 var prega av låge kraftprisar, låg rente og god skatteinngang
- Også i 2016 er regnskapet prega av god budsjettkontroll i verksemndene
- Kommunen har nådd resultatmåla i handlingsregelen både når det gjeld netto driftsresultat, lånegjeld og nivå på disposisjonsfond per 31.12.2016

3. Organisasjon

3.1. Rekruttering

Det vart til saman rekruttert inn 19 nye personar i faste stillingar gjennom 2016. 28 personar slutta i faste stillingar frå 2015 (turnover på 8,9 %).

Rekrutteringssituasjonen har vore rimeleg stabil over dei siste åra. Det er gjennomgåande god søkering til ledige stillingar, og generelt opplever kommunen framleis å ha godt kvalifisert arbeidskraft i dei fleste stillingane. Særleg når det gjeld einskilde høgskulegrupper og i leiarstillingar kunne ein ha ønskt seg noko betre søkering til stillingane.

Kommunen ser også utfordringar knytt til deltidsstillingar i helse- og omsorgssektoren. Deltidstilsette sin lovfesta rett til stillingsutviding fører til at kommunen sjeldan har høve til å lyse ut større stillingar eksternt. Difor er det ei utfordring å rekruttere inn ny faglært arbeidskraft til denne sektoren. Nye arbeidstakarar må rekne med å starte i ein liten fast stillingsandel, noko som kan gjere kommunen mindre attraktiv som arbeidsgjevar.

3.2. Sjukefråvær

Kommunen hadde i 2016 eit sjukefråvær på 7,6 %. Fordelt på område er tala slik:

Tabell 3-1 Sjukefråvær fordelt på område

	2016	2015
Opplæring og kultur	5,1 %	7,8 %
Helse og omsorg	11,3 %	11,8 %
Andre	5,7 %	4,8 %
Totalt for kommunen	7,6 %	8,9 %

Talet på 7,6 % må historisk sett betraktast som eit relativt høgt nivå for Øystre Slidre kommune. Tala for Øystre Slidre ligg truleg framleis godt under gjennomsnittet i kommunesektoren.

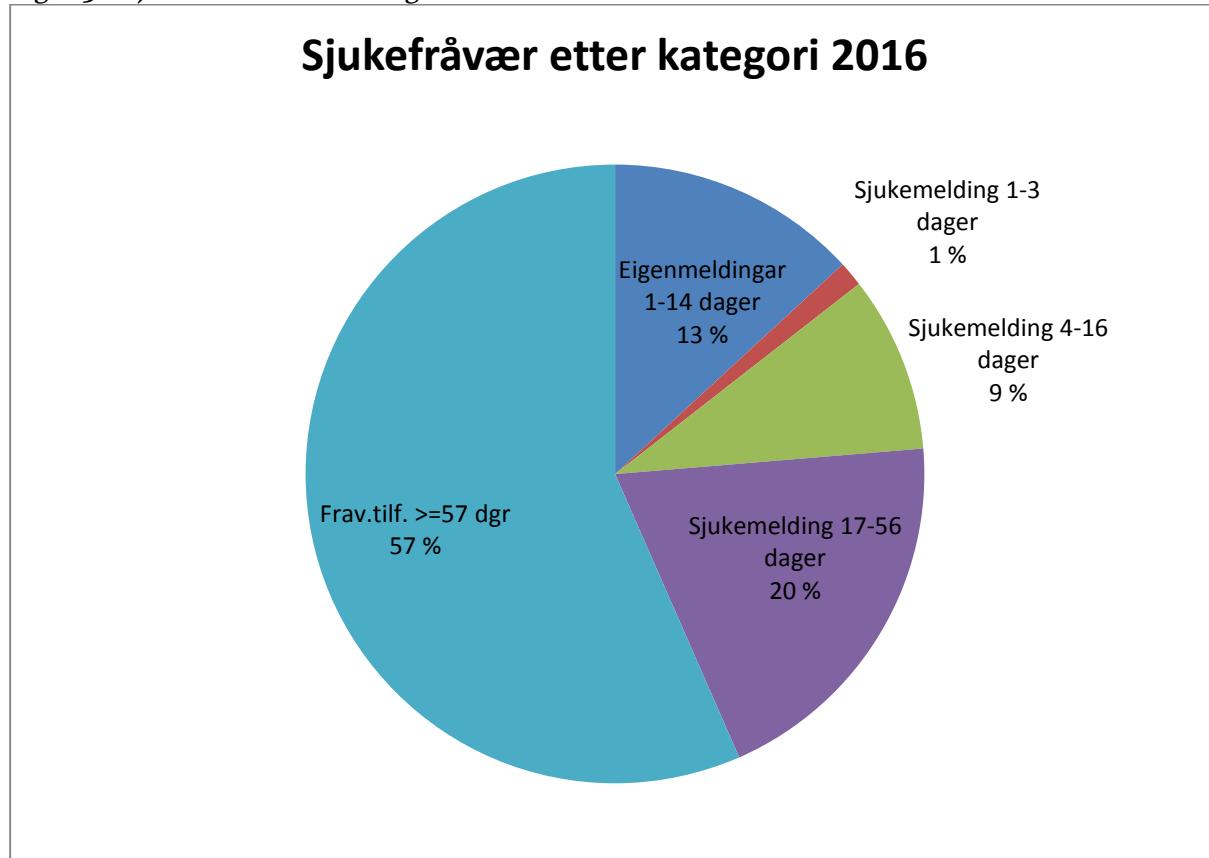
Utviklinga i Øystre Slidre gjennom dei siste 10 åra har vore slik:

Figur 3-1 Utvikling av sjukefråvær

Som tidlegare er det langtidsfråværet som utgjer hovudtyngda av sjukefråværet i kommunen. Kroniske/alvorlege lidingar gjev stort utslag på statistikken:

Figur 3-2 Sjukefråvær etter kategori 2016

Kommunen har inngått avtale om eit inkluderande arbeidsliv (IA-avtalen), og har rutinar for oppfølging av langtidssjukmeldte.

3.3. Lokale lønnsforhandlingar

Rådmannen gjennomførte lokale lønnsforhandlingar for tilsette i kapittel 3 og 5 i Hovudtariffavtalen i 2016. Det vart til saman fordelt 590 190 kr i desse forhandlingane:

Tabell 3-2 Resultat lokale forhandlingar 2016

Kapittel i Hovudtariffavtalen	Fordelt beløp	Snitt per dato vekst i lokale forhandlingar i %
Kapittel 3.4.1 (toppleiarar, berre lokal lønnsdanning)	109 000	3,51 %
Kapittel 3.4.2 (verksemdsleiarar, berre lokal lønnsdanning)	215 600	2,92 %
Kapittel 3.4.3 (leiarar, ny gruppe, fekk både sentralt opprykk og lokal lønnsdanning i 2016)	72 380	2,29 %
Kapittel 5 (i hovudsak akademikarar, berre lokal lønnsdanning)	193 210	2,51 %
Totalt	590 190	2,77 %

Midlane er fordelt etter forhandlingar med lokale organisasjonar, og det var semje om resultatet med alle organisasjonane.

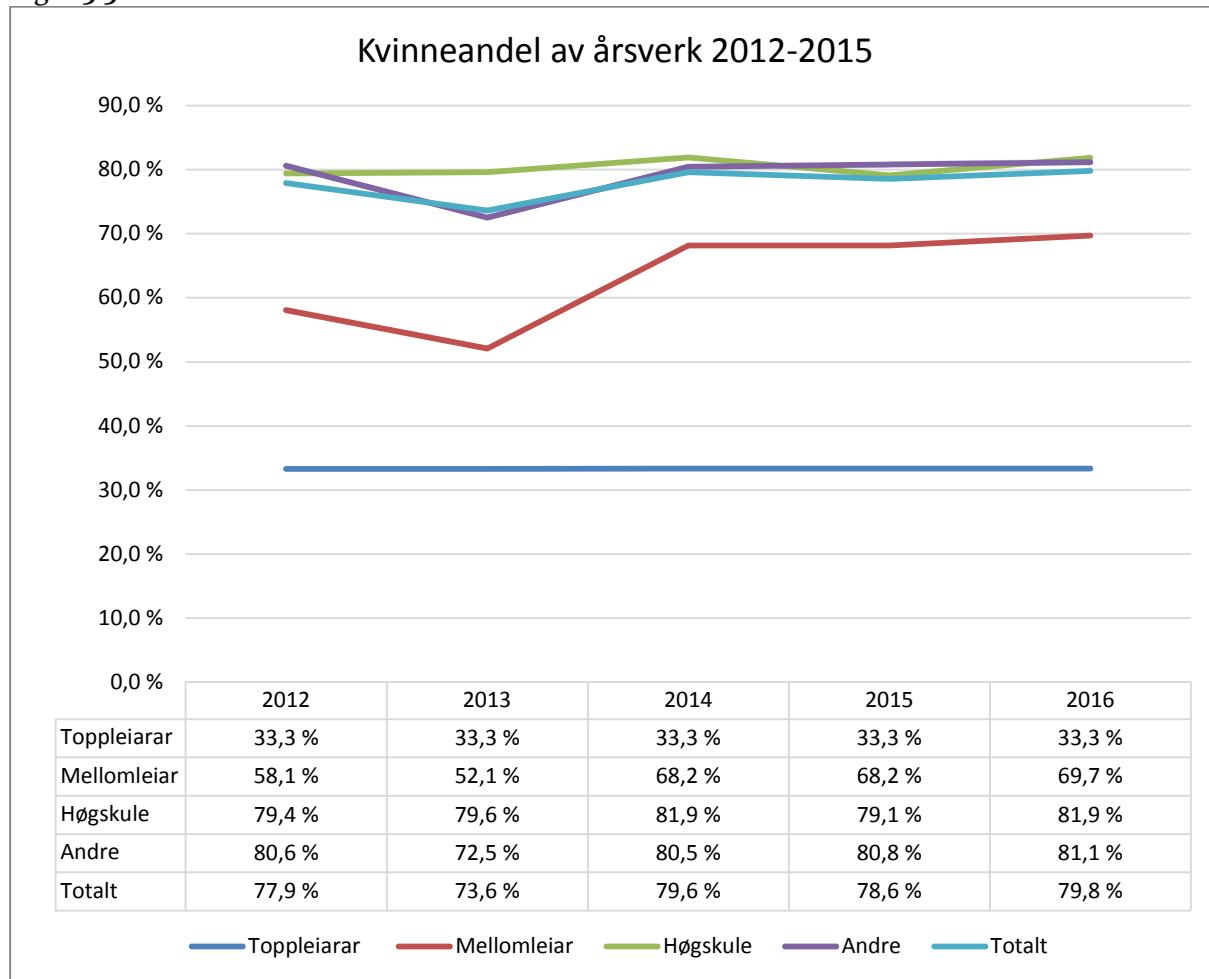
3.4. Likestilling

Det er framleis eit relativt kjønnsdelt arbeidsmønster i kommunen.

Tabell 3-3 Nøkkeltal kvinneandel per 31.12.2016

	Nøkkeltal
Kvinneandel tilsette:	252 av 306 (82,4 %)
Kvinneandel årsverk:	79,8 %
Kvinneandel toppleiarar (tilsette):	1 av 3 (33 %)
Kvinneandel mellomleiarar (tilsette):	16 av 22 (72,7 %)

Figur 3-3 Kvinneandel av årsverk

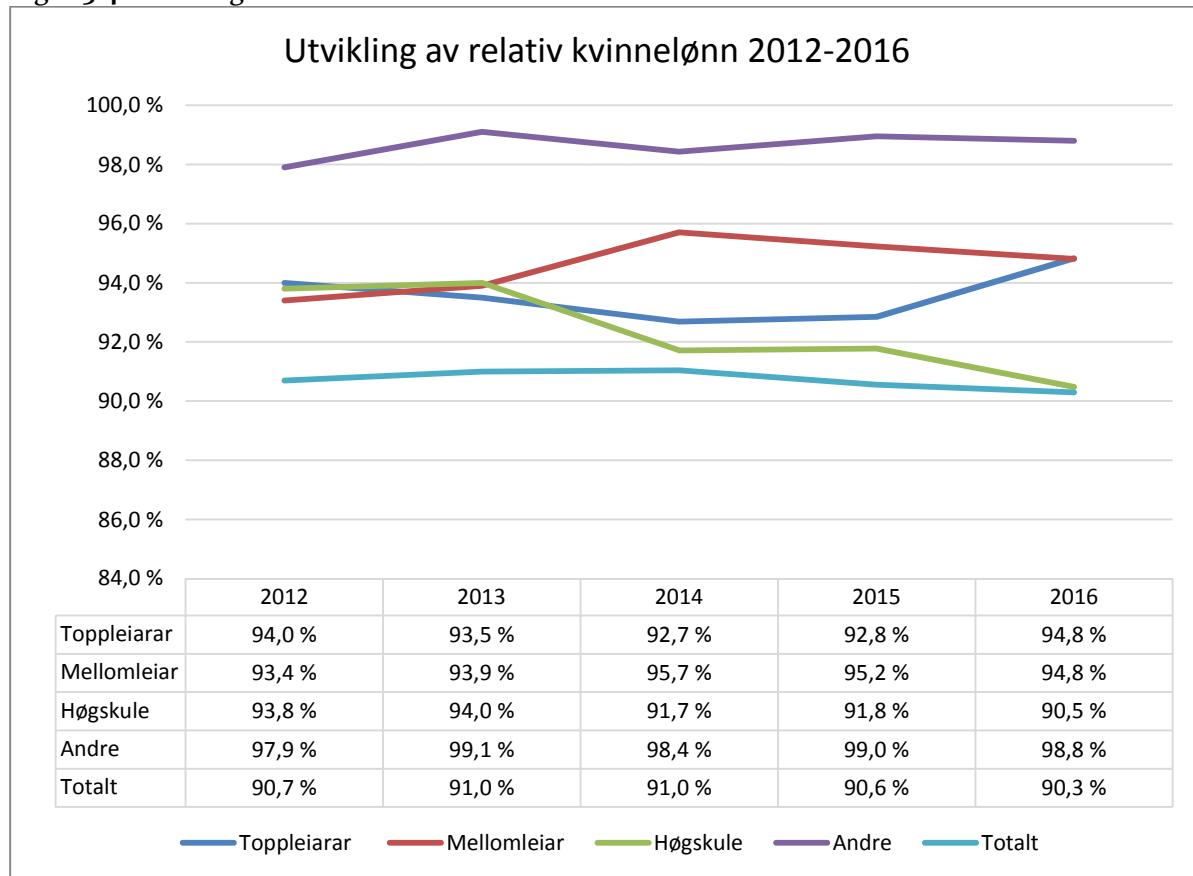
Tabell 3-4 Likelønn

	Desember 2016	Desember 2015
Snitt reg.lønn kvinner	445 742	435 299
Snitt reg.lønn menn	493 658	480 719
Likelønnsprosent	90,3 %	90,6 %

Per desember 2016 hadde kvinner ei gjennomsnittleg regulativlønn på 90,3 % av gjennomsnittet for menn (i grunnlaget ligg om lag 224 årsverk). Tilsvarande tal for 2015 var 90,6 %, noko som betyr at Øystre Slidre kommune har hatt ei svakt **negativ** likelønnsutvikling frå 2015.

Utviklinga har vore slik:

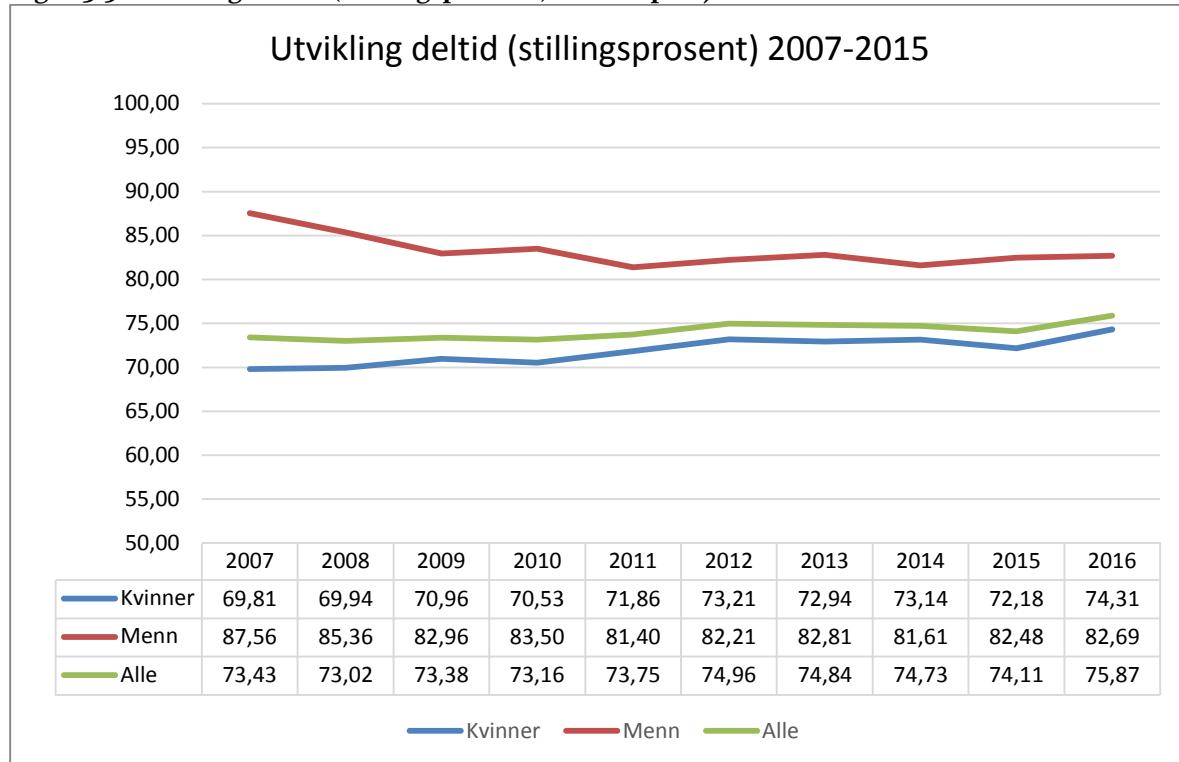
Figur 3-4 Utvikling av relativ kvinnelønn

Tabellen over viser at den positive likelønnsutviklinga for mellomleiargruppa dei siste åra vart broten i 2015, og at det har vore ei negativ likelønnsutvikling i høgskulegruppa i frå 2015-16. Sjølv om det har vore ei positiv likelønnsutvikling i toppleiargruppa, har det samla vore ei negative likelønnsutvikling frå 2015-16.

3.5. Arbeidstid/deltid

Øystre Slidre kommune har fokus på deltidsproblematikk. Gjennomsnittleg stillingsprosent (fast tilsette) har utvikla seg slik (status per 31.12 kvart år):

Figur 3-5 Utvikling deltid (stillingsprosent) fordelt på kjønn

Det er gledeleg at gjennomsnittleg stillingsstorleik (faste stillingar) har gått opp frå 2015 til -16. Særleg tydeleg er dette for kvinner, der det har vore ei svært positiv utvikling. Øystre Slidre kommune praktiserer deltidstilsette sin rett til stillingsutviding, gjennom å lyse ut ledige faste stillingar internt i samsvar med føresegnene i Hovudtariffavtala. Der det blir vurdert som føremålstenleg, opnar kommunen for å dele stilling (at deltidstilsette kan søkje på dei delane av den ledige stillinga som let seg kombinere med eksisterande stilling).

Dette er eit stort dilemma i turnusyrke, der krav til bemanning på helg vil medføre at stillingsutvidingar vil utløyse fleire reine helgestillingar (små delstillingar) – noko som ingen vil være tent med. Kommunen har difor hovudfokus på kva ein ev. kan gjere for å auke gjennomsnittleg stillingsprosent.

3.6. Etisk standard

Kommunen har retningslinjer for mislegheiter. Likebehandling og habilitet er viktige verdiar i Øystre Slidre kommune, og har vore gjenstand for drøftingar både på politisk og administrativt nivå i 2016.

Etikkprosjektet «Etikk i fokus» i samarbeid med KS vart avslutta som prosjekt i 2014, og er no implementert i drift i heile helse- og omsorgstenesta i kommunen. Etikkarbeidet er systematisert i tenestene sine årshjul, men vert og nytta sporadisk etter møte, rapportar og fagsamlingar. Etikk som satsingsområde er forankra i administrativ og politisk leiing.

3.7. Lønnsrekneskapen

Lønnsrekneskapen (konto 1010-1099) viser eit forbruk på 168,6 mill. kr. Dette er om lag 2,9 mill. under budsjett (98,3 % av budsjett). I tillegg viser refusjonar (sjukelønn og fødselspengar) meirinntekt i forhold til budsjett på 2,0 mill. kroner (til saman om lag 4,9 mill. kr i netto mindreforbruk på lønsområdet).

Hovudforklaringa på det store budsjettavviket er:

- Pensjonspremien vart lågare enn føresett i budsjettet. Dette har ført til at rekneskapsførte kostnader på avdelingsnivå vart lågare enn føresett, mot eit tilsvarande lågare premieavvik (som gjev overforbruk på finans). **Nettoeffekt er 0**, men brutto utgjer dette om lag 2,2 mill. kr.
- Lønnsoppgjeren vart moderat (2,4 % sentralt, mot 2,9 % i budsjettet). Dette forklarar eit underforbruk (inkl. sos. utg.) **på om lag 700'**. I tillegg var det sett av ein «buffer» på 604' som det ikkje var behov for, til saman utgjer dette 1,3 mill. kr.
- Miljøtenesta: Endringar i tenesteomfanget (1,9 mill. brutto underforbruk i MT).
- Flyktningtenesta: Var budsjettert med 16 nye flyktningar. Vedtak: 10 + 5 EM. Einslige mindreårige vil ikkje bli teke inn i 2016 (underforbruk 1,3 mill.).
- IHT: Hovudforklaring: IHT har så høgt lønnsbudsjett at omfordeling KLP (mindre premieavvik – mot finans) får stort utslag (650' inkl. sos.utg.) Elles litt underforbruk fastlønn og faste tillegg, og overforbruk ekstrahjelp.
- Felles/rådmann: Unytta «buffer» (604'), samt mindre uttak av AFP 62-64 (felles for heile kommunen) enn budsjettert (311').
- Helseavdelinga: underforbruk fastlønn (vakansar) helsestasjon og psykisk helseteneste, noko overforbruk legestenesta (samla underforbruk helseadv. 489').
- Lærlingverksemda (underforbruk 416'): Det har vore eit netto fråfall av lærlingar gjennom 2016.
- Teknisk drift: Mindreforbruk i hovudsak vikariat reinhald og fastlønn VA (samla underforbruk teknisk drift 355').
- Rogne barnehage: her har det vore ei høgare bemanning enn føresett i budsjettet (grunna høgare barnetal). Overforbruk fastlønn: 572'. I tillegg lågt sjukefråvær har ført til mindreinntekter refusjon (netto «overforbruk» i balanse mellom refusjon og sjukevikar): 100'. Samla på barnehageområdet er det samsvar med budsjettet.

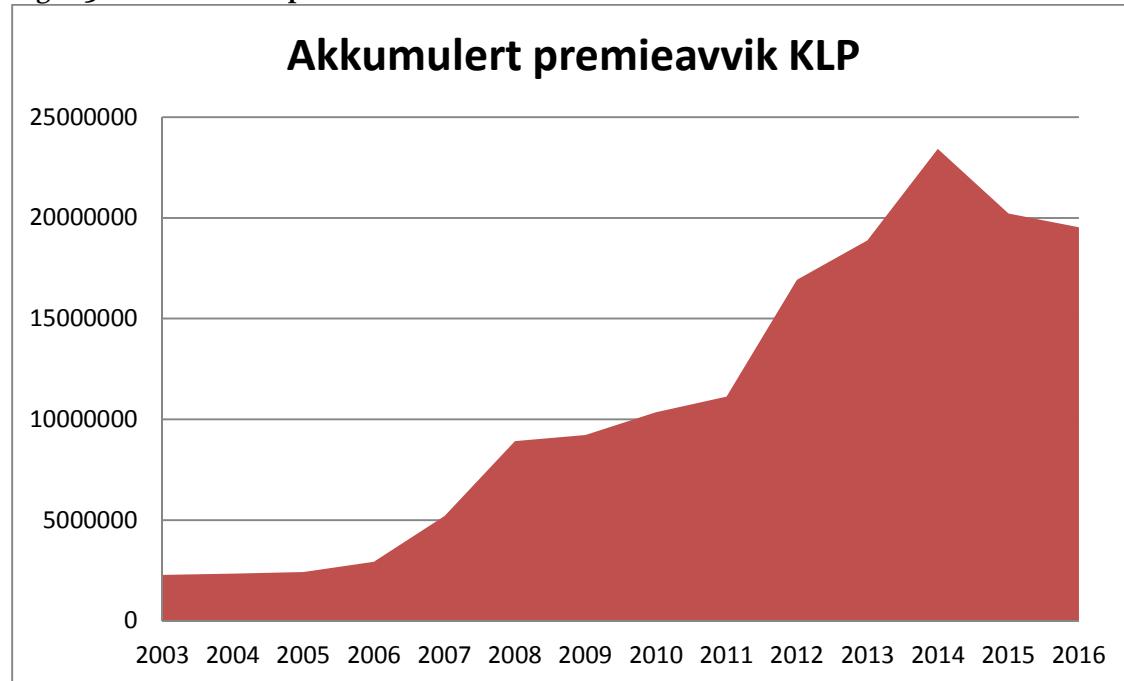
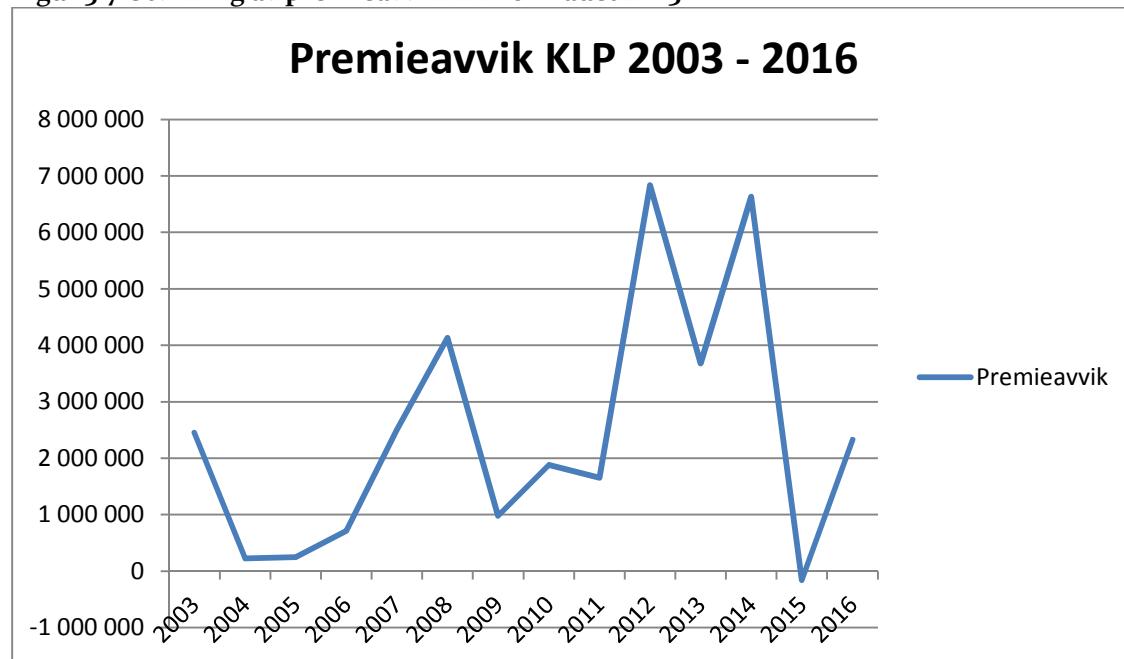
3.8. Premieavviket/«pensjonsbomba»

2016 vart andre året på rad der det akkumulerte premieavviket vart redusert i Øystre Slidre kommune. Premieavviket er ein konsekvens av at reglane for kommunal rekneskapsføring seier at kommunen kan rekneskapsføre eit anna beløp (ein berekna «netto pensjonskostnad») enn det som blir innbetalt. Intensjonen med ordninga er at kommunane i sine rekneskap skal kunne fordele rekneskapsføring av reelle pensjonsutgifter over tid, for på denne måten å være mindre sårbar overfor konjunktursvingingar.

Vedvarande låg rente kombinert med relativt høge lønnsoppgjer og auka forventningar til levealder, har ført til at premieavviket over tid har vorte betydeleg høgare enn det som var føresett då ordninga vart etablert. Difor er det gjort også gjort innstrammingar i ordninga.

Det akkumulerte premieavviket (betalte, men ikkje rekneskapsførte kostnader) i KLP er på omlag **19,5 mill. kr per 31.12.16**. Dette er omlag 3,4 mill. betre enn prognosane.

Premieavviket er på nytt forventa å auke gjennom 2017, og i følgje prognosar frå KLP vil akkumulert premieavvik ved utgangen av 2016 være på 23,1 mill. kr.

Figur 3-6 Akkumulert premieavvik KLP-området**Figur 3-7 Utvikling av premieavvik KLP-området 2003-16**

4. Interkommunalt samarbeid

Kommunane i Valdres har eit omfattande samarbeid og kommunane har lagt delar av utviklingsarbeidet til Valdres Natur- og Kulturpark.

Årsmelding for interkommunale tenester knytt til vertskommunesamarbeid frå vertskommunane Nord- Aurdal og Sør-Aurdal kommunar ligg føre som vedlegg til denne årsmeldinga.

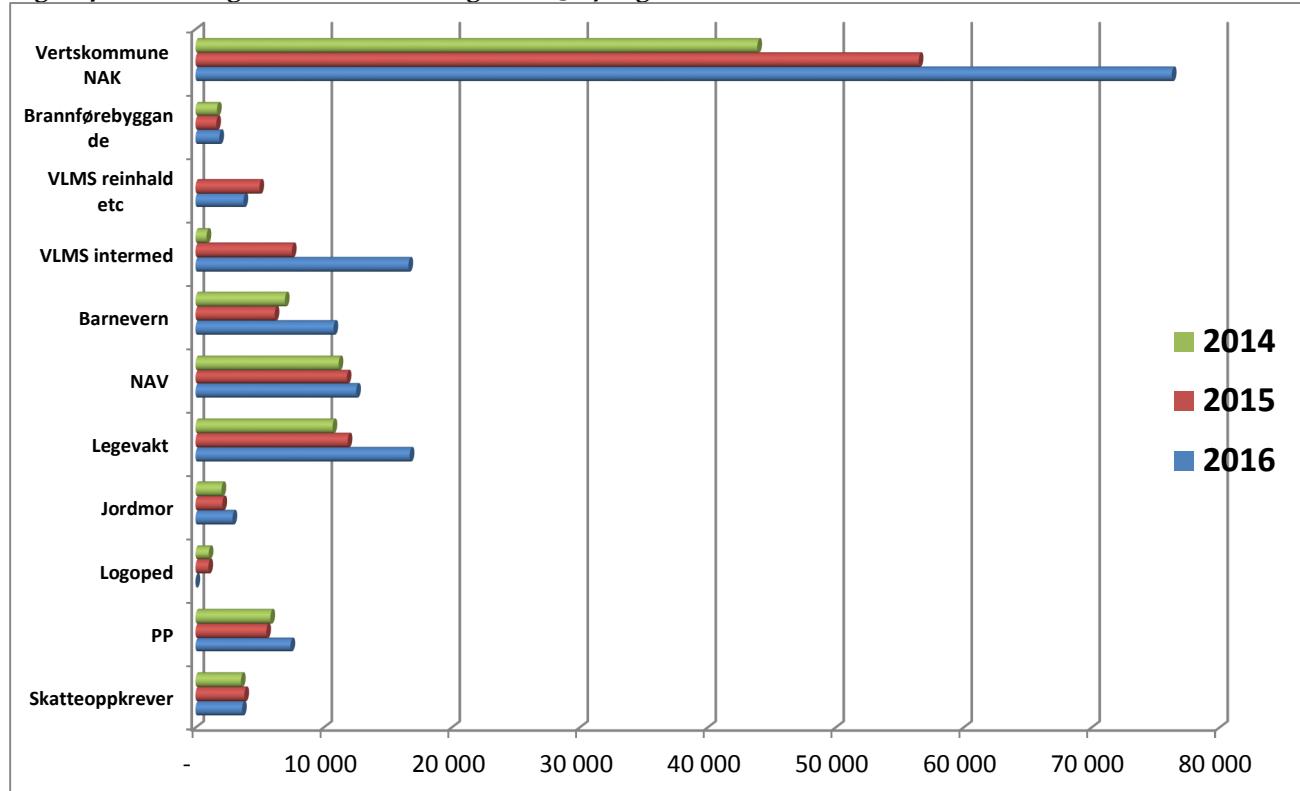
Årsmelding frå Krisesenteret på Ringerike er tilgjengeleg, men ikkje vedlagt.

Oversikt over økonomiske forhold i vertskommunetenestane i Nord Aurdal kommune. Regnskapstal og budsjett er tatt ut i frå mottatt årsmelding.

Tabell 4-1 Øystre Slidre kommune sin andel i interkommunale samarbeid (i heile 1 000 kr)

Teneste	Regnskap	Budsjett	Regnskap	ØSK sin andel
	2016	2016	2015	
Skatteoppkrevjaren	602	763	615	17,80 %
PPT	1 299	1 459	1 173	17,80 %
Barnevern eks. tiltak	1 776	1 505	1 622	23,00 %
Jordmerteneste	319	363	326	17,00 %
Legevakt	2 497	2 034	2 209	17,00 %
Intermediær inkl. KAD ø.hjelp	2 449	2 400	1 934	17,80 %
VLMS lokal drift	539	979	-	17,00 %
Nav eks. tiltak	2 046	2 215	2 273	17,00 %
Brannførebyggande	332	330	294	45,30 %
Sum	11 257	11 285	9 831	

Figur 4-1 Utvikling av brutto driftsutgifter i § 27- og 28-samarbeid med Nord Aurdal kommune

5. Administrativ leiing

Sentral leiing:

Sentral administrativ leiing består av rådmann, to kommunaleiarar og økonomisjef. Kommunaleiarane har overordna ansvar for områda «Opplæring og kultur» og «Helse og omsorg».

5.1. Oversikt over tilsyn i 2013 – 2016

Tabell 5-1 Oversikt over tilsyn 2013-16

Myndigkeit	Område	Status
2013		
Statsarkivet	Arkiv	lukka i 2015
Mattilsynet	Kollstad vv.	ingen avvik
Mattilsynet	Sjukeheimen	lukka i 2014
Arbeidstilsynet	Øystre Slidre ungdomsskule	lukka
Fylkesmannen	Barnehage - alle	ingen avvik
Fylkesmannen	Læreplaner Rogne/ØSUS	ingen avvik
Fylkesmannen	Miljøtenesta	avvik lukka
Valdres brannførebyggande	Kommunale bygg	lukka
2014		
Arbeidstilsynet	Heimetenesta, sjukeheimen og miljøtenesta	Avvik lukka
2015		
Valdres Brannførebyggande	Miljøtenesta	Avvik lukka
Valdres Brannførebyggande – årleg tilsyn	Sjukeheimen	Avvik lukka
Fylkesmannen	Beito Reinseanlegg	Avvik delvis lukka
Valdres Brannførebyggande	Beito barnehage	Ingen avvik
	Brennebakkin	Ingen avvik
	Rogne barnehage	Ingen avvik
	Rogne skule	Ingen avvik
	ØSUS	Ingen avvik
EL Tilsyn	Helsehuset	Avvik - Frist 2016
	Rogne skule	Alle avvik lukka
	Rogne barnehage	
	Aktivitetshuset	
2016		
Statens Kartverk	Matrikkeltilsyn	Avvik lukka i 2016

5.2. Beredskap

Grepa frå 2015 for å styrke kommunen sitt beredskapsarbeid er vidareført i 2016. Vi har hatt møte i kommunen sitt beredskapsteam, som framleis består av kommunalsjef for helse og omsorg (beredskapsansvarleg), beredskapskoordinator, teknisk sjef og stabsleiar (informasjonsansvarleg). Representantar frå beredskapsteamet har delteke på alle Fylkesmannen sine beredskapssamlingar (vår og haust).

Det blir arbeidd med å halde CIM a jour. CIM er kommunens dokumentasjonsverktøy når det gjeld krisehandtering og beredskapsarbeid. Kommunen deltek i CIM-øvingar i regi av Fylkesmannen.

Kommunen har to satellittelefonar med tanke på å sikre kommunikasjonen om telenettet skulle bli borte. Det er også laga beredskapskoffertar der det er samla analogt beredskapsutstyr.

Representant for beredskapsteamet deltok hausten 2016 på kurs i «Helhetlig Risiko- og Sårbarhetsanalyse» (H-ROS) ved Norsk Utdanningscenter for Samfunnsbeskyttelse og Beredskap (NUSB).

Etter dette vart arbeidet med ny H-ROS forankra i formannskapet, og ny H-ROS vart utarbeidd og i det alt vesentlege ferdigstilt for godkjenning i kommunestyret hausten 2016. H-ROS vart m.a. vist fram for NUSB, som med kommunen sitt samtykke no vil bruke den i sin undervisning som godt eksempel for andre kommunar som skal lage ny H-ROS.

Øystre Slidre kommune held fram sitt øvingssamarbeid med Vestre Slidre og Vang kommunar. Øvingane skjer i samarbeid med Fylkesmannen og Sivilforsvaret, og blir arrangert årleg etter ei rullering. Kommunen var, saman med Vang kommune og i samarbeid med Sivilforsvaret, ansvarlege for innhald og dreiebok for øving av kriseleriinga i Vestre Slidre hausten 2016.

Det er og i 2016 arbeidd med å oppdatere, oppgradere og ajourføre kommunen sine beredskapsplaner.

Tabell 5-2 Regnskap beredskap 2016

	Regnskap	Budsjett	Regnskap
	2016	2016	2015
LØN OG SOSIALE UTGIFTER	297 545	302 000	285 389
KJØP AV VARER OG TENESTER	45 920	80 000	16 047
INVENTAR/UTSTYR, HONORAR M.V.	-	20 000	1 215
KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	-	-	14 290
OVERFØRINGAR	4 424	-	3 230
Sum utgifter	347 889	402 000	320 172
REFUSJONER	-41 999	-	-3 230
Sum inntekter	-41 999	-	-3 230
T O T A L T	305 890	402 000	316 941

6. Staben

6.1. Viktige saker og hendingar i 2016

- Overgang til fullelektronisk arkiv frå 1. juli 2016
- Revisjon av delegeringsreglement (godkjent i kommunestyret sak o63/16)
- Revisjon av permisjonsreglement (godkjent i kommunestyret sak o34/16)
- Gjennomføring av medarbeidarkartlegging
- Lokale lønnsforhandlingar
- Folkerøysting om kommunesamanslåing

6.2. Mål og måloppnåing

Følgjande av kommunen sine delmål har spesiell relevans for staben:

- **Vekst i kvalitet**
 - Øystre Slidre kommune skal, ved effektiv ressursbruk, tilby tenester som i kvalitet og innhald tilfredsstiller innbyggerane og gjestene sine grunnleggande behov.
- **Offensiv organisasjon**
 - Øystre Slidre kommune skal vere ein organisasjon som er brukar- og serviceorientert.
 - Øystre Slidre kommune skal vere ein attraktiv arbeidsgjevar. Kommunen skal ta vare på sine tilsette, og sikre ei god rekruttering i framtida.
 - Øystre Slidre skal drive aktiv informasjon.

Måloppnåing

Dei overordna måla er i liten grad konkrete nok til å kunne slå fast om staben har nådd måla.

Målet med omorganiseringa som vart gjennomført frå 01.01.13 var mellom anna å styrke kommunen sine administrative styringssystem (som post/arkiv og internkontroll), samt å styrke informasjonsarbeidet.

6.3. Informasjon, sentralbord, postmottak

Omlegging av sentralt postmottak har ført til at stadig meir post blir registrert. Det var også i år forskjell frå føregåande år. I 2016 vart det registrert til saman 7 845 journalpostar (brev inn/ut og andre saksdokument), mot 7 513 året før. Mye post kjem via e-post, og det er no blitt enklare å fange opp for registrering i saks-/arkivsystemet (betre datafangst).

Det blir framleis rydda i fjernarkivet, etter pålegg frå Statsarkivet (tilsyn i 2013). Arkivplanen er førebels godkjent, men det manglar oversikt over arkivdelane som er sett bort i fjernarkivet.

Frå 1. juli gjekk vi over til fullelektronisk arkiv. Overgangen gjekk utan store problem, og har ført til at kompetansen i heile organisasjonen om bruk av saks-/arkivsystemet er blitt vesentleg høgare gjennom året.

Det var planlagt ei digitalisering av eigedomsarkivet i 2016. Arbeidet er blitt utsett til 2017, då det er under utvikling eit system som m.a. vil gjere integrasjon mot kommunen sitt saks-/arkivsystem enklare og betre. Kommunen har gjennomført store delar av førebuingsarbeidet til dette prosjektet (det er m.a. rydda i eigedomsarkivet).

6.4. Rekneskapsavdeling

Rekneskapsavdelinga innførte inngåande og utgående eFaktura i 2013. Dette, i tillegg til avtalegiro (innført for fleire år sidan) gjev eit betre tilbod til kundane. Kommunen kan no ta i mot fullelektroniske fakturaer frå alle leverandørar, og ein har registrert ei svært positiv utvikling på dette området. I 2016 er det motteke 6 790 fakturaer. Av desse er 52 % fullelektroniske. 18 % av mottekne fakturaer blir no sendt rett til saksbehandlar ved bruk av «profil» på fakturaen.

Kommunen har elles gjennom heile året hatt fokus på innkrevjingsarbeid, noko som bidreg til kommunen framleis ligg godt an m.o.t løysingsgrad på innfordringar.

Tabell 6-1 Statistikk frå innfordringssystemet

	2016	2015	2014
Løysingsgrad	95,6 %	98,4 %	98,5 %
Restanseprosent	4,0 %	1,3 %	1,3 %
Tiltak per sak	1,85		1,57

6.5. Løns- og personalavdeling

Staben behandla i løpet av 2016 til saman 55 tilsetjingssaker, og inngjekk 234 nye arbeidsavtaler. Mange av desse avtalene gjeld vikariat (dels forlenging av vikariat og tilkallingsvikariat) og endringar av eksisterande stillingsforhold.

I tillegg vart det behandla 62 permisjonssøknadar (lengre permisjonar).

Løns- og personalavdelinga deltek aktivt i sjukefråværssarbeidet i kommunen, og er ein aktiv bidragsytar i det regionale samarbeidet.

6.6. Bevillingssaker m.m.

Kommunen behandla i 2016 70 søknader i skjenke- og serveringssaker, i tillegg til behandling av kontrollrapportar etter skjenkekontrollar og gjennomføring av kunnskapsprøver i alkohollova og etablerarprøver.

6.7. Folkerøysting og innbyggjarhøyring om kommunestruktur

Kommunen gjennomførte i 2016 både innbyggjarhøyring, høyring av tilsette og rådgjevande folkerøysting om kommunesamanslåing i Valdres.

I folkerøystinga var 2 629 personar røysteberettiga, 1 322 personar røysta. Oppmøtet vart 50,3%.

Resultatet av folkerøystinga vart slik:

- Nei: 1 110 røyster - 83,96 %
- Ja: 199 røyster - 15,05%
- Blankt: 13 røyster- 0,99 %

7. Planavdelinga

Dei store oppgåvene i planavdelinga i 2016 har vore:

Kommuneplan for Øystre Slidre – arealdel

Arealdelen vart i løpet av 2016 arbeidd fram til slutthandsaming, med kommunestyrevedtak i januar 2017. Planen var ute til 2. og 3. offentlege ettersyn i løpet av året.

Det spesielle med vår plan var at vi fekk avsett over 2 000 eksisterande bustader og hytter til byggeområde. Dette vil spare kommunen og eigarane for ekstra dispensasjonsbehandling framover. Vi fekk innarbeidd i planen aktsemddssonekart for flaum og skred som vil spare kommunen og utbyggjarar kostbare skredvurderingar i framtidig detaljplanlegging.

Lokalisering av omsorgssenteret var emnet som engasjerte mest politisk. Kommunen engasjerte Asplan Viak til å utarbeide eigen sentrumsplan for Heggenes. Sentrumsplanen konkluderte med at Sørre Moen vart tilrådd for lokalisering av nytt omsorgssenter. Etter ynskje frå formannskapet vart Raubrøtmoen utgreidd som alternativ. Etter at Fylkesmannen trekte tidlegare motsegn mot utbygging på dyrka mark på Sørre Moen, landa kommunestyret på lokalisering hit ved 3. offentlege ettersyn. Vi fekk om lag 150 merknader og innspel til planen i løpet av året.

Tettstadsutvikling Beitostølen

Arbeidet med tettstadsutvikling vart vidareført også i 2016. Konsulentfirmaet Mountainworks har utarbeidd ein sentrumsplan for oss, og kommunen har starta arbeidet med reguleringsplan for Beitostølen Sentrum med mål å vidareføre ideane frå sentrumsplanen.

Reguleringsplanar

Kommunestyret godkjente reguleringsplan for gang- og sykkelveg mellom Rogne skule og Kyrkjebergvegen, utarbeidd av Statens vegvesen.

Handsaming av private reguleringsforslag krev mykje ressursar på avdelinga. Reguleringsforslag under arbeid er hytteområda Sørre Garli – Garlislette, Robølshøvda og Sørre Veslestølen, vegframføring til hytteområdet ved Grytebekkosen, samt massetak i Skrebergene, Juvike og Reistebakkin.

Kommunale beredskapsplanar

Planavdelinga har også i 2016 hatt ansvar for å oppgradere dei kommunale beredskapsplanane og utarbeide ein ny heilskapleg ROS-analyse for kommunen. Planavdelinga har også bistått Vang kommune med tilsvarende arbeid.

Kommunedelplan for vassmiljø, vassforsyning og avløp

Utarbeiding av plan for lokal vassforvaltning kravde store ressursar i 2016. Planen vert lagt fram for godkjenning i 2017.

Teknisk plan for vatn og avløp Lidar – Sælid

Arbeidet med å prosjektere og bygge VA-leidningar mellom Lidar skule og Sælid fortsette i 2016. Utbygging av parsellen Lidar – Kjøk var under bygging 2016 med overlevering juni 2017. Parsellen Kjøk – Nordtorp vart framforhandla og lagt ut på anbod hausten 2016 med ferdigstilling over dyrka mark juni 2017 og endeleg overlevering juni 2018. I dette prosjektet inngår også utbetring av ein parsell av Dalsvegen.

Prosjektering av bygg

Kommunen fekk tilskott til bygging av 4 bueiningar «for personer med vanskar på bustadmarkanden». Detaljprosjektering og anbod vart utarbeidd utover hausten. Ferdigstilling hausten 2017.

Garderobebygg ved Nedrefoss RA vart ferdigstilt og overlevert hausten 2016.

Kommunen mottok i 2016 nær 2 mill. kr i tilskot til bygging av Ungdomens kulturhus «Gapahuken». Detaljprosjektering er gjennomført med mål om å tilfredstille vilkår om god akustikk i kulturhuset. Byggestart og ferdigstilling i 2017.

Prosjektering for bygging av to nye bueiningar på Brennebakkin heldt fram i 2016.

8. Opplæring og kultur

8.1. Grunnskulen

8.1.1. Mål

Skulane skal vere over snittet i landet på ulike målingar.

Skulane skal gje borna ein trygg oppvekst med like mulegheiter til utvikling. (Det vil m.a. seie at skulane i Øystre Slidre skal ha eit psykososialt miljø der ingen opplever mobbing, diskriminering, vald eller rasisme.)

8.1.2. Måloppnåing

Resultat av nasjonale prøver i lesing, rekning og engelsk på 5., 8. og 9. årstrinn hausten 2015

Nasjonale prøver måler grunnleggande ferdigheiter i lesing, rekning og engelsk, men måler ikkje kunnskapsnivået slik som standpunkt- og eksamenskarakterar. Målsettinga er å ha betre resultat enn landsgjennomsnittet. Skalaen for resultata skal vere slik at ein kan samanlikne frå år til år. Det nasjonale snittet ligg på 50 skalapoeng, og talet i parentes fortel om stor eller liten sikkerheit i målingane. Stort tal betyr stor usikkerheit p.g.a. få elevar.

Tabell 8-1 Nasjonale prøver 5. trinn

	2014	2015	2016		
	ØSK	ØSK	ØSK	Oppland	Nasjonalt
Engelsk	50 (3,8)	46 (3,2)	51 (2,8)	48 (0,4)	50 (0,1)
Lesing	51 (3,7)	48 (2,9)	50 (3,2)	49 (0,4)	50 (0,1)
Rekning	49 (3,3)	47 (2,7)	53 (2,7)	49 (0,4)	50 (0,1)

Tabellen over viser at gjennomsnittet av elevane på 5. trinn i ØSK scorar over eller likt med landet innan dei tre grunnleggande ferdigheitene, spesielt er resultatet i rekning svært bra. Det er også svært positivt at ØSK har ein større del av elevane på høgst meistringsnivå samanlikna med landet innan både engelsk, lesing og rekning. I tillegg er det i ØSK ein mindre del av elevane på lågaste meistringsnivå i alle dei tre grunnleggande ferdigheitene.

Hausten 2015 starta barneskulane kompetanseheving i rekning i alle fag, og lærarane har arbeidd systematisk med rekning i skuleåra 2015-17. Det har også vore sett av ressursar til ein lærar på kvar skule som har hatt eit ekstra ansvar for å drive dette utviklingsarbeidet saman med rektor.

Tabell 8-2 Nasjonale prøver 8. trinn

	2014	2015	2016		
	ØSK	ØSK	ØSK	Oppland	Nasjonalt
Engelsk	45 (3,3)	48 (2,6)	49 (2,9)	48 (0,4)	50 (0,1)
Lesing	49 (3,3)	52 (3,0)	54 (2,8)	49 (0,4)	50 (0,1)
Rekning	49 (2,6)	50 (2,7)	47 (2,6)	49 (0,4)	50 (0,1)

Nasjonale prøver er tidleg på hausten, det betyr at det er kunnskapen frå 7. trinn som vert testa i nasjonale prøver på 8. trinn.

Tabellen over viser at snittet av elevane på 8. trinn i ØSK scorar godt over landet i lesing, men under landet i engelsk og rekning. På alle skulane har det vore arbeidd med lesestrategiar, noko som er viktig for å bli god i lesing. Det er gledeleg å sjå at det har vore ei jamm betring av resultata på alle tre områda i løpet av dei tre siste åra.

I engelsk er det ein liten del av elevane på høgste meistringsnivå samanlikna med nasjonalt nivå, men om lag lik stor del på lågaste meistringsnivå. I lesing er det ein langt større del av elevane på høgste meistringsnivå enn det er på nasjonalt nivå.

Skulane gjer eit grundig arbeid med å analysere dei nasjonale prøvene for å kunne setje inn tiltak der ein ser at elevane manglar kunnskap. Dette systematiske arbeidet veit vi vil gje resultat, og vi kan no sjå at arbeidet gjev resultat.

Det er og ein god dialog mellom barneskulane og ungdomsskulen for å sikre kvaliteten på den undervisninga som vert gjeve, og for å styrke kunnskapen om korleis det vert arbeidd på barnesteget og på ungdomssteget.

Tabell 8-3 Nasjonale prøver 9. trinn

9. trinn	2014	2015	2016		
	ØSK	ØSK	ØSK	Oppland	Nasjonalt
Lesing	55 (3,0)	52 (3,3)	57 (3,6)	54 (0,4)	54 (0,1)
Rekning	56 (3,5)	52 (2,6)	51 (3,3)	53 (0,4)	54 (0,1)

Tabellen over viser at snittet av elevane på 9. trinn i ØSK scorar høgt over landet i lesing, men lågare i rekning. Resultatet i lesing er det beste som har vore dei tre siste åra, medan det i rekning er det lågaste som har vore dei tre siste åra. Både i lesing og rekning er ein større del av elevane på høgste meistringsnivå samanlikna med nasjonalt nivå. Skulane har vorte meir bevisste på at også dei flinke elevane skal få tilpassa undervisning. Dette kan ha vore med på å løfte fleire elvar til høgste nivå.

Det er positivt at klassane har heva seg sidan dei gjekk på 8. trinn, og hadde same prøva, i lesing frå 54 til 57 og i rekning frå 47 til 51. Lærarteama arbeider systematisk for å skape eit godt læringsmiljø med høgt læringstrykk.

Resultat for 10. årssteg i eksamen i norsk og matematikk våren 2016

Alle elevane kom opp til skriftleg eksamen i engelsk. Karakterskalaen går frå ein til seks, der seks er beste karakter. Det er mange år sidan det har vore engelskeksamen på ungdomsskulen.

Tabell 8-4 Eksamenskarakterar

	2016		
	ØSK	Oppland	Nasjonalt
Engelsk	3,2	3,4	3,6

Tabellen over viser at elevane i ØSK scorar under Oppland og landet, noko vi ikkje er fornøgde med. For å styrke engelskundervisninga har det vorte laga nettverk for lærarar i kommunen som underviser i engelsk, noko som vi har fått positive tilbakemeldingar på. Kommunen har i to år også hatt ein lærar på vidareutdanning i engelsk. I samband med Kompetanseløftet vil vidareutdanning i engelsk vere prioritert. I Valdres vert det arbeidd med å få til eit desentralisert vidareutdanningstilbod i engelsk frå hausten 2017.

Grunnskulepoeng

Grunnskulepoeng er eit mål for det samla læringsutbyttet for elevane som får sluttvurdering med karakterar. Karakterane vert brukte som kriterium for opptak til vidaregåande skule. Grunnskulepoeng er rekna ut som summen av dei avsluttande karakterane til elevane, delt på talet på karakterar og multiplisert med 10. Poengsummen kan ikkje samanliknast med tidlegare år, då det er brot i tabellen.

Tabell 8-5 Grunnskulepoeng

	2016		
	ØSK	Oppland	Nasjonalt
Grunnskulepoeng	42,6	40,7	41,2

Grunnskulepoenga varier ein god del frå år til år. Grunnskulepoenga i ØSK i 2016 ligg over Oppland og landet. Skulen er oppteken av å sikre rett nivå på standpunktcharakterar, og arbeider systematisk med dette. No er det meir samsvar mellom resultatet på nasjonale prøver og grunnskulepoeng, noko som kan tyde på at standpunktcharakterane ligg på rett nivå.

Tilbakemeldingane frå Valdres vidaregåande skule har vore at det ser ut til at Øystre Slidre ungdomsskule gjev standpunktcharakterar som samstemmer med vurderingane dei gjer på vidaregåande.

Gjennomføring

Skuleåret 2015-16 var det 91 % av elevane frå kommunen som fekk bestått i Vg1, talet for Oppland var 86 %. Det var 0 % frå kommunen som slutta, talet for Oppland var 2 %. Dette er gode tilbakemeldingar.

8.1.3. Tiltak i 2016 for å oppnå mål

- Systematisk oppfylging av resultata i det nasjonale kvalitetssystemet på skulane, på desse nivåa: elevar, lærarar, foreldre, rektor og kommunalsjef.
- Det er lagt spesielt vekt på systematisk kartlegging og oppfølging av elevar i den grunnleggjande ferdigheita rekning.
- Lærarane har lært å bruke verktøyet for pedagogisk analyse og har arbeidd spesielt med korleis ein skaper gode relasjonar til elevane og utvikle eit godt sosialt miljø i klassa.
- Dei tre skulane hatt spesielt fokus på den grunnleggjande ferdigheita rekning. Det har vore kjøpt inn ekstern kompetanse for fagleg påfyll og rettleiing. I tillegg har kvar skule arbeidd med at alle lærarane lagar gode undervisningsopplegg i rekning i alle fag. Når opplegga er gjennomførte, vert dei lagt fram for kollegiet som saman evaluerer og reflekterer over kva som er gode undervisningsopplegg – slik lærer ein av kvarandre
- Ungdomstrinnet er med på den nasjonale satsinga “Ungdomstrinnet i utvikling” der satsingsområda har vore klasseleiing og rekning. I januar 2016 var det sett fokus på lesing – skal gå ut 2016.
- Rektor på ungdomsskulen tok eksamen på rektorskulen i desember 2016. Ein lærar på ungdomsskulen tek vidareutdanning i engelsk over to år (60 stp.) og har siste eksamen våren 2017. Ein lærar på ungdomsskulen har starta opp vidareutdanning i matematikk hausten 2016. Ein lærar på Lidar skule tek vidareutdanning i matematikk.
- Skulane laga i skuleåret 2015-16 standardar for godt læringsmiljø og god undervisning. Arbeidet med å implementere standardane starta hausten 2016.

8.1.4. Elevtal og prognosar

Tabell 8-6 Elevtal skuleåret 2017-18

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	10.kl
Barneskulane	42	36	41	27	33	34	36			
ØSUS							43	34	42	

Tabell 8-7 Prognose over 1. klassingar 2017-22 (basert på fødslar)

Start 1. kl.	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fødde	41	22	31	29	24	41

Prognosane viser at dersom det ikkje flyttar inn nye born i kommunen, vil det bli små klassar på dei øvste trinna på barneskulane. Elevane skal fordelast på Lidar skule og Rogne skule.

8.1.5. Arbeidet i skulane

- Vi har eit stabilt kollegium med høg fagkompetanse. Utskifting på grunn av alder skjer i nokon grad på alle skular.
- Vi har eit godt kvalitetssikringssystem for å sikre god grunnskuleopplæring og måle kvalitet.
- Det vert arbeidd for at fleire elevar skal få tilpassa undervisning i staden for spesialundervisning. Ved bruk av eit kartleggings- og analyseskjema vert fokuset flytta frå eleven sine vanskar til læringsmiljøet. I tillegg skal PPT vere tettare på lærarane ute på skulane, for å kunne gje systemretta rettleiing. Frå hausten 2016 har styrarane og rektorane hatt kvar sine møte med PPT for å få til meir systemretta arbeid. Kommunalsjef har delteke på desse møta.
- Hausten 2016 vart det teken i bruk ein ny plan som skal sikre betre samarbeid og god overgang mellom barnehage og skule.
- Undervisninga har hatt fokus på læringsutbyttet med særleg vekt på grunnleggjande ferdigheter i lesing og rekning.
- Det er danna nettverk for alle lærarar som underviser i engelsk, slik at dei skal lære av kvarandre og auke kompetansen.
- Nasjonale prøver er eit godt verktøy for vurdering av elevane. Evalueringa som gjev grunnlag for vidareutvikling gjennom:
 1. Meir informasjon på tvers av skulane – barneskulane og ungdomsskulen
 2. Større fokus på læringsresultat
 3. Resultata er grunnlaget for å tilpasse undervisninga
 4. Målretta satsing på område der vi over tid har låg score på nasjonale prøver gjev gode resultat

8.2. Barnehagar

8.2.1. Mål

- Ha eit miljø som gjev trygge, glade, sjølvstendige og skapande barne og unge
- Garantert barnehageplass etter fylt eitt år
- Ein god bustadkommune

8.2.2. Måloppnåing

- Alle som ynskjer barnehageplass, får plass etter fylte eitt år

- Det er vanskeleg å måle om vi har trygge, glade, sjølvstendige og skapande barne og unge i barnehage, men ut frå tilbakemeldingar frå foreldre og slik personalet ser barna, har vi nådd målet

8.2.3. Tiltak i 2016 for å oppnå mål

- Har teke i bruk nytt kartleggings- og analyseskjema på læringsmiljø for å ha fokus på læringsmiljøet når det er uro for utviklinga til eit barn.
- Barna lærer best når dei deltek aktivt og får bruke språket saman med andre. Det vert difor lagt til retta for at barna får bruke språket i samanhengar som er meiningsfulle i kvardagen
- Dei tilsette i barnehagane har hospitert i ein annan barnehage i ei veke, det var lærerikt
- I samband med språkopplæring, har barnehagane arbeidd med eit refleksjonsverktøy frå utdanningsdirektoratet. I 2016 vart det arbeidd med del 1 – Barnehagens arbeid med språkmiljø og stimulering. Del 2 vert starta opp i 2017 – Barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering av språk
- Barnehagane har større merksemd på om barn vert krenka eller om noko fell utanfor det sosiale fellesskapet

8.2.4. Tenester og oppgåver i tenesteområdet

- Kommunen har overkapasitet på barnehageplassar. Hovudopptaket er i februar, men det vert teke inn nye barn gjennom heile året. Alle som treng barnehageplass, får plass så snart det er sikra nok personale
- Kommunen har slik bemanning: ein tilsett for ei gruppe på seks barn over tre år. Dersom barna er under tre år, er det ein vaksen på ei gruppe på tre barn
- Dei tilsette i barnehagane har høg kompetanse og mykje erfaring
- Barnehagane i Øystre Slidre driv svært fleksibelt med tanke på både brukarar og tilsette

8.2.5. Arbeidet i barnehagane

- Det er viktig med ekstra innsats der barn har ei forsinka språkutvikling. Til dette arbeidet har kvar barnehage ein stillingsressurs på 20 %. I tillegg kan ein få hjelp av logoped, tilsett i PPT, dersom det er behov for det. Logopeden gjev rettleiing til dei som arbeider i barnehagane
- Dei tilsette har hatt stor merksemd på omsorg. Omsorg i barnehagen handlar både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barna si omsorg for kvarandre. Å gje barn mulegheit til å gje kvarandre og ta imot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, eit viktig bidrag i eit livslangt læringsperspektiv
- Alle barn skal trivast i barnehagen, dette er dei vaksne sitt ansvar. Dei tilsette brukar både observasjon og samtale for å vere sikre på at barna trivast
- «Aktive barn i naturen» er framleis viktig. Barnehagane legg vekt på å vere mykje ute og ha ulike aktivitetar gjennom heile året. Nærmiljøet er ein viktig arena som barnehagane nyttar seg mykje av

8.2.6. Privat barnehage

Heggebø barnehage er godkjent for 36 plassar for barn i alderen 1-5 år. I 2016 var det kommunale tilskotet til Heggebø barnehage på 3 286 750 kr, fordelt på drifts- og kapitaltilskot.

8.3. Kultur

8.3.1. Viktige saker i 2016

- Kulturprisen tildelt Inger Norun og Rainer Solhaug og frivilligpris til Jens Rogne Renna
- Ungdomsklubben er godt besøkt
- Stølsveko, ei aktivitetsveke for born, eit populært og veldig bra tiltak
- Kulturskulen har høg kvalitet og stabilt elevtall
- Biblioteket er bra besøkt og har høgt utlån
- Frivilligsentralen har stor aktivitet
- Fjellstafetten er ein årleg suksess
- Hegge stavkyrkje 800 år

Jubileumskomiteen laga ei flott markering av kyrkjejubileet. Feiringa strekte seg utover heile året, med ei svært fin bok om kyrkja, skuleborna i kommunen kom på pilgrimsvandring og det vart skipa til to konserter. Kyrkja var sumarope for omvisning. Kyrkjespelet «I ei lyngtuve øvst uppi trøn» var av meget høg kvalitet og hadde tre forestillingar. Hovedmarkeringa var festgudstjeneste 2.oktober, som fekk besøk av HKH dronning Sonja.

8.3.2. Mål og måloppnåing

Utdrag fra mål

- Skal ha eit oppvekstmiljø som gjev trygge, glade sjølvstendige og skapande barn og unge
- Skal arbeide for eit breitt tilbod innan friluftsliv, kultur og idrett
- Barna skal få mulegheit til utvikling
- Skal ha eit variert tilbod både i arbeids- og fritidssituasjoner
- Skal stimulere til frivillighet, spesielt overfor eldre, både heimeverande og i institusjon

Hovudmål kultur

Stimulere til møteplassar innanfor kulturlivet. By innbyggjarane eit mangfold av kulturtilbod, kulturell og kunstnarisk impuls, innsikt og kompetanse.

Målloppnåing

Dei ulike måla går over i kvarandre. Omtalen under viser at måla i stor grad er nådde.

8.3.3. Om dei ulike områda

Øystre Slidre kulturskule

Kulturskulen har dette året hatt 180 elevar fordelt på enkeltundervisning og grupper. Den store vårværsutninga var grillfestival ved Valdres Gardsbryggeri med stor utescene. I hausthalvåret har arbeid med å vedta ny rammeplan vore i fokus. Årlege konserter og oppdrag har vore som før. Song-, dans- og teaterelevane har øvd inn ein musikal, mest på helgebasis. Det vart to juleførestillingar, kvar på 90 min, ein med hovudvekt på dans og ein med mest musikk.

I år har musikkbarnehagen eit særskilt godt opplegg med tre ulike pedagogar som tilfører både rock, klassisk retta og lokal dans og musikk. Sangstunder på sjukeheimen to gonger i veka er populære og prega av humør og song-glede.

Høg kvalitet og smittande engasjement i alle ledd pregar kulturskulekvarden, og det er godt samarbeid mellom kulturskule og barnehage/grunnskule, helse og frivillige lag/organisasjonar.

Øystre Slidre folkebibliotek

Øystre Slidre folkebibliotek består av hovudbiblioteket på ØSUS og to skulebibliotekfilialar på Lidar og Rogne skule. I 2016 auka besøket frå 23 749 til 25 673. Det totale utlånet gjekk ned frå 23 043 til 20 629. I tillegg til vanlege bibliotekoppgåver vart det arbeidd med prosjektet «Spelerom», støtta av Nasjonalbiblioteket, dataopplæring for eldre, og organisering av samtaletimar mellom flyktningar og innbyggjarar. Biblioteket er aktiv på heimesida til kommunen, www.valdresbiblioteka.no og Facebook. Vi hadde elles 15 arrangement for barn og vaksne, 114 temautstillingar, 302 klassebesøk og 4 brukarorienteringar samt ein flyktning i språkpraksis.

Idrett, friluftsliv og kulturarrangement

Fjellstafetten vart arrangert for 15. gong, med 16 115 namn i bøkene. Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet vart rullert, og spelemiddelordninga utløyste 3 søknadar på ordinære anlegg og 2 søknadar på nærmiljøanlegg. 17. mai vart eit vellukka arrangement med godt økonomisk overskot for FAU. Kommunen arrangerte konsert under Valdres sommersymfonie i Hegge stavkyrkje, og ein kulturfestival på Tingvang med utdeling av kulturpris og frivilligpris.

«Den kulturelle skulesekken» er viktig kulturformidling til grunnskuleelevarane. I tillegg til produksjonane vi får gjennom ordninga, kjøper vi lokale produksjonar. Valdresmusea tilbyr gode produksjonar på kulturarv, og saman med vår eigen kulturplan får elevane i grunnskulen eit variert og breitt tilbod.

«Den kulturelle spaserstokken» er viktig kulturformidling til eldre og har i år hatt 3 konsertar. Den eine konserten var DaCapo-show med Vidar Lønn-Arnesen etter ynskje frå fleire eldre i kommunen.

Øystre Slidre frivilligsentral

Øystre Slidre frivilligsentral har stor aktivitet og saman med frivillige lag og organisasjonar utgjer dette eit allsidig tilbod for innbyggjarane i Øystre Slidre. Ei viktig oppgåve for sentralen er å vere katalysator, å få tiltak og aktivitet i gang slik at det kan rulle å gå på eigne føter etter kvart.

I 2016 har frivilligsentralen hatt 70 enkeltfrivillige knytt til aktivitetar, samt 12 faste aktivitetar og fleire enkeltarrangement. Frivilligsentralen har to tilsette og ein stillingsressurs på 100 %.

Lokala til frivilligsentralen på Moatunet er særskilt trivelege og på aktivitetar som fredagskafé og dansekeldar er det fullt hus.

Kulturtildskot

Det er gjeve kommunalt kulturtildskot slik:

Tabell 8-8 Kulturtildskot fordelt på føremål

	2016
Idrett	485 000
Friluftsliv	42 000
Akt barn og ungdom	91 000
Musikk og andre kulturtiltak	366 000

Kyrkja og andre trussamfunn:

Øystre Slidre Kyrkjelege fellesråd	2 977 600
Andre religiøse trussamfunn	64 600

Ungdomsarbeid

Ungdomsklubben er open kvar fredag i skuleåret, og er eit rusfritt tilbod til ungdom frå 8. klasse til 19 år. I 2016 har me i gjennomsnitt hatt om lag 60 besökande kvar opningskveld. Tendensen syner at klubben trekker stadig fleire ungdommar frå andre kommunar, og at andelen besökande frå vidaregåande skule går opp.

Klubben får mykje ros for aktiviteten, er godt synlege i media og får mykje økonomisk stønad til aktivitet og utstyr frå lokale og nasjonale stønadsordningar.

Klubben arrangerer mekkeverkstad to timer i veka, der fem-ti ungdommar er med på mopedmekking i kjellaren på Furustrand.

Kommunen held fram med det gode samarbeidet med dei andre valdreskommunane om å arrangere UKM i kulturhuset på Fagernes.

Ungdomsrådet har hatt 6 møte i 2016, i tillegg til å arrangere bigair på Furustrand.

Ungdomsrådet består av ungdom frå 13-19 år og har hatt fokus på oppfølging av prosessen med nytt ungdomshus. Ungdomsrådet fornya innspellet om skatepark ved rullering av plan for idrett og fysisk aktivitet, og kom med innspel til Økonomiplan 2017-2021 til formannskapet i november.

Ungdomsrådet gav pengestønad til Øystre Slidre skateklubb og mekkeverkstaden på klubben.

Elevråda ved Lidar og Rogne skule tok del i forhandlingsmøtet med formannskapet i november.

8.3.4. Oppsummering

Bibliotek, ungdomsklubb og frivilligsentral skapar varierte tilbod og gode møteplassar. Kulturskulen driv opplæring, bygger identitet og meistring, og er eit ressurs-senter for alle innbyggjarane. Heile kulturavdelinga skapar lokal fellesskapskjensle, og er limet som bygger opp og tek vare på lokalt kulturliv, tilrettelagt av kreative og entusiastiske kulturarbeidarar.

8.4. Flyktningtenesta**8.4.1. Mål**

- Vedtak om å busette fem einslege mindreårige flyktningar (EM) og ti vaksne
- Skaffe eigna bustader
- Sikre god opplæring i norsk og samfunnsfag
- Få til ei god og rask integrering

8.4.2. Måloppnåing

- Det er ikkje busett fem einslege mindreårige p.g.a. lite behov, men det vart busett 9 vaksne og 10 barn, inkludert familiegjenforeining
- Alle har fått bustad og nokon bur i bufellesskap
- Vurdere å kjøpe introduksjonsprogram av Valdres KompetanseVekst AS
- Integreringskonsulent sikrar at integreringsprosessen kjem rask i gang og på ein god måte og rådgjevar ordnar med bustadar og andre administrative oppgåver.

Flyktningane finn seg godt til rette og er ein del av lokalmiljøet

- Ein del av flyktingane har kome så langt at dei har fått jobb og forsørgjer seg sjølve, nokre tek meir utdanning for å bli kompetente arbeidstakarar

8.4.3. Tiltak for å nå måla

- Flyktingtenesta i kommunen er styrka med 100 % stilling som integreringskonsulent frå januar 2016, og rådgjevarstillinga er auka frå 20 % til 80 %
- Budsjettvedtak i desember 2016 om å styrke norskopplæringa i skule og barnehage med ein 50 % språklærarstilling både i barnehage og skule frå januar 2017
- Avtale med Nord-Aurdal kommune vart sagt opp i desember 2016. Det skal skrivast avtale med Valdres Kompetansevekst om opplæring i norsk og samfunnsfag. Dette kjem i gang i august 2017, eventuelt 1. januar 2018, avhengig av avtala oppseiingsdato med Nord-Aurdal kommune
- Internt i kommunen er rutinar utbetra når det gjeld bustader, teknisk drift, vaktmeisterkorpset osv.
- I 2016 har vi arbeidd med og forbetra rutinar og kommunikasjon m.a. med legetenesta, Nav, tannlege, psykisk helse, skule, barnehage og optikar.
- Saman med introduksjonssenteret er det skaffa mange språkpraksisplassar både i det private næringslivet og i det offentlege i kommunen

8.4.4. Tenester og oppgåver i tenesta

- Med god hjelp frå introduksjonssenteret på Leira går busetjinga greitt. Vi er stadig på leit etter høvelege bustader, i og med behovet har endra seg med familiar og einslege som gjerne vil bu åleine
- Systematisk, sosial infrastruktur er skapt gjennom fadderordninga. Mange innbyggjarar i Øystre Slidre har take på seg oppgåva å vere fadder for ein flyktning. Frivillige lag og organisasjonar har stilt opp når dei er vortne spurde, men har også take initiativet sjølve til integreringsaktivitetar for flyktingane. Mange gode møteplassar er etablerte i løpet av året, både dei nære, familiære, men og dei større bli-kjend-arrangementa der flyktingane har fått synt seg fram med dei ressursane dei har
- Flyktingtenesta er eit komplisert tenesteområde som heng tett saman med t.d. teknisk drift, økonomi, Nav, helse og opplæring

9. Helse og omsorg

9.1. Viktige saker og hendingar i 2016

- Kommunestyret gjorde 22.09.16 vedtak om plassering av helsetun på Sørre Moen.
- Vi fekk tilsett integreringskonsulent i 100 % stilling i januar.
- Flyktningtenesta vart flytt frå Helse og omsorg til Oppvekst og kultur.
- Kommunestyret løyvde 400 000 kr til ny institusjonsbuss.
- Det er gjennomført medarbeidar-, brukar-, og pårørandeundersøking i Helse og omsorg 2016. Undersøkingane viser stort sett høg trivsel og tilfredsheit for både medarbeidrarar og pasientar.
- Vi har vore i ei overgangsordning der begge helsesystrene våre er i eit utdanningsløp for å bli off. godkjent helsesyster. Ei av helsesystrene vart ferdig utdanna i juni 2016.
- Tannlegekontora i gamle helsehuset vart bygd om til bustader, og det er flyktningar som har nytta desse i 2016.
- Starta prosess i samarbeid med fastlegane for å etablere ein 4. fastlegeheimel.
- Det store dokumentet «Folkehelseoversikt, Helsetilstand og påverkningsfaktorer i Øystre Slidre kommune» vart ferdigstilt og godkjent i kommunestyret 25.08.16.
- I slutten av oktober fekk vi ei auke i behov for tenester på sjukeheimen. Vi opna midlertidig 3 rom i underetasjen, og inngjekk avtale med to nabokommunar om kjøp av sjukeheimspllassar. Det er kjøpt 4 døgn i 2016.

9.2. Mål

Følgjande av kommunen sine delmål har spesiell relevans for området Helse og omsorg:

Vekst i kvalitet

- Øystre Slidre kommune skal, gjennom effektiv ressursbruk tilby tenester som i kvalitet og innhald tilfredsstiller innbyggjarane og gjestene sine grunnleggande behov.

Alle skal med

- Øystre Slidre kommune skal ha eit oppvekstmiljø som gjev trygge, glade, sjølvstendige og skapande barn og unge.
- Øystre Slidre skal vere ei god bu- og arbeidskommune, med variert tilbod både i arbeids- og fritidssituasjon
- Øystre Slidre kommune skal stimulere til frivillig innsats, spesielt overfor eldre, både heimeverande og i institusjon.

Offensiv organisasjon

- Øystre Slidre kommune skal vere ein og serviceorientert organisasjon som er brukar- og serviceorientert.

Folkehelse, omsorg og sosiale tenester

- Øystre Slidre skal vere over snittet i landet på alle felt knytt til folkehelse, omsorg og sosiale tenester. Øystre Slidre skal gjennom strategisk arbeid på tvers av sektorar vere betre enn snittet i landet på alle punkt i folkehelseprofilen. Kommunen skal gjennom

eigne tenester og regionalt samarbeid syte for at våre innbyggjarar får muligkeit til ein sunn livsstil, med tryggleik for at ein får den hjelpa ein treng når ein treng det.

9.3. Miljøtenesta

Avdelinga består av:

- Bufellesskap for psykisk utviklingshemma.
- Burettleiing for målgruppa
- Barneavlastning

9.3.1. Tiltak for å nå mål i 2016

- Styrke budsjettet med midlar til avlastande tiltak for heimebuande brukarar, og til faste stillingar og drift i avlastingsbustaden. Dette blir gjort ved å redusere vikatbudsjettet tilsvarande.
- Utarbeide og vedta reguleringsplan for området omkring Brennebakkin 3 og 5.
- Innarbeide økonomisk inndekning for å bygge 2 bustader i planperioden, og bemanning til dei som skal bu der.
- Betre den faglege og etisk kompetansen gjennom interne kurs fastsett i eit årshjul for helse- og omsorgsavdelingane.

9.3.2. Kommentarar til måloppnåing

- Det vart oppretta faste stillingar for å utføre oppgåvene i avlastingsbustaden i 2016, ved omgjering av vikarpost tiltenkt same føremål. Behovet for avlasting har vore aukande i 2016 både når det gjeld talet på brukarar og omfang for den enkelte. Den såkalla «avlasterdommen» i Högsterett førte til at kommunen no har tilsett avlastarane i faste stillingar, og i stor grad avvikla tidligare oppdragsavtaler. Avlasting er i stor grad lagt til avlastingsbustaden på Brennebakkin, og fleire nye personar er tilsett i mindre stillingar.
- Det vart ei endring i tenesteomfanget for enkelte andre brukarar i 2016, noko som har ført til ein reduksjon i talet på tilsette. Denne reduksjonen er gjennomført ved ikkje å tilsette i ledige stillingar. Kommunen har på denne måten unngått å gå til oppseiningar. Det er innført kvilande nattevakt i løpet av året (overgang frå aktiv nattevaktteneste), og dei fleste tilsette har fått sin del desse.
- Reguleringsplan for Brennebakkin er godkjent og planlegging av nye bustader er under arbeid. Planen er nå at dei skal stå ferdige til våren 2018. Det er satt av pengar til bygging, desse er overført til 2017. Behovet for personale til nye bebuarar blir lagt inn i budsjettet for 2018.
- Det er ikkje oppretta eit felles årshjul for opplæring i helse- og omsorgsavdelingane i 2016. Det er ulike behov for kompetanse og til dels vanskelig å samlast til ulike tider.
- Miljøtenesta har hatt fokus på HMS-arbeid og intern opplæring i lovverk og verjeteknikk. Vi har også hatt opplæring via videokonferanse frå Frambu og delteke på andre diagnosespesifikke kurs. Åreg samarbeider alle kommunane i Valdres om opplæring i målretta miljøarbeid. Avdelinga har etisk refleksjon som fast sak på alle møte.

9.4. IHT - Institusjon og heimebaserte tenester

Avdelinga består av:

- Øystre Slidre sjukeheim
- Heimetenesta
- Praktisk bistand/heimehjelp

9.4.1. Tiltak for å nå mål i 2016

- Etablere omsorgsnivå mellom sjukeheim og bustad ved å bemanne opp omsorgsbustadane i Moavegen 25
- Heimetenesta blir styrka med eitt årsverk
- Det er lagt inn heilårsdrift av VLMS
- Utvide bruk av Mobil omsorg (elektronisk pasientjournal på nettbrett)
- Sterkare førebyggande fokus
 - Vidareføre strø- og balansetreningsprogrammet
 - Utvikle vidare kvardagsrehabiliteringsprosjektet
- Meir aktivitet for bebruarane på sjukeheimen

9.4.2. Kommentarar til måloppnåing

- Det er etablert eit nytt omsorgsnivå med heildøgnbemanna omsorgsbustad ved Moavegen frå 07.03.16 med dagvakt, seinvakt og ambulerande nattevakt. Nattevaktene har tidvis tilhaldsstad på Moavegen ved behov.
- Årsverksstyrkinga i Heimetenesta er brukt til å styrka bemanning på helg. Dette har vore naudsynt då pleiebehovet hjå brukarane våre har auka sterkt i året.
- Mobil omsorg har bidrige til at dei tilsette er godt nøgd med å kunne dokumentere og finne aktuell dokumentasjon medan dei er ute på oppdrag i heimane. Dette har styrka pasienttryggleiken og effektiviteten i heimetenestene.
- Strø- og balansetreningsprogrammet er vidareført. Det er god etterspurnad, og brukarane er fornøgde med tilboden.
- Vi søkte og fekk tildelt 100 000 innovasjonsmidlar i 2016 til rehabiliteringsprosjektet. 3 tilsette har teke vidareutdanning i kvardagsrehabilitering, og prosjektet er i utvikling.
- Det er program kvar dag på ØSS, både aktivitetar som ligg fast i program, samt mange lag og organisasjonar som kjem på besøk med ulike tema. Kultursektoren i kommunen har eige fast opplegg.

Sjukeheimen hadde 43 plassar til 06.03.2016 (starta reduksjonen av 5 rom i kjellaren). Frå 07.03.2016 vart det 38 plassar, samtidig med at Moavegen 25 vart bemanna.

Tabell 9-1 Utskrivingar i 2016

Tal	
Eigen heim	62
Dødsfall	11
Frå korttid til langtidsopphald	8
Frå eigen heim til langtidsplass	5

9.5. Helseavdelinga

Avdelinga består av:

- Administrativ leiing
- Legetenesta
- Helsestasjon
- Fysioterapi
- Frisklivssentralen/folkehelsekoordinator
- Arbeid og Aktivitet
- Psykisk helseteneste
- SMISO (kjøper av Gjøvik kommune)
- Krisesenter (kjøper av Ringerike kommune)

9.5.1. Mål og tiltak 2016

- Det er lagt fram forslag om å gjere om ei stilling frå helsefagarbeider til psykiatrisk sjukepleiar i avdeling for psykisk helseteneste. Dette m.a. for å styrke fagkompetansen med tanke på flyktningarbeidet.
- Vidareutvikle Vindestogo, med sikte på å nå målet med å ha ope fem dagar i veka for fem brukarar, fem timer per dag. Det blir søkt driftstilskot for 2016
- Lokala i fysioterapi skal leggast betre til rette for omkleding og tilgang til basseng.

9.5.2. Kommentar til måloppnåing

- Stilling som psykiatrisk hjelpepleiar vart omgjort til stilling med 3-årig høgskuleutdanning. Det kom ikkje søkerar som var psykiatriske sjukepleiarar men det vart tilsett barnevernspedagog med vidareutdanning i psykisk helsearbeid. På grunn av svangerskap og fødsel har stillinga gått med vikarar i 2016. Stillinga vil få eit spesielt ansvar for barn og unge i psykisk helseteneste.
- Det har vore jobba med å utvikle Vindestogo i 2016. Det er etablert betre kontakt med demensforeininga, pårørande, systemkontoret og IHT. Det vart gjeve tilsegn om ei ekstra stilling i tilbodet under budsjettprosessen, slik at dagaktivitetstilbodet kunne opnast alle dagar i veka med full opningstid på nyåret.
- Det har ikkje kome fram gode løysingar om korleis ein kan tilrettelegge lokale til fysioteriapiinstituttet. Det vart difor ikkje budsjettert midlar til dette arbeidet i 2016.

9.6. Utfordringar i området for helse og omsorg

Øystre Slidre kommune har dei siste åra satsa bevist på å styrke heimetenestene våre med mål om at folk kan oppleve tryggleik i eigen heim så lenge som mogeleg før dei må over på eit høgare omsorgsnivå. Dette har sine konsekvensar, og vi har opplevd eit sterkt press på institusjonstenestane dette året. Mange av dei som kjem inn på korttidsplass kan ikkje skrivast ut grunna stort omsorgsbehov.

Det er ei utfordring at vi må finne mellombelte løysingar for å auke kapasiteten vår når det gjeld tilbod for dei som treng heilsdøgns pleie og omsorg.

Det er viktig at bygging av nytt helsetun blir realisert etter tidsplana som ligg føre, og står klart innan 2020. Dette spesielt med tanke på at vi har utsett naudsynte investeringar spesielt i

sjukeheimsbygget, då dette skal ut av drift innan få år. Dette gjeld særleg ventilasjonsanlegget, som er frå 1980-talet.

Den eldste delen av bygget i omsorgsbustadane på Øvre Moen er frå 1960-talet, og delar av dette oppfyller ikkje krava til universell utforming og funksjonalitet.

Mange av legane i Valdres er godt vaksne, og fleire av dei vil innan få år kunne seie nei til å gå legevakt fordi dei blir seksti år. Dette er ei utfordring som må løysast ved strategisk rekrutteringsplanlegging. Dei økonomiske konsekvensane vil vera store om vi ikkje greier å oppretthalde ein 18-dels turnus på ordinære vilkår, men måtte kjøpe legetenester gjennom vikarbyrå.

10. Tekniske tenester

Området tekniske tenester omfattar:

- egedomsforvaltning
- vedlikehald av kommunale bygg
- kommunale vegar
- tenester innan vatn og avlaup
- brann og feievesen

Totalt sett er teknisk avdeling godt tilgjengeleg. Dette gjeld både på telefon og e-post.

Vaktordninga innanfor VA-tenesta gir 100 % tilgjenge for publikum.

10.1. Viktige saker og hendingar i 2016

- Det har blitt skifta ventilasjonsanlegg ved blokk A, B og C ved Øystre Slidre ungdomsskule (ØSUS). Skulekjøkkenet er fullt rehabilert, og det er laga eige rom med oppvaskstasjon. Bygget er måla utvendig (blokk B og deler av blokk C). Det er skifta og oppgradert takrenner, nedløp og beslag. Det er sett inn og skifta 3 ståldører og 5 aluminiumsdører i fellesområdet etter branntilsyn
- Måling av veggjar, innkjøp av nye tak- og vegglamper og nye gardiner og bord ved kantina i kommunehuset
- Rehabilitert dusj ved Rogne skule
- Tingvang barnehage har fått nytt flettverkgjerde
- Beito barnehage er beisa utvendig
- Heggenes brannstasjon er måla utvendig
- Ved fysioterapi er bassenget fuga på nytt, og det er montert ekstra lamper i korridor
- Ved sjukeheimen har ein skifta varmtvannsberedarane
- Ved omsorgsbustadane (Moavegen 43) har ein totalrenovert 2 leilegheiter og måla nokon fleire innvendig
- «Legebustaden» ved Furustrand er skrapa og måla utvendig
- Ved aktivitetshuset har ein slått saman to rom og tilpassa dei betre for brukarane.
- Det er laga større parkeringsplass ved Beitostølen brannstasjon
- Delar av vegen opp til sjukeheimen er asfaltert

10.2. Mål og måloppnåing

Teknisk drift har som mål å få til enda betre kvalitet på tenestene som avdelinga utfører. Dette vil krevje god samhandling i avdelinga samt god tilgjenge for brukarar. Teknisk avdeling jobbar kontinuerlig med implementering av dei overordna måla i Øystre Slidre kommune. Dette var ei viktig sak for avdelinga i økonomiplan for 2015-2018. Måla er no implementert i avdelinga, og er sentrale i planlegging og utøving av tenestene som Teknisk drift har ansvar for.

Mål i 2016

- Vidareføring av ressursane på dagens nivå
- Tilsette i vakante stillingar
- Kompetanseutvikling
- Innkjøp av programvare for planlegging av reinhaldet

- Vidareutvikla rutinar ved alle tekniske tenestar
- ENØK-tiltak i Øystre Slidre Ungdomsskule, og Rogne Skule
- Legge ytterlegare til rette for tilkopling til vatn og avløp
- Styrkje tryggleik for tilstrekkelig vatn til Beitostølen
- Optimalisere av leidningsnett – redusera lekkasjar
- Gjennomføring av investeringsprosjekt

Kommentarar til arbeidsområda:

10.3. Kommunale eigedomar

Kommunale tomteområde

Øystre Slidre kommune har byggefelta Solhauglie, Beitothagin, Klyppemyrhaugen og Løkjisskogen. I tillegg har ein fått tre tomter ved gamleskulen i Volbu. Det har vore stille når det gjeld sal av bustadtomter i 2016. Rett nok har det vore ganske mange førespurnader, men dette har ikkje resultert i sal. I Solhauglie har det vore tomter på «resal». Dette kan vere ein grunn til at ikkje kommunen har selt nye tomter.

Heimesida er oppdatert med lenke til prospekt og reguleringsføresegner.

Kommunale bygg og vaktmeistertenester

Det har vore eit «aktivt» år på dette området. Nokre oppgåver har vaktmeistarane sjølve teke på seg, medan andre oppgåver har vore ute på anbod.

Øystre Slidre ungdomsskule

I sumar løvde kommunestyret midlar til rehabilitering av ØSUS, m.a. etter ulike pålegg av Arbeidstilsynet og Mattilsynet. Dette vart lagt ut på anbod. Det er fram til no skifta ventilasjonsanlegg i blokk A, B og C. Dette merkar ein allereie god verknad av i bygget. Ved skulekjøkkenet hadde ein fått pålegg frå Mattilsynet. Heile dette området er oppgradert. I kjøkkenet er alt skifta ut og det er skifta vindauge, isolert vegger, og taket i rommet er senka. Det er bygd ny oppvaskstasjon og installert nytt kjølerom. I tillegg har vaktmeistarane pussa og måla ein korridor og laga nye benkar til elevane. Deler av skulen har og blitt beisa utvendig i eigen regi.

Aktivitetshuset

Det kom eit innspel frå dei tilsette om å få rive ein vegg og gjera romma meir funksjonelle for bruken av dei. Dette gjorde vaktmeistarane.

Rogne skule

Der løsna flisene på ein vegg i ein garderobe på grunn av fukt bak veggjen frå den «gamle muren». Vaktmestarane har der konstruert og «laga ny vegg» utanfor den gamle veggjen, med lufting. Dette blei ei bra løysing. Ein har og fått rydda og tömt ein del i det «gamle lageret», der idrettslaget hadde ein del ståande. Ein avventar no bygginga av det nye lageret til ein har fått rive «gamle Rogne skule», for å få den beste plassen for dette bygget.

Sjukeheimen

Sjukeheimen blir kontinuerlig pussa og flikka på. I 2016 har det kome pålegg om oppgradering av kjøkkenet på rehab. I tillegg hadde ein rett før jul ein lekkasje i taket på rehab. Det viste seg at det var eit avløpsrør som var heilt tett, og som var delvist øydelagt og måtte skiftast. Det har difor også blitt lagt nytt tak der. Kjøkkenet er bestilt og dette blir sett opp i 2017. Det blir da laga

ei rein og ei urein side på kjøkkenet i samsvar med krav fra Mattilsynet, i tillegg til at det blir sett inn handvask.

Vi har og skifta begge varmtvatnsberedarane i bygget, då det blei oppdaga ein liten lekkasje i den eine av dei.

Moavegen 43 (omsorgsbustadane)

Her er det ei leilegheit som er blitt totalrehabilitert (etter brann). Dette har blitt satt bort til andre. Vaktmestarane har rehabilitert den andre leilegheita som trengte full oppgradering. I tillegg har dei måla nokre fleire.

Reinhaldstenesta

Det vart frå 01.01.2016 tilsett reinhaldsleiar i 100 % stilling i kommunen. Frå same tidsrom blei og reinhaldarane ved sjukeheimen overført til Teknisk avdeling.

Det har vore vakante stillingar i tenesta, og dei fast tilsette reinhaldarane som ynskte høgare stillingsprosent fekk anledning til dette.

Teknisk drift har og gjeve tilbod til dei andre valdreskommunane om å laga reinhaldsplaner for desse på timebasis. Nokre kommunar har takka ja til dette, og reinhaldsleiaren i kommunen har laga reinhaldplanar for fleire bygg i andre kommunar. Dette vil ein fortsetta med framover.

I år som i fjor blei det arrangert ein felles fagdag for alle kommunale reinhaldarar i Valdres i samarbeid med leverandør. I tillegg inviterte vi reinhaldarane på helsesportsenteret på Beitostølen. Det var over 100 reinhaldarar som deltok på seminar og minimesse på Tingvang. Dagen var lagt opp med forskjellige faglige seminar som hygiene, golvbehandling, motivasjon, samt felles lunsj og minimesse.

Kommunale vegar

Vi starta i 2015 kartlegging av vedlikehaldsbehova på vegane, som for eksempel innmåling og registrering av alle stikkrenner. Dette blei gjort for å kunne lage ein godt vedlikehaldsplan for å ha betre kontroll med kva som må gjerast samst å kvalitetssikring på vegane framover. Det vi har prioritert i 2016:

- Opprusting av Dalsvegen frå Dale bru og mot Dale. Her vart det utført ein del grøfterensk, skifta stikkrenne, og satt opp nytt autovern som trafikksikringstiltak. For å bygge opp att vegen var det nytta sortert/knust asfalt som var overskottsmasse frå parkeringsplassen på Tingvang som vart rehabilitert for nokre år sidan (ca. 350 m³). Dette var masser som elles måtte leverast på å deponi eller til asfaltverket i Aurdal mot avgift.
- Gamlevegen i Rogne fekk 240 m med autovern da vi hadde fleire tilfelle med stabbesteiner som vart lause og trilla ned mot FV 51.
- Sikringstiltak på fjellskrent ved oppkjøring til Kyrklevegen.
- 2016 har elles bestått av vanlig sommar- og vintervedlikehold. I tillegg har det vore ein god del rydding av skog og kratt for å betre trafikksikkerheit og redusere generell attgroing.

10.4. Vatn og avlaup

Mål

- Sikre abonnentane og godt vatn

- Hindre forureining
- Vidareutvikle og forbetra rutinar
- Legge ytterlegare til rette for tilkopling til vatn og avløp
- Kontrollere, dokumentere og dermed redusera lekkasjar på vassleidningar og framandvatn inn på avløp
- Utføre dette på økonomisk best mulig måte

Tiltak

I forbindelse med prøvetaking må ein ha god hygiene. Årsrapportar frå DIO og prøveresultat viser at vi har god kontroll på anlegga våre.

Tabell 10-1 Oppfylling av utslippskrav 2016

	BOF5		KOF		Tot-P						
	Overholdt (antall)		Overholdt (antall)		Middelkons. (mg/l)		Middelrens. (%)				
	Krav	Utført	Krav	Utført	Krav	Utført	Krav	Utført			
Beito	10	12	Ja	10	12	Ja	0.3	0,092	92	99	Ja
Nedrefoss	5	1	Nei	5			0.4	0,182	90	98,2	Ja
Ygna	5	6	Ja	5			0.8	0,062	90	99,2	Ja

Fortsatt er Bof 5 på Nedrefoss ei utfordring, så her må vi inn med Bio-trinnet. Arbeidet med å kvalitetssikre og gå vidare med dette prosjektet vil starte først i 2017.

Vi hadde i år teknisk bedømmer frå Norsk akkreditering for å sjekke om vårt akkrediterte anlegg, Beito RA, kunne godkjennast. Det gjekk greitt då driftspersonellet har gode rutinar, og driftar og tek godt vare på anlegga våre gjennom året.

Vassforsyning

Tenesta omfattar drift og vedlikehald av Ole Vassverk – som forsyner Beito, Beitostølen og Skammestein – samt Kollstad Vassverk – som forsyner sør t.o.m. Rogne skule.

Lekkasjesøk blir prioritert, og er og blir ei kontinuerlig oppgåve. Det spesielle i haust var at Valdres energiverk var i streik og vi fekk ikkje peila el-kablar på lang tid. Dette medførte at lekkasjar som vart funne ikkje kunne gravast opp.

Ole vassverk

Ole vassverk leverer vatn med stabilt god kvalitet. Årsproduksjon var 525 893 m³. Målingane viser at vi har hatt fleire lekkasjar, noko som gjev utslag på forbruket. Ole VV fungerer godt. Det har i 2016 ikkje vore driftsstans på det kommunale hovudnettet som har gjort nettet trykklaust. Det er det private nettet som står for lekkasjen. Slike lekkasjar blir påvist og reparert. Arbeidet med lekkasjesøk vil fortsatt ha høg prioritet på bar mark.

Vi hadde den 6. september ei hending der det vart påvist bakteriar i drikkevatnet, og vi måtte sende ut kokevarsel. Hendinga kom fordi ein ventil i behandlingsanlegget svikta. Hendinga vart raskt avdekka og 2 486 personer vart varsle 12 min etter at vi tok i mot beskjeden frå Valdres Lab, samtidig som tiltak vart satt i verk.

Kollstad vassverk

Kollstad vassverk leverer vatn med stabilt god kvalitet, og det har i 2016 ikkje vore driftsstans på det kommunale hovudnettet som har gjort nettet trykklaust. Kolstad VV har produsert

101 758 m³. Vidare plan på kor forsyninga til Kolstad VV vil bli, er spennande for å kunne ha ei sikker vassforsyning i sør.

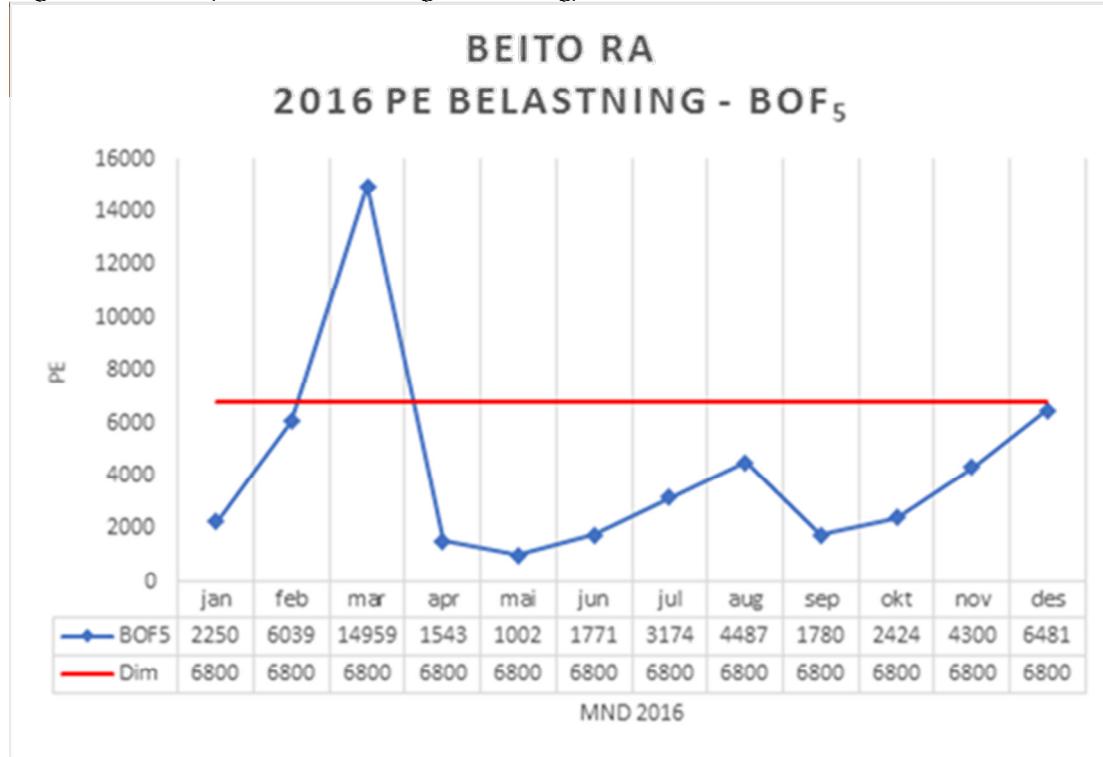
Avlaup

Kontroll og vedlikehald av avløpsnettet vil framover få høyare prioritet enn før. Vi har i 2016 teke i bruk internkontrollsistem for avløp, som i større grad enn før dokumenterer vedlikehaldet vårt og gjev oss betre kontroll.

Beito reinseanlegg

Ved normale driftsforhold fungerer anlegget bra, med 12 prøver som tilfredsstiller krava for akkreditert prøveuttag. Det er litt for liten kapasitet i høgsesongar (spesielt påske), då konsentrasjonen av organisk stoff kan bli for høg. Den organiske belastninga i påskeaftan var på 14 959 personekvivalentar (pe). Dette er ein auke på 101,5 % på to år. Vi ser at dette vil by på utfordring framover. Drifta av Beito RA går godt. Utfordingane ligg fortsatt på toppbelastninga ved høgtider som jul, nyttår og påske.

Figur 10-1 Variasjonar i belastning Beito RA gjennom året

Nedrefoss reinseanlegg

Anlegget fungerer som tidlegare godt, med eitt unntak: evna til å fjerne organisk stoff. Her viser ein vesentleg del av prøvene resultat som er därlegare enn kravet. Nedrefoss RA har etter kvart fått ei stabil drift. Det er fortsatt Bof 5 på Nedrefoss som er utfordringa. Arbeidet med å kvalitetssikre og gå vidare med Bio-trinnet vil starte først i 2017. Målet er stadig å optimalisere reinseprosessen ut frå dei forholda vi har.

Ygna reinseanlegg

Ygna RA behandler ganske små mengder, og prosessen her fungerer godt.

10.5. Brann og feiing

Øystre Slidre brannvesen hadde 48 utrykkingar i 2016, noko som kan reknast som eit "normalår".

Materiell

Den gamle redningsbilen frå 1980 blei bytta ut med ein brukta ambulanse. Denne innreier brannmannskapet sjølve det dei kan. Denne står på Heggenes. Den gamle mannskapsbilen fra 1984 blei erstatta av ny «fremskutt enhet» m/røykdykkarstolar, brannpumpe, slokkesystem, redningsverktøy mm. I tillegg er det kjøpt inn ein del nye brannslangar. No ventar ein på ny tankbil på Beitostølen som skal leverast i februar/mars 2017.

Øvingar

Det er halde 12 ordinære brannøvingar i 2016. I tillegg er det gjennomført lagøvingar i samband med helge-/vekevakter (blir gjennomført i samband med vaktskiftet).

Kurs/Seminar

Ein brannkonstabel har gjennomført opplæring og avlagt prøve (kompetansebevis for fører av utrykkingskjøretøy).

Vaktberedskap

I Valdres er det i løpet av året fleire store arrangement, som "Norsk Rakfiskfestival" og "Trollrock". Desse arrangementa genererer store folkemasser og mykje trafikk på våre gjennomgangsveger mv. Dette utgjer en unormal risiko, dvs. eit avvik frå vår daglege situasjon. I slike tilfelle er det krav om auka beredskap, noko som i praksis vil si at våre brannmannskap blir pålagt vaktberedskap. Slike "ekstravakter" har etterkvart medført store kostnader for brannvesenet.

Feiarvesenet

Feiing er utført, men data er ikkje registrert i KomTek. Denne oppgåva skal prioriterast framover.

10.6. Investeringsprosjekt/utbyggingar i 2016

ØSUS – Rehabilitering

Dette prosjektet er fortsatt under arbeid. Det er fram til no skifta ventilasjonsanlegg i blokk A, B og C. Dette merkar ein allereie god verknad av. Skulekjøkkenet er ferdig rehabilert. Resten blir teke i 2017.

Brannbil/utrykkingskjøretøy

Denne blei levert i 2016. Chassis er belasta 2015-budsjett, resterende kostnader (inn redning mv) blei belasta 2016. Det er i tillegg bestilt ein ny tankbil til Beitostølen, som blir levert i 2017.

Moavegen 1 omsorgsbustader

Anbod er laga og lagt ut på Doffin. Det var fleire tilbydarar. Kontrakt er underteikna med den som fekk anbodet. Oppstart bygging januar 2017.

Tomtefelt i Volbu

Vi har opparbeidt veg og ført fram vatn og avløp til tre nye bustadtomter i Volbu.

Markahøvda - utbyggingsområde

Der var det ein del reklamasjonar. Noko har blitt utført summaren 2016, men pga. streik i Valdres Energiverk fekk vi ikkje peila kabel tidsnok før frosten kom. Dette er utsett til 2017.

Grønolslie - utbyggingsområde

Her blir det i samarbeid med utbyggjar lagt hovudleidningsnett for vatn og avlaup i eit nytt hyttefelt. Kommunen skal ta over leidningane når dette er ferdig utbygd.
Reklamasjonsarbeidet på punkta i Grønolslie er utbetra, og kommunen har overteke den kommunale delen av anlegget.

Størtjednlie- utbyggingsområde

Her blir det i samarbeid med utbyggjar lagt hovudleidningsnett for vatn og avlaup i eit nytt hyttefelt. Kommunen skal ta over leidningane når dette er ferdig utbygd.
Reklamasjonsarbeidet på punkta i Størtjednlie er utbetra og kommunen har overteke den kommunale delen av anlegget.

Asfaltering

Solhauglivegen blei asfaltiert eit godt stykke forbi barnehagen. Det blei og lagt på eit lag med asfaltiert og fylt i «gropene» eit lite stykke frå krysset og oppover mot sjukeheimen i Moavegen.

Garderobeanlegg på Nedrefoss reinseanlegg

Øystre Slidre kommune fekk avvik for hygienesituasjonen for tilsette ved Nedrefoss RA. Prosjektet har våre ein del forsinka, men er no ferdig bygd. Det er blitt eit flott garderobeanlegg for dei tilsette ved VA-tenesta.

VA Lidar – Kjøk

Vi har i 2016 gjennomført første del av VA Lidar - Kjøk. Denne delen gjekk over dyrka mark. Dette vart gjennomført før 10. juni 2016, i samsvar med avtale med grunneigarane, slik at dei kunne få «ei» avling i 2016. Andre del av prosjektet hadde oppstart i november, og skal ferdigstillast juni 2017.

11. Næring og Byggesak

11.1. Generelt om avdelinga og hendingar i 2016

Avdeling for næring og byggesak har oppgåva med å forvalte kommunen sitt ansvar etter mange ulike lovverk. I tillegg kjem forvaltningsoppgåver knytt til fleire av planane til kommunen, og oppfølging av ulike politiske vedtak.

Avdelinga har i 2016 for første gang på fleire år ikkje hatt vakante stillingar. I 2016 har det vore spesielt viktig, då ein har hatt særsmale mange delings- og utbyggingssaker.

Det er ei positiv haldning i avdelinga til å ta ansvar for andre og nye oppgåver i slike situasjonar, og ein har klart å få unna dei aller fleste sakene innanfor akseptable tidsrammer. Langt dei fleste av kurante søknadar vart til dømes handsama godt under dei tidsfristane som er sett i plan- og bygningslova.

Som ein lekk i avdelinga sitt ansvar for å forvalte konsesjonslova, vart det gjennomført eit sok etter ubygde hyttetomter der konsesjonsvilkåra om bygging før 5 år var overskridne. Ein har i første omgang konsentrert seg om dei mest populære hytteområda. Dette er til dels tunge saker å arbeide med, men ein tek no til ha rydda i fleire saker der konsesjonstilhøva ikkje var i orden. Ein ser også at mange av desse sakene ender opp med ei byggesak. Dette er god arealdisponering.

På næringsutviklingssida ser avdelinga det som ei viktig oppgåve å syte for god og effektiv sakshandsaming. Dette gir mange i næringslivet god rammevilkår. Det er eit mål å auke den utoverretta verksemnda. Kommunen og avdelinga har elles god og tett dialog med Beitostølen Utvikling, der vi m.a. sit i styret.

Kommunen har generelt god styring og orden i eigedomsgrenser og matrikkel. Dette er sentralt og særsmale viktig for effektiv og rask handsaming av mange ulike saker.

Avdelinga har utført ein del lovpålagte byggeplasstilsyn. Ein har også gjort ein del oppfølging med omsyn til bygg og påbygg som er oppførte, utan at naudsynte løyver er på plass. Det blir gitt pålegg om å få retta opp i tilhøva. Avdelinga har utarbeidd ein tilsynsstrategi for 2016-2017 som er vedteken i formannskapet. Denne gjev rammer for tema, omfang og sanksjonar.

Innan landbruket rår det framleis ein forsiktig optimisme. Det er gledeleg å sjå at ein det siste året har ein del eigarskifte der dei nye brukarane held fram med mjølkeproduksjon. Etter eit par særsmale aktive år på byggefronten i 2012 og 2013 vart det færre slike prosjekt i 2014, 2015 og 2016. Likevel er det tilfredsstillande å sjå at omlegginga frå lokal forvaltning av tilskotsordningane til fylkesnivå ikkje ser ut til å få så negative konsekvensar som ein kunne frykte. Det er gledeleg at det i år er gitt tilskot og byggeløyve til 2 mjølcefjøs.

2016 har vore eit år med svært stor byggeaktivitet i kommunen, og det er handsama mange saker. I fjor var vi ottefulle fordi det berre vart gjeve byggeløyve for eitt bustadhus. Det er derfor no gledeleg å melde at det i år er gitt 5.

Det er framleis mange attraktive byggeklare tomter for fritidshus og næringsbygg i regulerte område, og det er framleis reservar i Markahøvda. Høg byggeaktivitet innanfor denne sektoren er svært viktig for kommunen. Det er store mogelegheiter i Gravfjellet, men det står framleis att ein del avklaringar før reguleringsplanarbeidet i aktuelle område – med tilhøyrande utbygging – kan utførast.

Konkurransen om hyttebyggaren har vorte hardare. Vakre kulturlandskap, samt eit ski- og løypenett i beste klasse, er naudsynt for å vinne fram blant konkurrentane. Kommunen har prioritert å bruke ein del midlar på desse felta.

Talet på ulike saker som blir handsama har i år vore høgare enn vanleg.

Delegasjonssaker inneholder – i tillegg til byggesaker – delingssaker, konsesjons- og jordlovsaker, samt saker om SMIL-midlar, grøfting og motorferdsel.

11.2. Byggesak

Kommunen har fått utarbeidd ein tilsynsstrategi, som gir rammer for omfang av tilsynsaktiviteten, kva for tema ein skal sjå på, og kva for sanksjonar som er aktuelle. Ein har erfaring for at det er ein del ulovleg oppførte bygg i kommunen, og avdelinga har i haust take ein del grep for å få desse inn i lovelege former. Det har og vore gitt pålegg om riving.

Det er og no ein del erfaringar frå den endringa i bygningslova som trådde i kraft frå 1. juli 2015. Ein ser at det no lettare kan skje mistak som kan føre til at det blir sett opp ulovlege bygg, eller at det kan bli konflikter med eventuelle naboor.

Tabellen under syner og at det er mange søknader som gjeld utsleppsløyve til spreidde avløpsanlegg. Slike søknader kjem ofte som eit produkt av at det blir ført fram straum til eldre hytteområde. Dette er ei utvikling som aukar bruken av fritidshytte. Dette er positivt, men ein ser også at denne utviklinga kan gi ein del forureinings-utfordringar på sikt. Arbeidet med ein eigen kommunal vatn- og avløpsplan blir eit viktig styringsverktøy for kommunen si sakshandsaming i slike saker.

Tabell 11-1 Byggeaktivitet fordelt på type bygg

	2007	2010	2013	2014	2015	2016
Nye heilårsbustader	9	16	7	4	1	5
Nye hytter	51	16	29	37	32	56
Nye annekts	26	13	9	12	7	11
Uthus/garasje og andre bygg	21	60	29	34	15	32
Tilbygg og påbygg bustad	11	5	9	7	12	11
Tilbygg og påbygg hytter	49	44	30	35	24	22
Landbruksbygg – tilbygg og nye	5	15	10	5	14	10
Veganlegg	8	6	4	9	2	6
Nærings/forretningsbygg	5		3	5	0	4
Utsleppssaker	50	37	23	46	33	48
Delingssaker	102	90	100	70	119	130
Konsesjonssaker	9	6	10	10	13	69
Seksjonering	7	1	2	3	1	1

2012 var første året kommunen berekna areal på bygg for å synleggjere eit konkret volum på ny bebyggelse. I 2016 har det vore svært stor aktivitet på spesielt hyttefronten. Det er også ei gledeleg oppgang i bygging av bustader frå året før. Om ein t.d. reknar 35 000 kr per kvm. for all husbygging til varig opphold og 10 000 kr per kvm. for landbruk/næringsbygg, står byggesektoren for ei samla omsetning på meir enn 400 mill. kr, eller om lag 125 000 kr per innbyggjar.

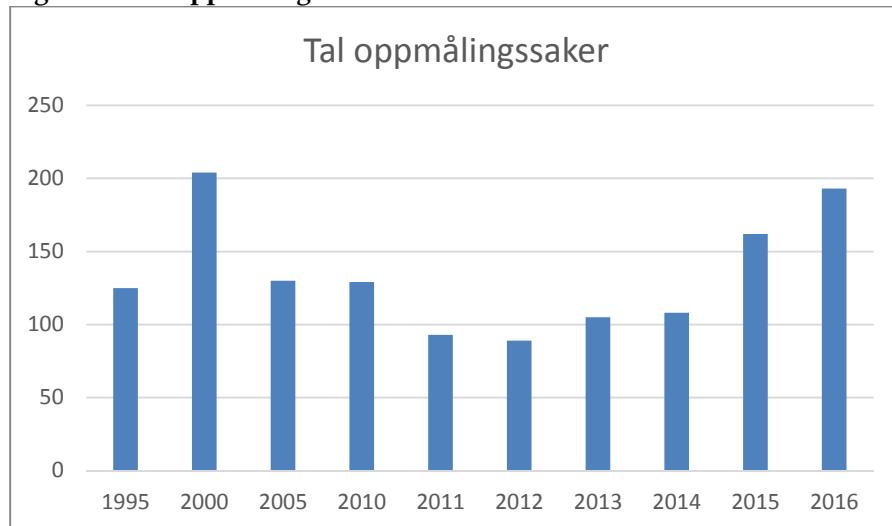
Tabell 11-2 Bebygd areal (BYA) kvm.

	2012	2013	2014	2015	2016
Bebygd areal (BYA) kvm.					
Bustader	950	1 730	1 351	910	1 879
Fritidsbustader og annekts	4 360	3 997	4 943	4 783	8 333
Garasje/uthus for hytter og bustader	1 620	1 158	1 161	519	1 679
Landbruksverksemnd	3 050	3 192	1 063	1 091	1 866
Anna næring	760	100	2 582	935	1 090
Offentlege bygg	0	300	1 256	0	0
Sum	10 740	10 477	12 356	8 933	14 847

11.3. Kart og oppmåling

Vi har ingen etterslep på oppmåling. Talet på oppmålingssaker held seg godt oppe, og ein klarte i 2016 å gjennomføre heile 193.

Figur 11-1 Tal oppmålingssaker

Talet på 900 «sirkeleigedomar», som var utan sikre og målte grenser, er redusert ned til kring 650. Dette kjem som eit resultat av ekstra innsats frå oppmålingsingeniøren, i tillegg til at ein har gått ut med eit kollektivt tilbod til eit større område, og at kommunen deltek i eit prosjekt for matrikkelforbetring. Det er framleis naudsynt å arbeide vidare med dette, samt ein innsats for å få på plass alle grensene langs vegnettet i kommunen.

Kartinnsynsverktøyet GeoInnsyn som kommunen no har tilgang til, gjer at ein no lettare kan gjera eit enkelt og raskt kartinnsyn for å sjå på kart, flyfoto, planer og eigedomar på nettbrett og smarttelefon, også ute i felt.

Oppmålingsingeniøren er sterkt involvert i regionsamarbeid på kartsida, og sit som representant for småkommunane i ei sentral faggruppe for matrikkelen i Noreg.

Kommunen er originaldatabasevert for det nasjonale kartsystemet AR5 eller «Areal og ressurskart».

11.4. Jordbruk

Ein ser at landbrukspolitikken verkar over tid. Produksjonen av sau/lammekjøt har auka mykje, spesielt i Vang og Øystre Slidre. Det er først og fremst produksjonen som aukar, ikkje talet på produsentar. Det har i denne delen av landbruksnæringa blitt brukt sterke økonomiske virkemiddel dei siste åra, som har stimulert til volumauke på enkeltbruk. Nasjonalt strir sauehaldet i 2016 med overproduksjon.

Generelle økonomiske virkemiddel over jordbruksavtalen har auka noko frå 2010/11 fram til 2016.

Jordbruksnæringa mottok i 2016 38,5 mill. kr i produksjons- og avløysartilskot fordelt på 152 sokjarar (253 000 kr per sokjar), medan den i 2011 mottok 36,8 mill. kr fordelt på 160 sokjarar (213 000 kr per sokjar).

Produsert mjølkemengde i kommunen har i fleire år auka, trass i ein reduksjon i talet på produsentar. No ser det ut til at denne trenden er snudd. Næringa produserte i 2016 om lag 300 000 liter mindre mjølk enn i 2015.

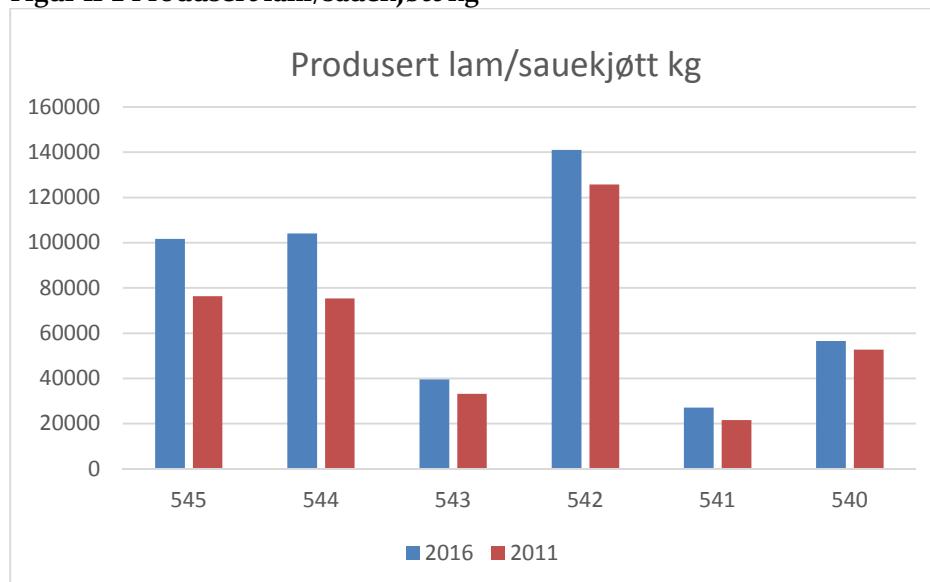
Kommunen hadde i 2016 66 mjølkeprodusentar (geite-/kumjølk), mot 75 i 2011. Dette er ein stor prosentvis nedgang. Det er likevel 105 gardsbruk som framleis har aktive mjølkekvote.

Jordbruksarealet i bruk er om lag som før. Det er omdisponert 30 daa dyrka mark i 2016. Dette i hovudsak grunna planlagt gangveg i Rogne.

Mykje, og ein aukande del, av produksjonstilskota er knytt til ulik arealbruk. Dette er kraftige virkemiddel for å halde areala i hevd. Tilskota utgjer ein svært stor del av økonomien på gardsbruka. Det er utbetalt kring 3,4 mill. kr etter tilskotsordninga "Regionalt miljøprogram". Størst del går til tilskotsordningar knytt til stølsbruken. Næringsa samla tek i mot ca. 42 mill. kr i ulike produksjonstilskot. Det er ein vekst i interessa for ammekyr. Dette er ei spanande utvikling, men det gir og ein del nye utfordingar med omsyn til arealbruken i utmarka.

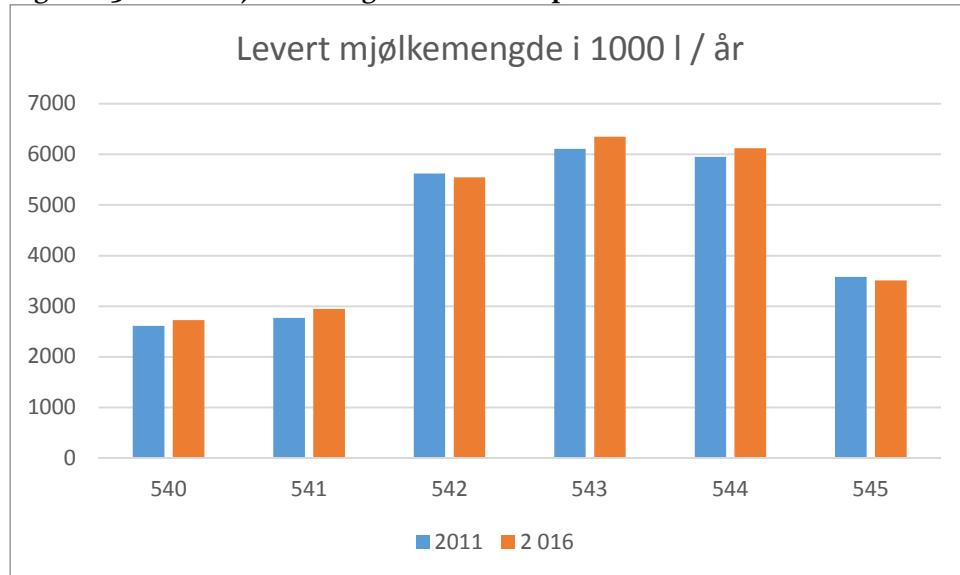
I søknadsomgangen for produksjonstilskot i august 2016 var det 152 søkerar. Samla står næringa for ei betydeleg verdiskaping. Ut frå snittprisar i marknaden og leveransestatistikk, gir primærnæringane jordbruk og skogbruk ei samla verdiskaping på noko kring 110 mill. kroner.

Figur 11-2 Produsert lam/saukjøtt kg

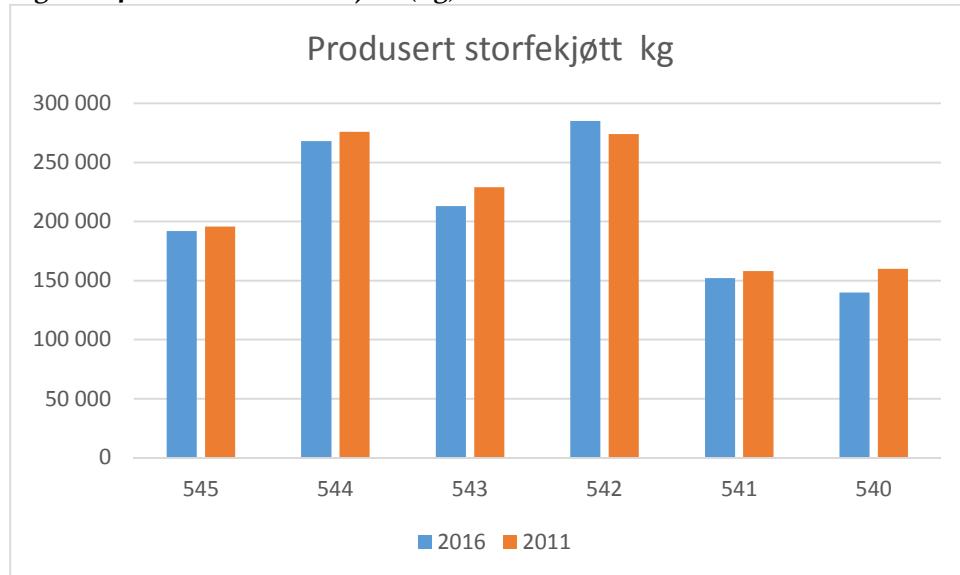

Sauenæringa aukar produksjonen, og i 2016 vart det levert 104 tonn saukjøt.

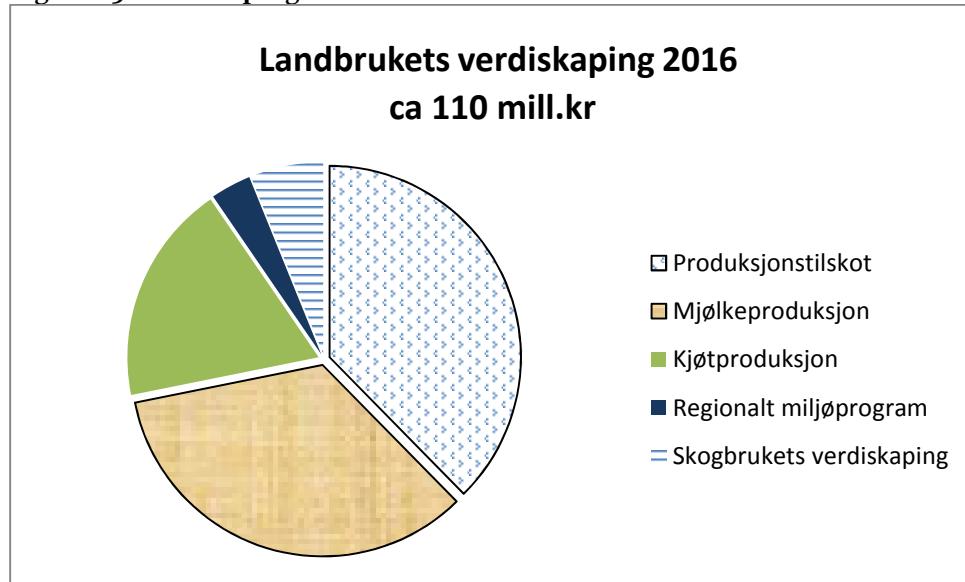
Rovdyrskadane, spesielt i enkeltbesetningar, har vore ei stor påkjenning og utfordring dei siste åra. Kommunen har no i 3 år tilsett eige tilsyn i fjellet. Attendumdingane frå næringa på dette tiltaket har vore svært positive. Tapa dei to siste åra for sauënæringa har heldigvis vore små.

Figur 11-3 Levert mjølkemengde i 1000 liter per år

Av valdreskommunane ligg Øystre Slidre på andre plass om ein ser på produsert volum av ku-mjølk. Kommunen har også auka produksjonen frå 2011. Mjølkeproduksjonen har likevel gått mykje ned siste året, frå 6 467 000 liter i 2015 til 6 124 000 liter i 2016 (tal frå leveransedatabanken). Noko av forklaringa er at 4 produsentar har avvikla produksjonen.

Figur 11-4 Produsert storfekjøtt (kg)

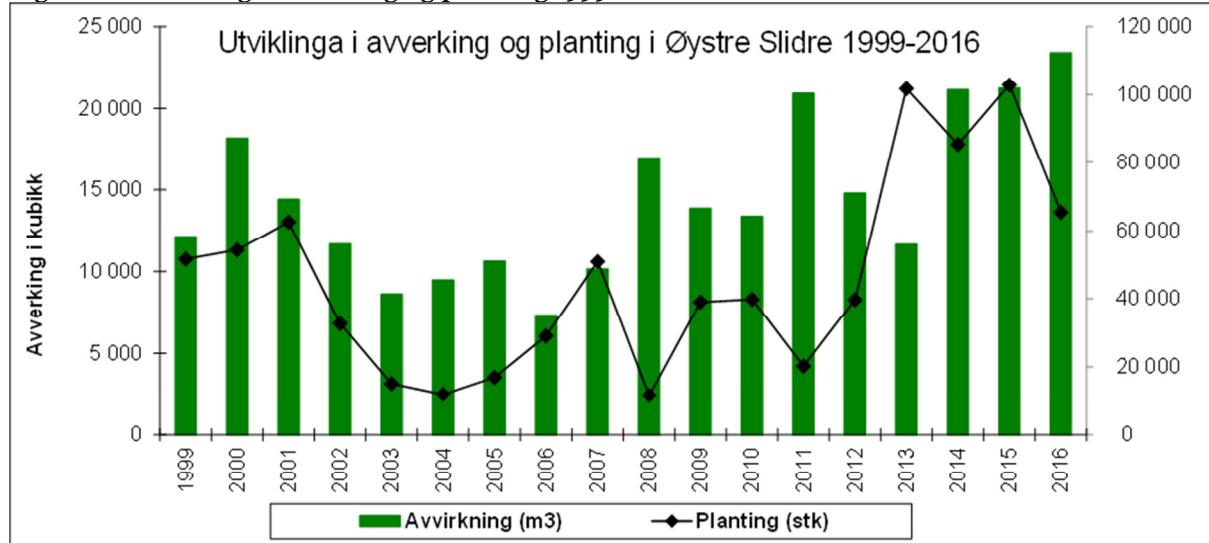
Produksjon av storfekjøtt har gått litt ned på 5 år.

Figur 11-5 Verdiskapinga i landbruket

Det er handsama i alt 14 SMIL-søknadar, med tilsegn om tilskot på i alt 399 000 kr.

Det er framleis ein god aktivitet på byggefronten i landbruket, i 2016 med 3 utbyggingssaker. Av desse var det 2 fjøs for mjølkeproduksjon, eitt planlagt med robot. Det er svært gledeleg at det blir satsa innafor denne næringa, då den har stor sysselsettingsmessig og økonomisk betydning i kommunen

11.5. Skogbruk

Figur 11-6 Utvikling i avverking og planting 1999-2016

Hogsten tok seg opp i 2014 og har auka litt kvart år i både 2015 og 2016. Ein låg kronekurs bidrog til høgare tømmerprisar i 2014, slik at skogbruket fekk uventa drahjelp gjennom den varsla krisa. Til tross for at tømmerprisane sidan den tid falt i både 2015 og 2016 har avverkinga auka.

Det var ein auke i avverkinga frå 21 226m³ i 2015 til 23 405m³ i 2016. I 2016 vart det levert tømmer frå Øystre Slidre til ein samla bruttoverdi av nesten 6,3 mill. kr og av dei vart 762 522 kr avsett til skogfond. Det er handsama 8 saker angåande hogst i verneskog, mot 15 saker i 2014. Det er liten lokal foredling av tømmer/skogbrukets råstoff, med unntak av det som går til bioenergi.

Tabell 11-3 Verdiar i skogbruket i Valdres 2016

	TOTALVOLUM m3	Prosent sagtømmer	Gj.snitt pris for innmålt virke	Totalverdi mill. kr
SØR-AURDAL	93 773	50	319	29 947 664
NORD-AURDAL	48 736	45	279	13 599 578
ETNEDAL	30 724	55	321	9 863 397
ØYSTRE SLIDRE	23 405	43	269	6 299 474
VESTRE SLIDRE	22 648	33	244	5 533 388
VANG	4 088	48	266	1 088 348
Totalt 2016	223 374		283	66 331 849

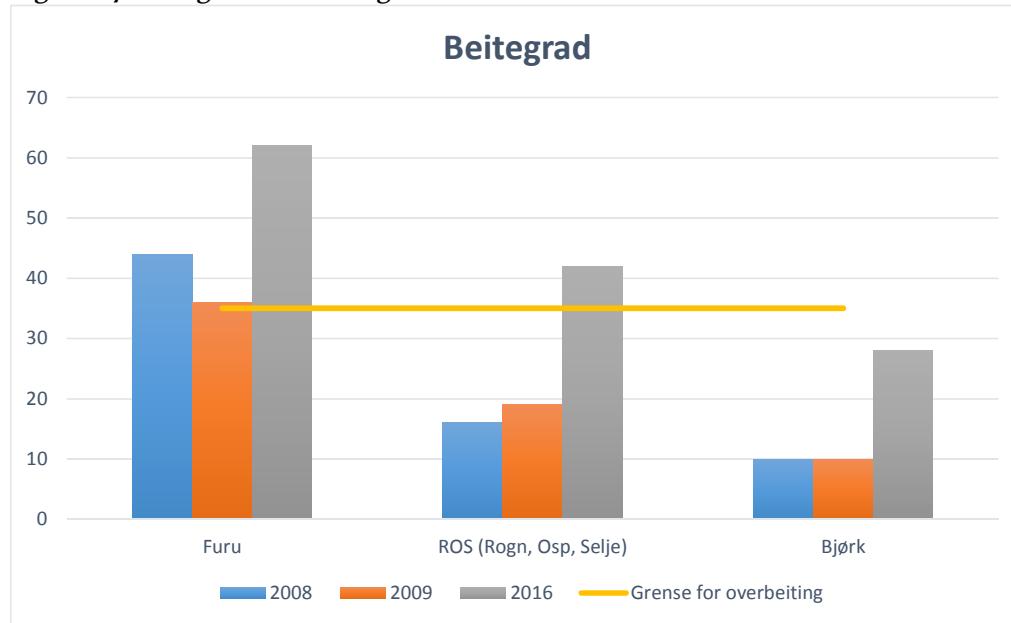
Totalt vart det utbetalt 87 562 kr i NMSK-tilskot (Nærings- og miljøtiltak i skogbruket) i 2016, mot 82 417 kr i 2015 og 78 166 kr i 2014. Tilskottssatsane for NMSK vart senka frå 2014 til 2015 fordi vi fekk lågare tildeling frå Fylkesmannen, og den same trenden heldt fram i 2016. Auka i NMSK tilskot er difor knytt til ei gledeleg auke i skogkulturaktivitet (planting og ungskogpleie), samt for 2016 i tillegg noko klimatilskot til tettare planting. I 2016 vart det planta vesentleg færre planter enn i 2015, dette er i første omgang fordi det var underproduksjon og difor ikkje mogleg å få tak i nok planter hos planteskolane.

Fylkesmannen tildeler ein pott NMSK-tilskot til kvar kommune, og kommunane bestemmer tilskotsprosent og forvaltar tilskotet vidare. Regjeringa har auka tilskotspotten mellom anna til skogsvegar, medan tilskotet tilgjengeleg til skogkultur vart mindre. I 2016 vart det i tillegg innført klimatilskott til tettare planting og til gjødsling av skog.

I 2015 vart Valdreskommunane samde om fellers tilskottsatsar (NMSK) for dei ulike skogkulturtiltaka (markbereiing, planting, ungskogpleie). Dette samarbeidet fortsette i 2016. Grunnlaget for dette samarbeidet om tilskottsatsar var mellom anna å gjere det enklare å gjennomføre det regionale tre-årige prosjektet "Skogkulturprosjektet i Valdres" som starta opp 2015. Dei gode resultata i prosjektet held fram i 2016, men det er framleis ei målsetjing å auke avverkinga og skogkulturaktiviteten. Ein viktig «biverknad» av samarbeidet mellom kommunane og jamlege faggruppemøte med skog som tema er at valdreskommunane står fram som meir samla og difor har fått betre gjennomslag hos Fylkesmannen.

11.6. Viltforvaltning

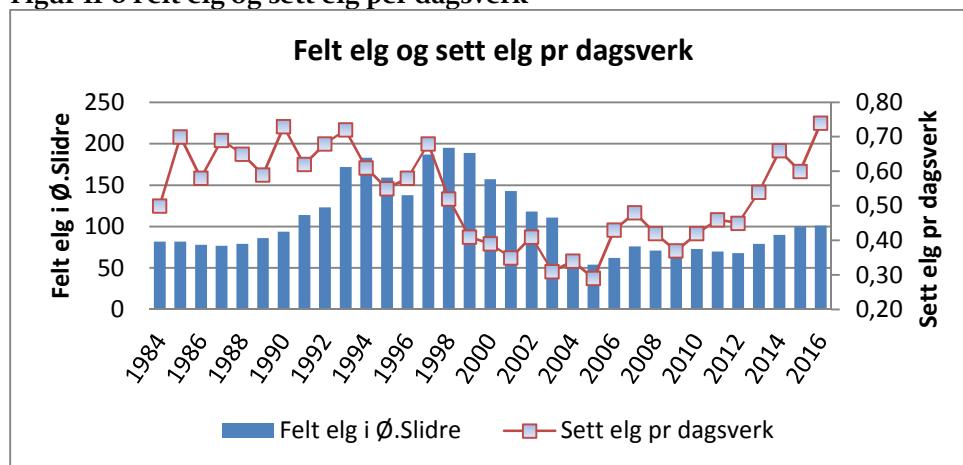
Det vart utført elgbeitetakst i Øystre Slidre våren 2016. Takstmetoden som vart nytta var overvåkingstakst, utarbeida av Solbraa. I dei registrere bestandane var det hard beiting på furu, og beiting av ROS (Rogn, Osp, Selje) like i overkant av den anbefalte grensa for overbeiting. Resultata viser at det er betydelige avgrensingar i tilgangen til vinterføde i de takserte bestanda. Både takseringane og det visuelle inntrykket i felt tyder på at det i forhold til vinterbestanden av elg er mangel på gode beitbare planter i dei takserte bestandane.

Figur 11-7 Beitegrad - utvikling

Beitegraden blir oppgitt i %. Beitegraden talfestar kor stor del av dei nye skota som vart beita sist vinter. Det er vanlig å regne at plantene tåler ein gjennomsnittleg beitegrad på 35 % utan at produksjonsevna blir redusert; 35 % er difor satt som grense for overbeiting. Samanlikna med resultata frå 2008 og 2009 viser resultata ein auke i beitepresset frå elg.

Dersom denne overbeitinga held fram kan det i verste fall øydelegg naturgrunnlaget for elgen, og etter kvart påverke kondisjon, slaktevekter og fertilitet, også med store problem for ein tilfredsstillande forynging av skogen.

Resultata frå elgbeitetaksten kan ein sjå i samanheng med grafen nedanfor som tydeleg viser at bestandsveksten for elg er større enn uttaket dei siste åra. Auka i «sett elg» frå 2012-2016 er 64 % medan auka i felt elg same periode berre er på 49 %.

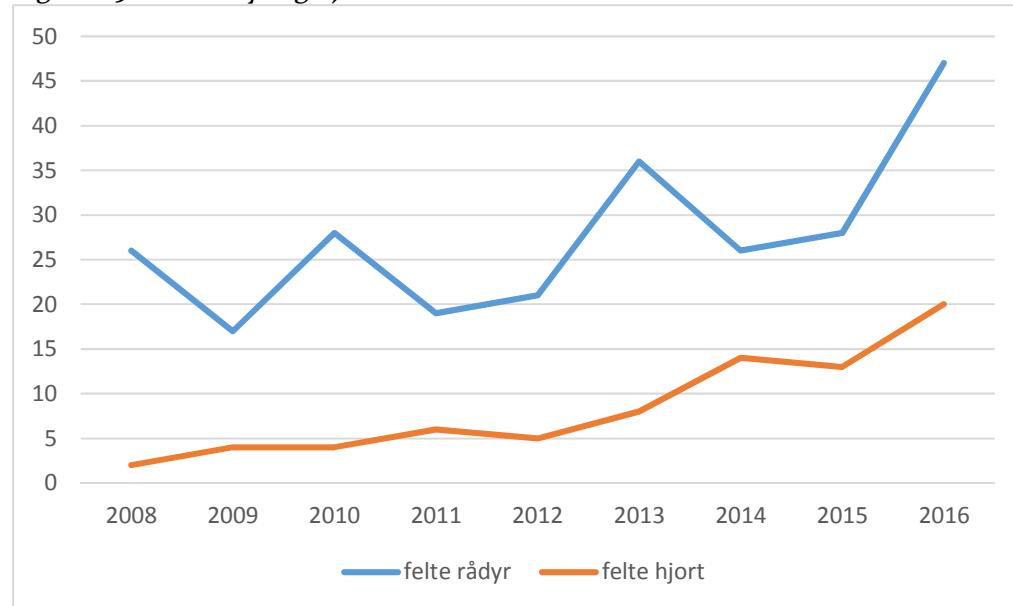
Figur 11-8 Felt elg og sett elg per dagsverk

Talet på felt elg har dei siste 5 åra vore mellom 68 og 101 dyr, og målsettinga for elgforvaltinga i kommunen er ei stamme som står i høve til beiteressursane, med ei årleg avskyting på rundt 100 elg.

Fellingsresultatet for både rådyr og hjort har auka. Svingingar i rådyrbestanden kjem som fylje av snøtilhøva det enkelte år, og predasjonstrykk frå mellom anna rev og gaupe. Frå 2013 til 2014 var det nesten ei dobling i avskytinga av hjort, og ein ytterlegare auke frå 2015 til 2016. Dette

kjem i tillegg til at bestanden av hjort har auka og av at bestandsplanen for elg og hjort som vart godkjent i 2014 opnar for meir fleksibel avskyting.

Figur 11-9 Felte rådyr og hjort 2008-16

12. Kraftforvaltning

Kraftforvaltninga i 2016

Kraftforvaltninga i kommunen blir gjennomført i samsvar med kommunestylesak 43/13, der strategi for kraftforvaltninga for perioden 2014-2015 vart fastsett.

Frå og med 1.1.2014 har det vore Axpø Nordic A/S som har vore den eksterne forvaltaren av krafta.

Rettstvistar

Lagmannsretten gav i 2011 valdeskommunane medhald i tvistesak mot Oppland Energi A/S om tolking av avtale om uttak av kraft frå Lomen og Faslefoss. Endeleg avrekning vart ikkje fastsett i 2016. Det er eit mål om samarbeid mellom kommunane Vestre Slidre, Nord-Aurdal og Øystre Slidre om å få løyst opp i dette. Arbeidet er vidareført i 2017.

Økonomisk resultat 2016

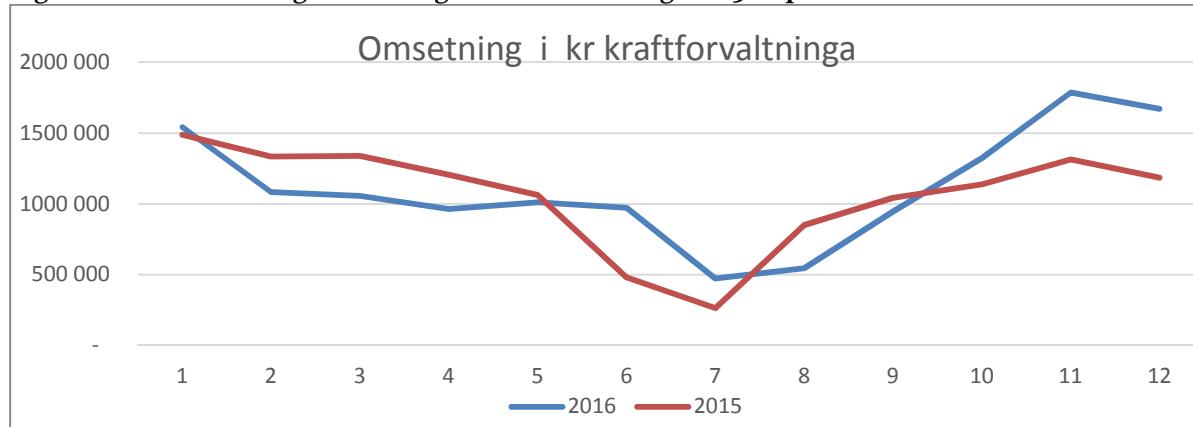
Kommunen disponerer ei kraftmengde på om lag 54,5 GWh. Av konsesjonskrafa og andelskrafa vart 48,9 GWh sold på kraftbørsen. Kraftproduksjonen på Skoltefoss kraftstasjon utgjorde i 2015 2,5 GWh, som i sin heilheit vart sel på kraftmarknaden. Resterande del av kommunekrafa vart brukt i eigne kommunale bygg.

Oppnådd kraftpris kWh for 2016 vart på 25,6 øre.

Kommunen selde all kraft på spotmarknaden i 2016.

Tabell 12-1 utvikling av kraftomsetning i 2016

Måned	Kons.kraft MWh	Kons.kraft kr	Avt.kraft MWh	Avt kraft kr	Prod MWh	Prod kr	sum MWh	sum oms kr	gj.sn kr per MWh
1	2 491	812 189	2 430	708 022	80	22 134	5 001	1 542 345	308
2	2 491	423 224	2 214	645 237	78	14 219	4 784	1 082 680	226
3	2 207	451 277	2 891	447 145	84	17 016	5 182	915 438	177
4	1 859	384 596	2 682	552 590	126	25 873	4 667	963 059	206
5	1 524	540 116	2 823	604 140	381	79 403	4 728	1 223 659	259
6	1 284	291 065	2 654	604 422	346	77 680	4 284	973 167	227
7	1 086	239 102	695	152 492	370	81 066	2 151	472 660	220
8	1 279	259 901	993	209 065	379	77 089	2 651	546 055	206
9	1 541	340 177	2 365	527 101	353	77 242	4 260	944 520	222
10	1 920	579 562	2 320	701 215	149	42 486	4 389	1 323 263	301
11	2 112	779 566	2 659	970 816	101	36 588	4 871	1 786 970	367
12	2 424	743 781	3 030	902 628	79	23 630	5 534	1 670 039	302
Div						32 441			
SUM	22 219	5 844 556	27 756	7 024 873	2 526	606 867	52 501	13 443 855	256

Figur 12-1 Samanlikning omsetning i kraftforvaltninga 2015-16 per månad**Tabell 12-2 Komponentar i kraftforvaltinga (omsetning)**

	2016 (prissikra 0 %)	2015 (prissikra 58 %)
Konsesjonskraft - kjøp selvkost/OED	5,9 mill	7,2 mill
Avtalekraft faslefoss og lomen - kjøp selvkost (tvist)	7,0 mill	4,9 mill
Skoltefoss	0,6 mill	0,4 mill
Refusjon kalvedalslina	1,3 mill	1,3 mill
Konsesjonsavgift	3,6 mill	3,5 mill
Utbute	1,7 mill	1,7 mill
Sum	20,1 mill	19 mill
Budsjett - omsetning	17,2 mill	18,4 mill

Mottatt utbytte for 2016 fordeler seg med 649 671 kr fra Eidsiva Energi A/S og 1 072 000 kr fra Valdres Energiverk A/S

Tabell 12-3 Rekneskap kraftforvaltning samla for 2016

80 Kraftforvaltning	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Avvik	Regnskap 2015
KJØP AV VARER OG TENESTER	326	243	83	324
INVENTAR/UTSTYR, HONORAR M.V.	113	180	-67	398
KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	16	-	16	49
OVERFØRINGAR	6 500	7 200	-700	7 256
Sum utgifter	6 955	7 623	-668	8 027
SALGSINNTEKTER	-7 651	-6 644	-1 007	-5 231
SAL KONSESJONSKRAFT OG REFUSJONAR	-10 779	-9 100	-1 679	-12 115
UTBYTE	-1 722	-1 500	-222	-1 715
Sum inntekter	-20 152	-17 244	-2 908	-19 062
Resultat før avsetning til fond	-13 197	-9 621	-3 576	-11 035
AVSETNING TIL FOND	3 551	3 600	-49	11 047
Resultat etter avsetning til fond	-9 646	-6 021	-3 625	12

13. Finansforvaltning

Kommunen har pr 31.12.2016 alle midlane plassert i bankinnskot på vilkår fastsett i rammeavtale med banken.

Likviditeten til kommunen er god.

Kommunen har hatt ein klar politikk på å ha flytande rente på storparten av lånemassen. Over tid vert renta da lågare, og kommunen sin økonomi har så langt vore robust nok til å takle svingingane.

Tabell 13-1 Økonomisk oversikt - finansområdet

	Rekneskap 2016	Budsjett 2016	Rekneskap 2015
Renteinntekter	-3 142 870	-5 370 000	-3 846 779
Utbytte	-1 930 340	-1 500 000	-1 872 000
Kursgevinstar	0	0	-26 500
Andre finansinntekter	142 708	-235 000	-106 108
Sum finansinntekter	-5 215 918	-7 105 000	-5 851 387
Renteutgifter	3 129 754	4 053 000	3 614 913
Avdrag	8 710 180	10 100 000	8 990 505
Sum finansutgifter	11 839 934	14 153 000	12 605 418
Netto utg finans	6 624 016	8 013 000	6 754 031

Tabell 13-2 Renteberande omløpsmidde

	Saldo pr 31.12.16	Avkastning	Renter
Bankinnskot:			
Sparebank 1 Hallingdal Valdres	112,7 mill	1,65 %	1,42 mill
Fondsobligasjoner:			
Ansvarlege lån			
Valdres Energiverk	20,0 mill	6,70 %	1,34 mill
Eidsiva Energi	4,9 mill	7,00 %	0,34 mill
Sum renteinntekter			3,1 mill

14. Årsmelding for Omsorgsfondet 2016

Heimel

I medhald av vedtekten for fondet skal det utarbeidast årsmelding om forvaltning av fondet.

Utvikling av fondskapitalen

Tabell 14-1 Omsorgsfondet - utvikling av fondskapitalen 2015-16

	Beløp
Saldo 01.01.2016	1 671 099
Renter 2016	29 753
Bruk av fondet	0
Saldo 31.12.2016	1 700 852

Den urørlege kapitalen til fondet er på 1 500 000 kr.

Bruk av omsorgsfondet

Midler fra omsorgsfondet er i 2016 brukt til å finansiere opplæring.

Plassering av omsorgsfondet

Omsorgsfondet er plassert i Sparebank 1 Hallingdal Valdres på vilkår som følgjer av særskilt avtale mellom kommunen og banken.

Andre gavemiddel

I tillegg til omsorgsfondet er det per 31.12.2016 i årsrekneskapen innan bundne driftsfond oppført 554 003 kr i gavemiddel.

I 2016 mottok kommunen 52 902 kr i gaver medan det vart gjort bruk av 308 809 kr av gavemidlane.

15. Valdres-GIS – vertskommune Vang kommune

Valdres-GIS (VGIS) er eit interkommunalt samarbeid om geodata og GIS-løysingar for Etnedal, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang kommunar, med Vang som vertskommune for samarbeidet. For å styrke samarbeidet både fagleg og regionalt er det i tillegg etablert samarbeid med: Kartverket Hamar, Valdres Kommunale Renovasjon, Valdres Energi, Vang Energiverk, Sør-Aurdal Energi og VOKKS.

VGIS inneber i mindre grad enn andre vertskommunesamarbeid at vertskommunen tek over forvaltningsoppgåver for dei andre kommunane. Innanfor VGIS vil forvaltningsoppgåver og tenesteproduksjon i dei seks Valdreskommunane normalt bli utført i den einskilde kommunen, men innanfor ramma av vertskommunesamarbeidet kan anna arbeidsfordeling avtalast. Det er tilsett ein GIS-konsulent i 100 % fast stilling i samarbeidet.

Vertskommunen har arbeidsgjevaransvar og er kontorstad for GIS-konsulenten og økonomiansvar for VGIS.

Heilskapleg vurdering

VGIS har vore formalisert som eit interkommunalt geodatasamarbeid i snart fem år, med ein GIS-konsulent i 100 % stilling (frå 1. juni 2012). GIS-konsulenten utfører forvaltningsoppgåver for alle kommunane, i tillegg til spesialiserte oppgåver etter behov i den enkelte kommune. Kartbrukarane i Valdreskommunane er fagleg svært dyktige og veldig engasjerte innanfor dei respektive områda sine. Mange av brukarane har eit bra teknisk nivå i forhold til kartverktøyet. Dei siste åra har det vore ein del utskifting av personell og fokus på opplæring og rutinebeskrivingar står fortsatt i fokus.

GIS-konsulenten har ansvaret for å vere bindeledd mellom kommunane, fagområda i kommunane, IKT-Valdres, Kartverket og NOIS-brukarforum (brukarforum for GIS-samarbeid i Hedmark og Oppland som har GIS-verktøy frå Norconsult).

I tillegg har GIS-konsulenten blant anna ansvar for:

- At programvareplattforma til ei kvar tid er oppdatert.
- Innhaldet og vedlikehaldsrutinar på kartserverane, synkronisering mot internettkartet og utskifting av basar etter Kartverkets ajourhaldsrutinar.
- Opplæring/kursing av nye kartbrukarar samt syte for at eksisterande brukarar innehavar tilstrekkeleg kompetanse.
- Bistå brukarar ved behov.
- Syte for at kartsamarbeidet fungerer nokolunde knirkefritt.

IT-drift for kartverktøya og kartdatabasane har vore i fokus sidan starten av felles programvareplattform i 2005. Styret i VGIS har i dei seinare åra hatt fokus på dette. Og GIS-konsulent har vore i tettare dialog med IKT-Valdres for å løyse situasjonen. I 2016 vart ny intern sone sett i drift. Webkartet fungerte merkbart dårligare i byrjinga på ny sone, men tekniske justeringar fekk responstid og funksjonalitet opp på eit akseptabelt nivå; sjølv om responstida kunne vore betre på intern sone.

WinMap fungerte høveleg i starten på ny intern sone, men har etter kvart vorte prega av ustabilitet og heng. Problema fordeler seg usystematisk innanfor fagfelt, kommune og tid på dagen. Dette gjer feilsøkingsprosessen svært utfordrande; både for VGIS (inkl. GIS-konsulent og brukarar) og IKT. Ustabiliteten toppa seg i desember (og over i januar 2017) når det vart tilnærma umogleg å nytte WinMap for å føre endringar i Matrikkelen (tiltak, bygg og eigedomsdata). Dette påverka mange brukarar i alle kommunane, det gjekk med **mykje** tid

både til testing og feilsøking (her var brukarar, GIS-konsulenten og IKT involvert). Løysinga på problemet vart å tredoble netthastigheita i nettverket.

Dette var nok ikkje den utløysande årsaken til problema, men ein «quick-fix», så det er nok fortsatt eit uløyst problem i systema ein plass.

Fagleg er det veldig mykje som er bra i VGIS. Det er mange ivrige, dyktige og veldig engasjerte fagfolk i dei ulike kommunane. Dette er både moro og inspirerande å jobbe med slike fagfolk. Dei fleste faggruppene er sjølvstendige og sjøvgåande, medan nokre treng litt meir «drahjelp». Felles for dei fleste faggruppene er fokuset på felles rutinar og dokumentasjon av rutinane i form av rutinebeskrivingar. Faggruppe oppmåling har vore ei føregangsgruppe på dette i fleire år, medan fleire av dei andre gruppene har kome etter i år. Faggruppe plan har blant anna jobba med ei 97-punkts-sjekkliste for gjennomføring av ein planprosess, faggruppe bygg har utarbeida ein komplett føringsinstruks for dei vanlegaste føringstilfella av tilbygg og nybygg, faggruppe jordbruk har ein tilpassa føringsinstruks for endring og oppdatering av AR5. Dette fører til at gjennomføring er korrekt og den generelle kvaliteten på geodata aukar. GIS-konsulenten merker dette ved at det blir færre rettingar i geometrien i samband med innlevering av kartdata til Kartverket ved periodisk vedlikehald.

Ressursmessigt går det med mykje tid til feilsøking og oppfølging av supportsakar både mot IKT og programvareleverandørar. Om det er ting som plutseleg sluttar å verke eller om det ved installasjon av nye funksjonar/modular, er det ofte GIS-konsulenten som må «trekke i trådane» og halde oppe «trykket» for at tekniske feil/mangler skal bli utbetra innan rimeleg tid.

Sentrale hendingar og aktivitetar

- Vidareføring av ressursgruppe for VGIS som består av utvalde ressursar som representerer aktive brukarar av ISY WinMap og/eller Valdres internettkart og KomTek. Kartverket Hamar blir også invitert. Referansegruppa skal bestå av representantar frå alle faggruppene, og alle kommunane. Samansetjinga er dynamisk, og kan endrast over tid. Det blir lagt vekt på at personane som ynskjer, og har interesse av å bidra, skal få høve til dette. Formålet med ressursgruppa er å forankre det faglege samarbeidet mellom faggrupper på tvers av kommunane, styrke dialogen mellom faggruppene og samarbeide med GIS-konsulenten om prioritering av arbeidsoppgåver. GIS-konsulenten understrekar at han har stort utbytte av ressursgruppemøta!
- Styrking av faggrupper som nyttar ISY WinMap og Valdres internettkart. Samtlege faggrupper har, og skal, utarbeidd møte- og handlingsplan for eit år framover. Dei ulike faggruppene er:
 - Oppmåling/matrikkel.
 - Webkart.
 - Bygg.
 - KomTek.
 - Plan.
 - Winmap-VA.
 - Jordbruk.
 - Skogbruk.
- Konvertering av kartdatabasane frå Oracle-databasar til SQL-databasar. Bakgrunn for dette var samansett: SQL-databasar er meir framtidsretta, bla. er funksjonar for sentral forvaltning av kartdata i fyrste omgang utvikla for SQL-databasar. Var eit ynskje frå IKT

fordi dei hadde meir kunnskap om, og erfaring med, drift av SQL-databasar. SQL er billegare og enklare enn Oracle.

- Samordna stadfesting av kommunane sine DOK (Det Offentlige Kartgrunnlaget) i regionen.
- Gjennomføring av lokale kurs og opplæring:
 - Grunnkurs i WinMap og opplæring av nye tilsette i kommunane.
 - To-dagars WinMap-kurs for arealplanleggjarar.
 - Politikaropplæring med planutvalet i Nord-Aurdal kommune.
 - Opplæring i nye funksjonar knytt til WinMap og webkartet.
- GIS-konsulent har delta på faglege forum:
 - Fagdag for DOK.
 - Brukarforum for GIS-samarbeid i Hedmark og Oppland som har GIS-verktøy frå Norconsult (NOIS brukarforum).
 - Noreg-Digitalt region møte.
 - GeoAnalyse-Workshop.
 - Arbeidsutval for basisdata (AU-Basis).
 - Arbeidsutval for temadata (AU-Tema).
 - Brukarkonferanse i regi av programvareleverandøren til GIS-programvara.
 - Faggruppemøter i VGIS.
 - Teknisk support for faggruppe matrikkel i deira Matrikkelforbettingsprosjekt.
- Arbeid opp mot IKT-Valdres for å betre situasjonen rundt drift av GIS-system på felles plattform: var med og testa ny intern sone før publisering. Har hatt mykje dialog med IKT om ymse utfordringar knytt til drifta (særleg frå sumaren).
- WinMap er oppgradert til nye versjonar.
- GIS-konsulent har bidrige til å avslutte og sikre teknisk god kvalitet på fleire reguleringsplanar og sluttkontroll på kommuneplanens arealdel i Øystre Slidre.
- Vidareføre registrering og prøve å få komplette planregister i alle kommunar.
- Tilrettelegging for bruk av temadata som kommunane har bekrefta som sine DOK. Desse er tilgjengelege via samarbeidet i Temadata Innlandet; som kartlag i webinnsyn og WinMap. Det kan også køyrast analyse direkte mot desse i webkartet.
- Med i starten av prosjekt for utveksling av data om private slam/VA-anlegg mellom kommunane og VKR.
- Ymse “brannsløkkjing”. Akutt “naudhjelp” til brukarane er nok ein av dei viktigaste oppgåvene i det daglege.
- Teknisk feilsøking og koordinering tek opp alt for mykje tid. Dette er med på å hemme framgang/utvikling i kartsamarbeidet.

Resultat og avvik

Tabell 15-1 Økonomisk resultat. Avvik mellom rekneskap og budsjett (negative tal er mindreforbruk). Tall i 1000 kr.

	Rekneskap 2016	Budsjett 2016	Avvik, kr
0 Lønnskostnader, netto	701	730	-29
11 Andre driftsutgifter	1 526	1 745	-219
12 Utstyr, vedlikehald m.m.	32	75	-43
13 Kjøp av tenester	7		7
14 Overføringsutgifter	383	432	-49
15 Finansutgifter	230 ²		230
Sum utgifter	2 879	2 982	-103
10 Lønnskostnader, netto			
16 Sal- og leigeinntekter			
17 Refusjonsinntekter	-2 629	-2 732	103
18 Tilskot frå stat og kommunar	-250	-250	0
19 Finansinntekter			
Sum inntekter	-2 879	-2 982	103
Netto	0		

Årsverk: VGIS har eitt årsverk.

Utfordringar og strategiar framover

Det er peika ut følgjande fokusområde for 2017, i tillegg til ordinære arbeids- og vedlikehaldsoppgåver:

- Innføre sentral lagring av kartdata. FKB-kartdata (grunnlagsdata som bygg, veg, tiltak, vann, høgdekurver m.m.) skal i 2017 lagrast i ei sentral database (tilsvarende Matrikkelen). Dette blir eit stort framsteg! Det er planlagt at Valdres skal gå over til dette i siste halvdel av 2017.
- Gjennomføre/delta på kurs og arbeidssjappar innanfor fagfelta:
 - Plan: Kursing, Grunnkurs og analysekurs.
 - Bygg og tiltak: Felles arbeidssjappe for føring av bygg og tiltak.
 - Jordbruk: Føring av AR5.
 - VA: Arbeidssjappar med fokus på registrering.
 - Veg: Føring av Vegnett, veg og traktorvegsti. Forhåpentlegvis eit prosjekt med harmonisering av ulike vegtema i regi av Fylkesmannen (var annonserat at det skulle koma i 2016, men får tru det kjem i 2017)
- Utarbeiding av rutinebeskrivingar for forvaltningsoppgåver innanfor faggruppene viser seg å vere viktigare og viktigare. Dette har fortsatt fokus, men mange har kome så langt at det framover vil vere viktig å ajourhalde rutinane.
- Fortsette den gode dialogen med IKT Valdres og få eit kartsystem med god stabilitet og tilfredsstillande responstid.
- Vidareutvikle GeoInnsyn (kartapplikasjon for nettbrett/smarttelefon) og auke bruken.
- Samordne faggruppene på områder der felles løysingar er hensiktsmessig.

² Skjønsmidlar 3årig matrikkelforbettingsprosjekt : 230 000 blir overført til 2017.

- Fylgje opp at fellesbestillingar gjennom NOIS-brukarforum blir implementert og take i bruk
- Temadata: Auke bruken av temadata og bidra til å heve kvaliteten der me kan.
- PlanDialog og planregister: Motivere kommunane til å koma ajour med det digitale planregisteret.
- Bistå faggruppe matrikkel i matrikkelforbettingsprosjektet.

Som nemnd innleiingsvis har det vore ein del utfordringar med kartsystema. Dialogen med IKT-Valdres er heldigvis god, det skal IKT-Valdres ha skryt for! Me har forståing for at kartsystema er tunge å drifta, IKT har mange fagsystem å drifta og at kartbrukskarane relativt sett er temmeleg få om ein ser alle brukskarane til IKT-Valdres under eitt. Men med så mykje tid og ressursar som går med til feilsøking, testing og ikkje minst frustrasjon hjå brukskarane er det ikkje unaturleg om styret i VGIS vurderer alternative driftsformer.

16. Innkjøp - vertskommune Sør-Aurdal kommune

Helhetsvurdering

Det eksisterer en fireårig strategiplan og årlige handlingsplaner for innkjøp. Disse er viktige styringsdokumenter som også gjelder for kommunene. Det arbeides i fellesskap for å nå målsettinger.

Det vurderes å være et forbedringspotensial vedrørende innkjøp i den enkelte kommune; herunder blant annet vedrørende (sentral) kompetanse, innkjøpsledelse, organisering, kjøp på rammeavtaler og oppfølging av avtaler/kontrakter. Det er alltid penger å spare.

Det er utfordrende og sårbart med bare ett årsverk i felles innkjøpsordning.

Sentrale hendelser og aktiviteter

Innkjøpskoordinatorens hovedoppgaver er:

- Sørge for den daglige drift og utvikling av den interkommunale innkjøpstjenesten
- Være leder og saksbehandler i felles anskaffelsesprosesser på vare-/tjenesteområder
- Være rådgiver/yte bistand for kommunene.

Året har gått med til Prosjekt E-handel og særlig Prosjekt Innkjøp (rapport med anbefalinger), prosesser / kontraktsoppfølging, rådgivning/bistand og forsikringsanbud/-arbeid.

Det er arbeidet med en ny (revidert) fireårig strategiplan (2017-2020) og handlingsplan for 2017. Planene er godkjent av styret (rådmennene).

Innkjøpskoordinatoren sitter i styringsgruppa for det kommunale nettverket innen forsikring, benevnt Kommunalt Forsikringsfellesskap (KFF – 32 kommuner). Han har også deltatt i forsikringssamarbeidet med Gjøvik- og Hadelandsregionen (FOKSO). Det vises til egen årsrapport for forsikringssamarbeidet.

Innkjøpskoordinatoren har deltatt på fagseminar/årsmøte i regi av KS Innkjøpsforum (kommunesektorens innkjøpsforum - KSI), samt to KIFHO-seminarer (Kommunalt Innkjøpsforum Hedmark-Oppland) (vår og høst).

Ikrafttreden av nytt regelverk fra 1.1.2017 har medført en del arbeid, herunder også med oppdatering av veiledere, maler mv.

Tabell 16-1 I 2016 er det arbeidet med anskaffelser/avtaler og/eller kontraktsoppfølging på følgende vare- og tjenesteområder:

Vare-/tjenesteområder	Type arbeid mm	Besparelser/ besparelsespotensial	Ca kjøpsvolum årlig
Juridiske tjenester til barnevern	Anbudsprosess og avtalestart, 1 leverandør		
Legemidler / Apotekvarer	Anbudsprosess og avtalestart, 1 leverandør	10-15 %?	Ca 2,8 mill kr
Lyskilder	Felles anbudsprosess og avtalestart, 1 leverandør		
Alkoholkontroll	Anbudsprosess og avtalestart, 1 leverandør	Ca 100 000 kr pr år	
Elektrisk kraft	Felles prosess der Nord-Aurdal og Sør-Aurdal deltok med Hedmark fylkeskommune m fl	En del for Nord-Aurdal (1.gang de er med). Lite for Sør-Aurdal (fått nytte før).	
Vikartjenester innen helse/omsorg	Mye kontraktsoppfølging. Evaluering og forlenging av avtaler med 2		Ca 2 mill kr

	leverandører ihht opsjon. 1 leverandør fikk ikke fornyet avtale etter grundige undersøkelser.		
Renholdsprodukter, papir, plast	Noe kontraktsoppfølging. Avtale oppsagt etter (kun) 2 år. Noe forlenging av avtalen. Start av ny anbudsprosess.	500 000 kr forrige gang	Ca 2,6 mill kr
Kontor-, skole- og datarekvisita	Noe kontraktsoppfølging. Evaluering og forlenging av avtale.	300 000 kr?	Ca 1,3 mill kr
Medisinsk forbruksmateriell / Inkontinensprodukter	Kontraktsoppfølging		Ca 3,0 mill kr
5 matvareavtaler	Kontraktsoppfølging, evaluering og forlenging av avtaler med ett år ihht opsjon		Ca 10 mill kroner
Vaskeritjenester, for NAK	Litt kontraktsoppfølging		
Forsikring	Felles anbud på produktområdet ansvarsforsikring. Ellers løpende arbeid. Anbud foretatt høsten 2016 vedrørende el-kontroll/termografering. Se egen årsrapport.	Besparelser ved anbud personalforsikring: minimum 2,1 millioner kroner.	Ca 6,8 mill kr, herav ca kr 2,3 mill vedr. personal

Det er i tillegg utført sporadisk bistand, råd og veiledning gjennom året vedrørende ulike avtaler og enkeltanskaffelser i kommunene.

Interkommunale/regionale instanser og kirkelige fellesråd blir gitt mulighet til å delta på innkjøpsavtaler på aktuelle vare-/- tjenesteområder.

Resultat og avvik

En har stort sett kommet igjennom de felles anbudsprosesser og oppgaver som var planlagt. Avtale vedrørende oljeprodukter ble kun vurdert (prosess kun for Nord-Aurdal kan evt være aktuelt). Det har vært lite tid til eventuelle nye felles avtaleområder ut over de pågående prosesser/prosjekter og eksisterende avtaler som krever oppfølging og fornyelse. Alle temaer/mål i handlingsplanen er ikke oppfylt (jf prioritering i økonomilederforum). Her påhviler det også hver kommune et ansvar.

Tabell 16-2 Økonomisk resultat. Avvik mellom (revidert) budsjett og regnskap (negativt tall vedr. utgifter er merforbruk). Tall i 1000 kr.

	Budsjett	Rev. budsjett	Regnskap	Avvik, kr	Avvik, %
10 Lønnskostn., pensjon, ag.avgift mm	711		707	4	
11 Andre driftsutgifter	63		58	5	
12 Utstyr, vedlikehold m.m.	2		6	-4	
13 Kjøp av tjenester	2		2	0	
14 Overføringsutgifter	2		4	-2	
15 Finansutgifter	0		0	0	
Sum utgifter	780		777	3	0,4
16 Salgs- og leieinntekter	0		0	0	
17 Refusjonsinntekter	-780		-777	-3	
18 Tilskudd fra stat og kommuner	0		0	0	
19 Finansinntekter	0		0	0	
Sum inntekter	-780		-777	-3	0,4
Netto	0		0	0	

Eventuelle (større) avvik blir på forhånd signalisert og evt drøftet/klarlagt med styreleder. Det er naturlig å se tjenesteområdene Innkjøp Valdres og FOKVA (forsikring) i sammenheng vedrørende utgifter/økonomi, da innkjøpskoordinatoren driver begge tjenesteområdene.

Årsverk: 1,0.

Den interkommunale innkjøpsordningen består av 1,0 årsverk. Det har vært slik i 14 år. Årsverket går i hovedsak med til å arbeide med felles anbudsprosesser, avtaleoppfølging og rådgivning/bistand, samt særskilte prosjekter. Felles forsikringsarbeid inngår også i dette årsverket. Man er avhengig av delaktighet fra den enkelte kommune, særlig i form av deltagelse i fag-/bruksgrupper. Hvor mye personalressurser den enkelte kommune bruker på innkjøp, både internt og interkommunalt, vites ikke.

Nytt / Fremover / Utfordringer: Nytt regelverk fra 1.1.2017. Anbud bredbånd (VNK, innkjøpskoordinators medvirkning). Anskaffelse av elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy (KGV) innen 1.7.2018. Eventuelt e-handelsprosjekt og system (2018/2019?).

17. Forsikring - vertskommune Sør-Aurdal kommune

Helhetsvurdering

Forsikringssamarbeidet drives i praksis av innkjøpskoordinatoren (leder) og en forsikringsansvarlig fra hver kommune som sammen utgjør forsikringsutvalget (FU). Samarbeidet fungerer godt, både internt og mot leverandørene.

FOKVA har stor nytte av forsikringssamarbeidet i det kommunale nettverket benevnt Kommunalt Forsikringsfellesskap (KFF - 32 kommuner) og med FOKSO (Gjøvik- og Hadelandsregionen).

Arbeid med (overordnet) forsikringspolicy/-strategi og øvrige aktiviteter foregår i samarbeid med KFF. Strategivurderinger og avklaringer gjøres i FU, eventuelt også i styret (rådmennene). Samarbeidet anses å ha en god arbeidsdeling.

Sentrale hendelser og aktiviteter

Forsikringsordningens formål er å ivareta forskjellige oppgaver av felles interesse i sammenheng med forsikringsavtalene:

- Anskaffelser/anbud, herunder å planlegge og gjennomføre kjøp av forsikringstjenester. Bruke parallelle rammeavtaler med nødvendige konkurranse mellom pre-kvalifiserte leverandører
- Administrere og samordne bestillings- og fornyelsesprosesser
- Avtaleforvaltning, det vil si å foreta evaluering og oppfølging av forsikringskontraktene
- Rådgivning mot egen organisasjon
- Kompetansetiltak
- Skadeforebyggende tiltak / risikostyringstiltak.

Kommunene søker å oppnå følgende fordeler gjennom ordningen:

- Lave driftskostnader (unngå parallelarbeid, felles utnyttelse av eventuelle eksterne ressurser)
- Gode betingelser (storkjøp gir lave priser og storkundeløsninger på produkter og service)
- Kompetanse (bredere kompetansemiljø, felles strategiutvikling).

Valdres Gjensidige Brannkasse (Brannkassa) har i 2016 vært leverandør av forsikringer vedrørende eiendom, kjøretøy, gruppeliv og elevforsikring. KLP har vært leverandør av yrkesskadeforsikring/ulykke. Anbud på personalforsikringer gjennomført i 2015 førte til samlet ca kr 2,1 millioner i besparelser for Valdres-kommunene fra og med 2016.

Leder har deltatt på møter i styringsgruppen i FOKSO og KFF. Det ble gjennomført et HMS-seminar i KLP (dessverre ingen deltakere fra Valdres).

Det har i KFF sin regi vært gjennomført anbud/konkurranse vedrørende ansvars-/kriminalitetsforsikring. Det ble forhandlet med 3 tilbydere. Protector AS vant denne konkurransen. På denne ene konkurransen og «lille» forsikringen sparte Valdres-kommunene til sammen ca 265 000 kroner (ca 60 % ned).

Gjennomgående saker i året:

- Poliseoppfølging
- Skadeforebyggende og risikoreduserende tiltak
- Referatsaker, spørsmål, avklaringer.

Tiltak innen risikostyring og kompetanseheving

Det ble vinteren/våren gjennomført et prosjekt vedrørende el-kontroll/termografering av ca 70 bygg/objekter. Arbeid med forberedelser til nytt el-kontroll- / termograferingsprosjekt i 2017 ble også gjort (ca 70-75 bygg), og anbud/konkurranse ble her utført på høsten.

Sjåførkurs ble utsatt, bl.a etter avtalt prioritering med Gjensidige. I stedet ble prosjekt "Brannsikkerhet" som et samarbeid (pilot) mellom Gjensidige og hjemmetjenesten i Sør-Aurdal igangsatt i 2015, og med noe arbeid rundt dette i 2016. Prosjektet går bl.a utsjekk av relevante forhold i boliger med eldre beboere.

Møter. Det er avholdt 2 møter i forsikringsutvalget og 1 møte i prosjektgruppe termografering. Innkjøpskoordinatoren har i tillegg deltatt på de fleste møter i KFF og FOKSO.

Resultat og avvik

Forsikringsarbeidet er gjennomført i samsvar med årsplan/mål.

Tabell 17-1 Økonomisk resultat. Avvik mellom (revidert) budsjett og regnskap (negativt tall vedr. utgifter er merforbruk). Tall i 1000 kr

	Budsjett	Rev. budsjett	Regnskap	Avvik, kr	Avvik, %
10 Lønnskostn., pensjon, ag.avgift mm	0		0	0	
11 Andre driftsutgifter	60		15	45	
12 Utstyr, vedlikehold m.m.	100		54	46	
13 Kjøp av tjenester	9 530		6 274	3 256	
14 Overføringsutgifter	333		219	114	
15 Finansutgifter	0		4	-4	
Sum utgifter	10 023		6 566	3 457	34,5
16 Salgs- og leieinntekter	0		0	0	
17 Refusjonsinntekter	-10 023		-6 566	-3 457	
18 Tilskudd fra stat og kommuner	0		0	0	
19 Finansinntekter	0		0	0	
Sum inntekter	-10 023		-6 566	-3 457	34,5
Netto	0		0	0	

Hovedartene 11 og 12: Utgiftene relaterer seg til reiser/møter og andel av felles arbeid/kostnader i KFF (tjenestekjøp). Hovedart 13 er hovedsakelig forsikringspremie til leverandør. Den er redusert betydelig grunnet anbud og nedgang i forsikringspremier. Hovedart 14/15 gjelder fond/bruk av fond og refusjon til kommuner.

Betalt forsikringspremie, skadestatistikk, fondsmidler

Tabell 17-2 Betalt premie (eks naturskade) inkludert adm. tilskudd, skadestatikk og fondsmidler til formål forsikring/skadeforebyggende aktiviteter. Tall i parentes er for 2015 (prosentvis endring, antall, kr).

Kommune	Sum premie i 1000 kr		Antall skader Ting Person	Fastsatt erstatning i 1000 kr etter skader	Til/fra fond i kr	Sum fond pr 31.12.16 i kr
	2016	2015				
Nord-Aurdal	2 124	3 289 (-35,4 %)	4+3=7 (10)	865 (1 001)	15 895	272 670
Sør-Aurdal	1 188	1 445 (-17,8 %)	7+0=7 (5)	(1 160)	-6 493	164 922
Øystre Slidre	1 011	1 205 (-16,1 %)	3+4=7 (11)	97 (505)	18 510	92 519
Vestre Slidre	841	995 (-15,5 %)	1+1=2 (6)	585 (744)	-15 692	22 518
Vang	918	1 095 (-16,2 %)	1+0=1 (4)	20 (1 207)	- 2 047	61 244
Etnedal	678	756 (-10,3 %)	2+0=2 (0)	(0)	- 6 385	37 232
Sum Valdres	6 760	8 785 (-23 %)	26 (36)	1 742 (4 617)	3 788	651 105

Ca 2,3 millioner kroner av samlet premie er personalforsikring (ca 35 %). Resten, ca kr 4,5 millioner (ca 65 %), er tingskadepremie (eiendom, kjøretøy, ansvar). Sum betalt premie har gått ned med ca kr 2,1 millioner fra 2015 til 2016

(-23 %). For øvrig ligger det ikke indeksreguleringer fra forsikringsselskapet, volumendring i kommunene, samt skader / skadehistorikk som også kan slå ut for kommunen det gjelder. For 2016 var indeksreguleringen for næringslivet: bygning 3,3 % (2015: 6,6), maskin/inventar/løsøre 2,0 % (1,3). Folketrygdens grunnbeløp (G) ble økt med 2,78 % til kr 92 576 pr 1.5.2016.

Avsetning til fond skal gå til skadeforebyggende aktiviteter/tiltak, men ordningen er besluttet avviklet pr 31.12.16 med utbetaling i sin helhet til kommunene. Kommunene får tilsendt premie-/fondsoversikt pr 31.12.16.

Antall skader/ulykker mv (eiendom, kjøretøy, person) har gått ned. Likeså erstatninger. Med andre ord en positiv utvikling for kommunene. Kommunene velger selv egenandelstørrelse. Denne varierer fra kr 50.000 til kr 250.000. Til orientering får skader i én kommune ikke innvirkning på premien i en annen kommune.

Årsverk: Det er ingen avsatte årsverk til ordningen. Hovedarbeidet utføres av innkjøpskoordinatoren, som også er leder/sekretær for FOKVA (Innkjøp Valdres = 1,0 årsverk).

Nytt / Fremover: Det arbeides i 2017 med anbud på tingskadeforsikring (eiendom/kjøretøy) da eksisterende rammeavtaler utløper. Dette i samarbeid med KFF.

18. Tenester i vertskommune Nord-Aurdal kommune

Vedlagt under.